

CRONICILE DIN NARNIA
C.S. LEWIS

Ultima bătălie

C.S. Lewis

**Cronicile din
NARNIA**

Ultima bătălie

CLIVE STAPLES LEWIS (1898–1963), critic, teolog, autor de science fiction și literatură pentru copii.

Născut la Belfast, a fost din anii copilăriei un cititor pasionat care s-a exersat de timpuriu în arta scrisului. Moartea mamei sale, cînd el avea doar zece ani, a însemnat sfîrșitul unei copilării fericite și ocrotite și totodată întîlnirea cu o nouă lume, cea a școlilor și a internatelor de băieți. Adolescentul și-a găsit refugiul în mitologie și în muzică, și-a pierdut credința în Dumnezeu, dar a continuat să scrie. A reputat cîteva succese școlare, iar mai tîrziu a publicat un volum de poezii și a început să studieze limbi clasice și filosofia la Oxford. În încheierea studiilor, s-a dedicat literaturii engleze, iar din 1925 a fost primit la Magdalen College, remarcîndu-se ca un excelent orator și dascăl. În această perioadă, casa lui a devenit locul de întîlnire al unui grup de scriitori, printre care se număra și J.R.R. Tolkien. În 1954 s-a mutat la Cambridge, unde a devenit primul titular al Catedrei de literatură engleză medie și renașcentistă.

Între 1929 și 1931, C.S. Lewis s-a reconvertit la creștinism, iar această importantă experiență a devenit o sursă și o constantă a întregii sale opere, începînd cu prelegerile și cu lucrările sale de specialitate și pînă la trilogia SF (*Out of the Silent Planet; Perelandre; That Hideous Strength*) sau ciclul de povestiri fantastice pentru copii *CRONICILE DIN NARNIA*.

C.S. Lewis

**CRONICILE DIN
NARNIA®**

Ultima bătălie

Cuprins

1. Lîngă Lacul Învolverat / 7
2. Nesăbuința Regelui / 22
3. Maimuțoiul în plină glorie / 37
4. Ce s-a întîmplat în acea noapte / 52
5. Cum a primit Regele ajutor / 66
6. Cînd noaptea se face treabă bună / 81
7. Despre Pitici îndeosebi / 96
8. Veștile aduse de Vultur / 113
9. Marea întrunire de pe Dealul cu Grajd / 128
10. Cine va intra în grajd? / 144
11. Totul se precipită / 160
12. Prin ușa grajdului / 175
13. Cum au refuzat Piticii să se lase păcăliți / 190
14. Se lasă noaptea peste Narnia / 207
15. Tot mai departe, înainte! / 222
16. Rămas-bun, Tărîm al Umbrelor! / 237

1

Lîngă Lacul Învolverat

În ultimele zile ale Narniei, departe de tot spre apus, dincolo de Pustiul Pleșuv și aproape de marea cascadă, trăia un Maimuțoi. Era atît de bătrîn, încît nimeni nu-și mai amintea cînd se întîmplase de venise să locuiască prima oară prin acele părți; și era cel mai isteț, cel mai pocit și cel mai zbîrcit Maimuțoi din cîți existaseră vreodată. Avea o căsuță din lemn cu acoperiș de frunze, sus între crengile unui copac falnic, și îl chema Marafet. În acea parte a pădurii, nu viețuiau prea multe Animale Vorbitoare, nici Oameni,

Pitici sau făpturi de alt fel, însă Marafet avea un vecin care îi era prieten: măgarul Nedumirici. În fine, așa spuneau amîndoi, că erau prieteni, însă după cum se desfășurau lucrurile te-ai fi gîndit că Nedumirici era mai degrabă sluga lui Marafet, și nu prietenul lui. Nedumirici făcea toată treaba. Cînd se duceau împreună la rîu, Marafet umplea cu apă burdufurile mari din piele, însă Nedumirici era cel care le căra înapoi. Cînd aveau nevoie de ceva din orașele aflate în josul rîului, Nedumirici era cel care se ducea pînă acolo, cu panerele goale în spinare, și venea înapoi cu ele pline și grele. Și toate bunătățile aduse de Nedumirici erau mîncate de Marafet; căci, cum zicea Marafet: „Păi, vezi tu, Nedumirici, eu nu pot mîncă iarbă și scaieți ca tine, așa că-i normal să mă descurc altfel“. Iar Nedumirici spunea întotdeauna: „Sigur că da, Marafet, sigur că da. Te înțeleg perfect“. Nedumirici nu se văita niciodată, fiindcă știa că Marafet era mult mai deștept decît el și socotea că era foarte frumos din partea acestuia să fie prieten cu el. Iar dacă se întîmpla ca Nedumirici să încerce să-l contrazică în vreo privință, Marafet spunea întotdeauna: „Zău așa, Nedumirici, înțeleg mai bine decît tine ce trebuie făcut. Doar știi bine că n-ai prea multă minte, Nedumirici“. Și Nedumirici zicea și el de fiecare dată: „Da,

Marafet. Ai dreptate. *N-am* prea multă minte“. După care ofta și făcea cum îi spunea Marafet.

Într-o bună dimineată, pe la începutul anului, au ieșit amîndoi la plimbare pe malul Lacului Învolburat. Lacul Învolburat este iazul acela mare de sub stînci, în capătul vestic al Narniei. O cascadă imensă se varsă în el cu un vuiet puternic, iar Rîul Narnia curge de-acolo, ieșind din cealaltă parte. Din cauza cascadei, apele lacului se leagănă veșnic, bolborosesc și spumegă, de unde și numele de Lacul Învolburat. Cel mai vioi și jucăuș este la începutul primăverii, cînd apele cascadei se umflă de la zăpezile topite și scurse de pe munții înalți, aflați dincolo de Narnia, în Deșertul de Apus, de unde vine rîul. Și, cum se uitau ei la Lacul Învolburat, dintr-odată Marafet își lungi degetul uscățiv și negricios, zicînd:

– Uite! Ce-i aia?

– Ce-i aia „ce“? făcu Nedumirici.

– Chestia aia galbenă, care a apărut acum din cascadă. Uite! Se vede din nou, plutește. Trebuie neapărat să aflăm ce e.

– Chiar trebuie? zise Nedumirici.

– Sigur că trebuie, îi răspunse Marafet. S-ar putea să fie ceva folositor. Hai, țuști în lac, ca un băiat bun

ce ești, și pescuiește-o de-acolo, să ne lămurim și noi despre ce-i vorba!

– Țuști în lac, eu?! făcu Nedumirici, ciulind urechile lungi.

– Păi, cum o să ajungem la chestia aia, dacă nu sari în apă?! zise Maimuțoiul.

– Dar – dar n-ar fi mai bine dacă te-ai băga *tu* în lac? spuse Nedumirici. Fiindcă, știi, tu vrei musai să afli ce e chestia aia, și nu eu. Iar tu ai și mâini. La fel ca Oamenii și Piticii, poți prinde și apuca orice lucru. Eu însă am doar copite.

– Zău așa, Nedumirici, zise Marafet, nu mi-aș fi închipuit vreodată că poți să spui lucruri din astea. Nu m-așteptam din partea ta la așa ceva, pe cuvânt.

– Dar, de ce, ce-am spus atât de rău? făcu Măgarul, vorbind pe un ton destul de spășit, fiindcă vedea bine că Marafet era profund jignit. N-am vrut decît să...

– Să mă pui *pe mine* să intru în apă, îl întrerupse Maimuțoiul. De parcă n-ai ști prea bine cît de sensibile sînt maimuțele la plămîni și cît de ușor pot răci! Foarte bine. *Voi* intra în apă. Mi-e destul de frig și-așa, cu vîntul ăsta năprasnic. Dar am să mă bag în apă. Probabil că voi muri. Și atunci îți va părea rău.

Și, după tremurul din glas, s-ar fi zis că Marafet era gata să izbucnească în plîns.

– Nu, te rog, nu, te rog, nu, te rog, exclamă Nedumirici, pe jumătate rîgînd și pe jumătate vorbind. Marafet, nu mi-a trecut niciodată prin minte așa ceva, îmi pare rău, n-am vrut. Doar știi cît de nătărău sînt și că nu mă duce capul să mă gîndesc la mai multe lucruri deodată. Am uitat cît ești de sensibil la plămîni. Bineînțeles că eu am să intru în apă. Nici să nu te gîndești să faci tu așa ceva. Da, Marafet, îmi promiți?

Așa că Marafet i-a promis, iar Nedumirici a plecat tropa-tropa pe cele patru copite să ocolească marginea

stîncoasă a Lacului și să găsească un loc pe unde să intre în apă. Pe lângă faptul că afară era tare frig, nu părea deloc un fleac să intri în apa aceea agitată și înspumată, așa că Nedumirici a stat și a dîrdîit cam un minut, pînă să se încumete s-o facă. Numai că Marafet s-a și apucat să-i strige din spate: „Poate că mai bine intru eu, Nedumirici“. Iar cînd a auzit asta, Nedumirici a zis: „Nu, nu. Mi-ai promis. Uite, intru acum“, și chiar a intrat în apă.

O masă enormă de spumă l-a izbit în față, umplîndu-i gura cu apă și orbîndu-l. Pe urmă, s-a vîrît cu totul sub apă timp de cîteva secunde, iar cînd a ieșit iarăși la suprafață era în cu totul altă parte a Lacului. După aceea, l-a prins vîrtejul și l-a tot învîrțit din ce în ce mai repede, pînă l-a purtat drept sub cascada, iar forța apei l-a împins în jos, scufundîndu-l tot mai adînc, încît a simțit că nu-și mai putea ține răsufierea pînă să ajungă iarăși la suprafață ca să ia o gură de aer. Iar cînd în sfîrșit a scos capul deasupra și a văzut că se apropiase cît de cît de obiectul pe care încerca să-l prindă, acesta s-a îndepărtat de el, purtat de apă pînă sub cascada, unde s-a dus la fund. Și, cînd a ieșit iarăși la suprafață, era foarte departe de el. Pînă la urmă însă, cînd era mort de oboseală, lovit peste tot și înțepenit de frig, a izbutit să prindă obiectul cu

dinții. Și uite-așa a ieșit din apă, cărîndu-l în bot și împleticindu-se cu copitele din față în el, fiindcă era mare cît un covoraș, foarte greu, rece și lipicios.

L-a azvîrlit pe jos în fața lui Marafet și-a rămas acolo în picioare, șiroind de apă, dîrdîind și încercînd să-și recapete suflul. Maimuțoiul însă nici gînd să-i arunce vreo privire sau să-l întrebe cum se simte. Maimuțoiul tot dădea tîrcoale Obiectului, întinzîndu-l, pipăindu-l și mirosindu-l. Pe urmă, în ochi i-a apărut o licărire răutăcioasă și a zis:

– E o piele de leu.

– Iha-auh-auh-oh, zău? făcu Nedumirici, gîfîind.

– Mda, mă tot întreb... mă tot întreb... mă tot întreb, zicea Marafet ca pentru sine, muncindu-și creierii.

– Cine l-o fi omorît pe bietul leu?! spuse Nedumirici numaidecît. Ar trebui să-l îngropăm, să facem o înmormîntare.

– Oh, n-a fost un Leu Vorbitor, spuse Marafet. Nu merită să-ți bați capul cu asta. Hăt, departe, în Deșertul de Apus, dincolo de Urlătoare, nu există Animale Vorbitoare. Pesemne că pielea asta vine de la un leu sălbatic, mut și prost.

Ceea ce, la drept vorbind, așa și era. Cu cîteva luni înainte, un Vînător, un Om, omorîse și jupuisese acest

leu undeva departe, prin Deșertul de Apus. Numai că nu asta e important pentru povestea noastră.

– Oricum, Marafet, insistă Nedumirici, chiar dacă pielea asta vine de la un leu sălbatic și mut, nu crezi că s-ar cădea să-l înmormântăm cum se cuvine? Adică, toți leii sînt într-un fel niște făpturi – în fine, niște făpturi destul de solemne, nu-i așa? Din cauza știi tu cui. Așa e sau nu?

– Nu-ți mai băga tot felul de prostii în cap, Nedumirici, zise Marafet. Nu-ți șade bine dacă gîndești prea mult. O să-ți facem din pielea asta o haină de iarnă, groasă și călduroasă.

– Oh, nu cred că mi-ar plăcea, spuse Măgarul. Ar părea – adică celelalte Lighioane ar putea crede – vreau să zic că m-aș simți nu știu cum...

– Ce tot îndrugi acolo? făcu Marafet, scărpinîndu-se de jos în sus, cum fac maimuțele.

– Cred că ar fi o dovadă de lipsă de respect față de Marele Leu, față de Aslan însuși, dacă un măgar ca mine s-ar foi de colo-colo împopoțonat cu o piele de leu, zise Nedumirici.

– Ia, te rog, să nu mă mai contrazici atît, i-o trînti Marafet. Un măgar ca tine habar n-are de lucrurile astea. Știi că nu ești în stare să gîndești, Nedumirici, așa că de ce nu mă lași pe mine să gîndesc în locul tău?!

De ce nu te porți frumos cu mine, așa cum mă port eu cu tine? Nu cred că eu pot face totul. Știu că la unele lucruri te pricepi mai bine decît mine. De aceea te-am și lăsat să intri tu în lac; știam că te puteai descurca mai bine decît mine. Dar de ce nu am și eu dreptul, cînd îmi vine rîndul, să fac ceva ce *eu* pot face, și tu nu? Chiar sînt sortit să n-am voie niciodată să fac nimic? Haide, fii cîstit. Fiecare, cînd ne vine rîndul.

– Oh, da, firește, dacă așa vrei tu, se învoi Nedumirici.

– Știi ce?! zise Marafet. Ce-ar fi să te duci iute în galop pînă la Chippingford, pe malul rîului, să vezi dacă n-au cumva portocale și banane.

– Dar sînt atît de obosit, Marafet, se văită Nedumirici.

– Da, dar ești ud learcă și mort de frig, spuse Maimuțoiul. Așa că trebuie să te încălzești, or, un galop săltat este exact ce ți-ar prinde bine acum. În plus, nu uita că azi e zi de tîrg la Chippingford.

După care, desigur, Nedumirici a zis că avea să meargă.

De îndată ce a rămas singur, Marafet s-a urnit din loc, mergînd tîrîș cînd în două, cînd în patru labe, pînă ce a ajuns la copacul lui. Acolo, a început să se cocoațe, legănîndu-se din creangă în creangă,

bombănind și rînjind tot timpul, pînă ce a urcat în căsuța lui. Avea acolo ac, ață și niște foarfece mari; căci era un Maimuțoi isteț, iar Piticii îl învățaseră să coasă. A vîrît ghemul de ață (dintr-un material foarte gros, ca un fel de sfoară) în gură, iar obrazul i s-a umflat în afară, de parcă ar fi supt o bomboană imensă. Și-a pus acul între buze și a luat foarfecele cu laba stîngă. Pe urmă, s-a dat jos din copac și, tîrîș-grăpiș, s-a dus pînă la pielea de leu. S-a ghemuit pe jos lîngă ea și s-a apucat de lucru.

Și-a dat seama numaidecît că trupul format de pielea de leu era prea lung pentru Nedumirici și că grumazul părea prea scurt. Așa că a tăiat o bucată bună din trup și a făcut din ea un guler lung, pentru grumazul lung al lui Nedumirici. După aceea, a tăiat capul și a cusut gulerul între cap și umeri. Pe ambele margini ale pielii a cusut niște șireturi, ce urmau să fie legate sub pieptul și stomacul lui Nedumirici. Cînd și cînd, mai trecea în zbor pe deasupra cîte o pasăre, iar Marafet se oprea din lucru, privind îngrijorat în sus. Nu voia să vadă cineva ce făcea el acolo. Dar nici una dintre păsările pe care le-a văzut nu era Pasăre Vorbitoare, așa că nici nu conta.

Tîrziu, după-amiaza, s-a întors și Nedumerici. Nu mergea la trap, ci înainta răbdător, tîrîndu-și picioarele, cum fac catîrii.

– N-am găsit portocale, zise el, și nici banane. Și sînt tare obosit.

După care s-a lungit pe jos.

– Hai încoace să probezi haina ta nouă din piele de leu, spuse Marafet.

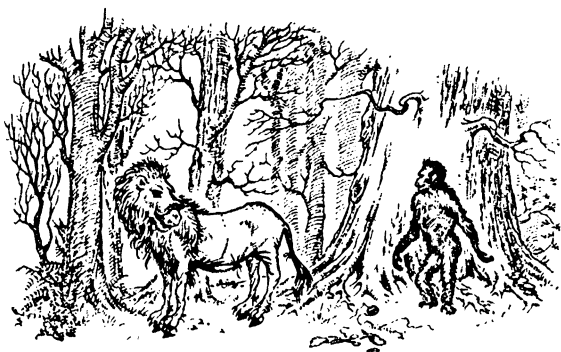
– Dă-o-ncolo de vechitură, zise Nedumerici. O probez miine-dimineată. Astă-seară sînt prea obosit.

– Ce bătăran ești, Nedumerici, făcu Marafet. Dacă tu ești obosit, păi eu atunci ce să mai zic? Toată ziua, în timp ce tu te răcoreai la plimbărică prin vale, am

trudit din greu să-ți fac o haină. Mi-au obosit labele atît de tare, încît de-abia mai pot ține foarfecele. Și tu, nici măcar mulțumesc, nici măcar să catadicsești să te uiți la haină, nici măcar să te sinchisești și tu un pic... și... și...

– Dragul meu Marafet, zise Nedumirici, ridicîndu-se numaidecît. Iartă-mă. M-am purtat oribil. Cum să nu vreau s-o probez cu plăcere? Arată pur și simplu splendid. Hai să vedem cum vine! Te rog, haide!

– Fie, dar stai nemișcat, spuse Maimuțoiul. Fiind foarte grea, s-a căznit mult pînă ce a izbutit să ridice pielea, însă pînă la urmă, trăgînd, împingînd, pufăind și suflînd, a pus-o pe măgar. A legat-o pe sub trupul lui Nedumirici, după aceea a legat picioarele în jurul picioarelor lui Nedumirici și coada în jurul cozii lui Nedumirici. Prin gura larg deschisă a capului de leu se vedeau botul cenușiu și fața lui Nedumirici. Așa că cine văzuse un leu în carne și oase n-avea cum să fie tras pe sfoară. În schimb, dacă cineva care nu văzuse niciodată un leu se uita la Nedumirici îmbrăcat cu pielea de leu îl confunda sigur cu un leu, de nu se apropia prea mult, iar lumina nu era prea grozavă sau dacă Nedumirici nu se apuca să ragă sau să hîrșie din copite.

– Arăți minunat, absolut minunat, exclamă Maimuțoiul. Cine te-ar vedea acum ar zice că ești Aslan, Marele Leu însuși.

– Ar fi de-a dreptul groaznic, spuse Nedumirici.

– Ba n-ar fi deloc, replică Marafet. Toată lumea ar face ce ai spune tu.

– Dar eu nu vreau să spun nimănui să facă ceva!

– Gîndește-te numai la cît bine am putea face! spuse Marafet. M-ai pune pe mine să te povățuiesc. M-aș gîndi ce porunci înțelepte ai putea să dai. Și toată lumea ar trebui să ni se supună, pînă și Regele însuși. Am pune totul la punct în Narnia.

– Dar nu e totul oricum pus la punct? se miră Nedumirici.

– Ce?! zbieră Marafet. Totul pus la punct? Cînd nu găsești portocale și banane?

– Păi, știi, spuse Nedumirici, nu există prea multă lume – de fapt, în afară de tine nu cred că mai e nimeni care să vrea chestii din alea.

– Mai e și problema zahărului, insistă Marafet.

– Hm, da, zise Măgarul. Ar fi bine dacă s-ar găsi ceva mai mult zahăr.

– Bun, atunci, s-a făcut, spuse Marafet. Tu te dai drept Aslan, iar eu îți zic ce să spui.

– Nu, nu, nu, se încapățină Nedumirici. E groaznic ce spui. N-ar fi deloc bine, Marafet. N-oi fi eu prea isteț, dar atîta lucru pricep și eu. Ce s-ar alege de noi, dacă adevăratul Aslan și-ar face apariția?

– Presupun că ar fi foarte încîntat, zise Marafet. Probabil că de-aia ne-a și trimis pielea de leu, ca să putem pune lucrurile la punct. Oricum, să știi că nu catadicsește niciodată să-și facă apariția. Cel puțin în ziua de azi.

În acel moment, de deasupra s-a auzit o cumplită bubuitură de tunet și un mic cutremur a zgîlțit pămîntul. Cele două animale și-au pierdut echilibrul și au fost trîntite pe jos, cu nasul în praf.

– Poftim! a rostit Nedumirici gîfîind, de îndată ce și-a mai recăpătat suflul. Țsta a fost un semn, un avertisment. Știam eu că săvîrșesc ceva teribil de rău. Scoate numaidecît de pe mine pielea asta păcătoasă!

– Nu, nu, spuse Maimuțoiul (a cărui minte lucra foarte repede). Semnul trebuie interpretat cu totul altfel. Tocmai voiam să-ți spun că dacă adevăratul Aslan, cum îl numești tu, ar vrea să continuăm pe calea pe care am pornit-o, atunci ne-ar trimite o bubuitură de tunet și un cutremur de pământ. N-am apucat însă să-ți mai zic asta, că semnul în sine mi-a luat-o înainte. Acum, Nedumirici, trebuie *neapărat* să faci așa. Și, te rog, hai să nu ne mai ciondănim! Știi bine că nu pricepi chestiile astea. De unde să aibă habar un măgar cum e cu semnele?

2

Nesăbuiința Regelui

Cam la trei săptămîni de la această întîmplare, ultimul dintre regii Narniei ședea sub falnicul stejar de lîngă ușa cabanei sale de vînătoare, unde, primăvara cînd vremea era plăcută, stătea zece zile sau chiar mai mult. Clădirea era joasă, cu acoperiș de paie, nu departe de capătul de răsărit al Pustiului Pleșuv și ceva mai sus de punctul de întîlnire a celor două rîuri. Îi plăcea să locuiască acolo, ducînd un trai simplu, în plină libertate, departe de fastul și pompa cetății domnești, Cair

Paravel. Îl chema Regele Tirian și avea între douăzeci și douăzeci și cinci de ani; avea umerii lați și puternici și trupul musculos, însă barba îi era încă rară. Avea ochi albaștri și un chip dîrz și onest.

Nu era nimeni cu el în acea dimineată de primăvară, în afară de dragul său prieten, Giuvaier Inorogul. Se iubeau ca frații și în războaie fiecare îi salvase viața celuilalt. Animalul domnesc stătea în picioare, aproape de jilțul Regelui și, cu gîtul răsucit, își lustruia cornul albastru frecîndu-l de pielea de pe trup, albă ca laptele.

– Astăzi n-am chef să fac nimic, Giuvaier, spuse Regele. Nu-mi ies din cap veștile astea minunate. Crezi că vom mai afla și altele astăzi?

– Nicicînd în vremea noastră, și nici în vremea părinților sau a bunicilor noștri nu s-a auzit zvon mai minunat, Sire, spuse Giuvaier, cu condiția să fie adevărat.

– Cum să nu fie adevărat? exclamă Regele. S-a scurs mai bine de o săptămînă de cînd primele păsări au trecut în zbor deasupra noastră, spunînd: „Aslan e aici, Aslan a venit din nou în Narnia“. Și după aceea au urmat veverițele. Ele nu-l văzuseră, dar ziceau că, în mod sigur, se află în pădure. Pe urmă, a venit Cerbul. A zis că l-a văzut cu ochii lui, undeva în

depărtare, la lumina lunii, în Pustiul Pleșuv. Apoi a venit Omul acela negricios cu barbă, negustorul din Calormen. Calormenilor nu prea le pasă de Aslan, însă tipul vorbea despre asta ca și cum n-ar fi încăput nici urmă de îndoială. Iar aseară a fost Bursucul, care și el l-a văzut pe Aslan.

– Într-adevăr, Sire, îi răspunse Giuvaier. Îi cred pe toți. Dacă par cumva că mă îndoiesc este doar fiindcă prea mare mi-e bucuria pentru a îngădui certitudinea să mi-o astîmpere. E-aproape prea frumos pentru a fi adevărat.

– Da, zise Regele oftînd adînc, înfiorat aproape de încîntare. Întrece tot ce mi-am dorit vreodată în viață.

– Ascultă! spuse Giuvaier, lăsînd capul într-o parte și ciulind urechile în față.

– Ce e? întrebă Regele.

– Zgomot de copite, Sire, spuse Giuvaier. Un cal la galop. Un cal foarte puternic și greu. Pesemne unul dintre Centauri. Ia te uită, a ajuns.

Un Centaur voinic, cu barbă aurie, cu sudoare de om pe frunte și nădușeală de cal pe pîntece, țîșni spre Rege, se opri și făcu o plecăciune adîncă.

– Salutare, Rege, strigă el, cu glas gros ca de taur.

– Hei, i-ascultă! zise Regele, privind peste umăr spre ușa cabanei de vînătoare. Un pocal cu vin pentru

nobilul Centaur. Bun venit, Roonwit. Trage-ți suflul și spune-ne ce te-aduce pe la noi.

Din casă ieși un paj ducînd un pocal mare din lemn, gravat ciudat, pe care i-l dădu Centaurului. Centaurul ridică pocalul, spunînd:

– Închin în primul rînd pentru Aslan și pentru adevăr, iar apoi pentru sănătatea Maiestății Tale.

Și sorbi dintr-o înghițitură tot vinul (ce-ar fi îndestulat de-a binelea șase bărbați voinici), după care dădu pocalul înapoi pajului.

– Ei bine, Roonwit, spuse Regele. Ne-aduci vești noi despre Aslan?

Ușor încruntat, Roonwit avea un aer foarte grav.

– Sire, începu el. Știi bine cît amar de ani am trăit și cît de mult am studiat eu stelele; căci noi, Centaurii,

trăim mai mult decît voi, Oamenii, și chiar mai mult și decît voi, Inorogii. De cînd sînt eu pe lume niciodată n-am văzut scrise pe cer lucruri atît de cumplite ca acelea pe care le-am deslușit, noapte de noapte, de la începutul acestui an. Știu din zodiacele mele că de cinci sute de ani n-au mai existat niște conjuncții ale astrilor atît de dezastruoase. Aveam oricum de gînd, Maiestate, să vin să te previn că o mare nenorocire planează asupra Narniei. Azi-noapte însă am aflat zvonul că Aslan umblă prin Narnia. Sire, să nu crezi baliverna asta! Stelele nu mint niciodată, pe cînd Oamenii și Animalele – da. Dacă Aslan ar fi urmat, într-adevăr, să vină în Narnia, stelele ar fi prezis-o. Iar dacă ar fi venit cu adevărat, toate stelele benefice s-ar fi adunat la un loc, în onoarea lui. Totul e o minciună.

– O minciună?! izbucni Regele cu înverșunare. Ce făptură din Narnia sau din lumea toată ar cuteza să mintă într-o asemenea privință?

Și, fără să-și dea seama, duse mîna la plăselele sabiei.

– Asta eu n-am de unde ști, Stăpîne, zise Centaurul. Dar știu în schimb că pe pămînt există mincinoși, pe cînd în lumea stelelor – nu.

– Mă întreb, începu Giuvaier, dacă totuși nu s-ar fi putut ca Aslan să vină, deși astrele au prezis altceva.

El nu e robul stelelor, ci Creatorul lor. Nu se spune în nici una dintre vechile legende că El e un leu supus.

– Bravo, Giuvaier, bravo, exclamă Regele. Exact astea sînt cuvintele: *nu e un leu supus*. Apar în nenumărate basme.

Roonwit tocmai ridicase mîna, aplecîndu-se în față să-i spună ceva Regelui, cu multă ardoare, cînd toți trei întoarseră capul la auzul unui fel de bocet, care se apropia din ce în ce mai mult. Spre apus, pădurea era atît de deasă, încît nu puteau desluși deocamdată făptura care venea spre ei. Curînd însă izbuc-tiră să înțeleagă cuvintele.

– Vai, vai, vai, se jelea glasul acela. Vai și-amar de frații și de surorile mele! Vai de copacii sfinți! Pădurile sînt distruse și pustiite. Toporul se dezlănțuie împotriva noastră. Sîntem doborîți la pămînt. Copacii falnici se prăbușesc, se prăbușesc, se prăbușesc.

Și, cu acest ultim „se prăbușesc“, glasul căpătă trup. Era o făptură aidoma unei femei, dar atît de înaltă, încît capul ei era în dreptul capului Centaurului, iar pe lîngă asta mai semăna și cu un copac. E greu de explicat dacă n-ați văzut niciodată o Driadă, dar absolut de neconfundat dacă vi s-a întîmplat să priviți vreodată o asemenea făptură, la care coloritul, glasul și părul au ceva cu totul special. Regele Tirian

și cele două Animale își dădură seama imediat că era nimfa unui fag.

– Dreptate, Stăpîne, Regele meu! strigă ea. Sări în ajutorul nostru! Ocrotește-ți poporul! Au venit să ne doboare în Pustiul Pleșuv. Patruzeci de trunchiuri mărețe ale fraților și ale surorilor mele zac deja la pământ.

– Cum e cu puțință, Domniță?! Doboară codrii din Pustiul Pleșuv? Măcelăresc copacii vorbitori?! strigă Regele, sărind în picioare și trăgînd sabia. De unde atîta neobrăzare?! Și cine cutează să facă o asemenea mîrșăvie? Ehehei, pe coama lui Aslan...

– A-a-a-h, șuieră Driada, sugrumîndu-se și înfiorîndu-se ca de o mare durere, cutremurîndu-se din toate mădulele, de nenumărate ori, ca sub niște lovituri nemi-loase. După care, dintr-odată, se prăbuși la pământ, de parcă i-ar fi fost retezate picioarele. Cîteva secunde, o mai văzură zăcînd moartă pe iarbă, după care dispăru cu totul. Știau

ce se întîmplase. Copacul ei, aflat la depărtare de mile întregi, fusese secerat.

Amuțit, cîteva momente, de durere și de furie, Regele izbuti în cele din urmă să spună:

– Haideți, prieteni. Mergem în susul râului, cît putem de iute, să-i găsim pe ticăloșii care au făcut asta. Nu va scăpa unul cu viață.

– Sire, cu toată plăcerea, spuse Giuvaier.

Însă Roonwit zise:

– Sire, fii prudent în dreapta ta minie! Se întîmplă lucruri stranii. Dacă încolo, în vale, există răsculați înarmați, noi trei sîntem prea puțini pentru a-i înfrunta. Dacă ai vrea numai să aștepti un pic...

– N-am de gînd să mai aștept nici o fracțiune de secundă, zise Regele. Giuvaier și cu mine o luăm înainte, iar tu fugi iute în galop pînă la Cair Paravel. Ia inelul meu, ca dovadă că vii din partea mea. Adu-mi douăzeci de oșteni înarmați, toți cu cai buni, douăzeci de Cîini Vorbitori, zece Pitici (să fie toți arcași de temut), un Leopard și pe Picior-de-Piatră Uriașul. Vino cu ei după noi, cît poți de repede!

– Cu dragă inimă, Sire, făcu Roonwit. Și numai-decît se întoarse și porni la galop, spre răsărit, în lungul văii.

Regele mergea cu pași mari, bombănind în barbă și încleștându-și pumnii. Giuvaier pășea lângă el, fără să spună nimic; nu se auzea nici un zgomot, în afară de clinchetul stins al lanțului de aur de la gîtul Inorogului, de troyotul făcut de două picioare de om și de patru copite de inorog.

Ajunseră curînd la rîu și o luară în susul apei, pe o potecă acoperită de iarbă: aveau rîul în stînga și pădurea în dreapta. Nu după mult timp sosiră la locul unde terenul devenea mai povîrnit, iar pădurea deasă cobora pînă la marginea apei. Poteca, sau mai bine zis ce mai rămăsese din ea, continua acum pe malul sudic, așa că trebuiă să treacă rîul printr-un vad ca să ajungă la ea. Apa îi venea lui Tirian pînă la subsuori, însă Giuvaier (care avea patru picioare, pe care se putea propti bine) stătea în dreapta lui, pentru a bloca forța curentului, iar Tirian se prinse cu brațul lui vînjos de gîtul puternic al Inorogului, izbutind amîndoi să ajungă cu bine la mal. De supărare, Regele nici nu băgase de seamă cît de rece era apa. Însă, firește, de îndată ce ieși din apă își șterse sabia cu grijă de umărul mantiei, singura parte uscată a straielor de pe el.

Mergeau acum spre apus, avînd rîul în dreapta și Pustiul Pleșuv drept în față. După nici o milă, se opriră amîndoi și vorbiră în același timp. Regele zise:

– Ce mai e și asta?

Iar Giuvaier spuse:

– Uite!

– O plută, constată Regele Tirian.

Era într-adevăr o plută. Vreo șase trunchiuri superbe de copaci, toți proaspăt tăiați și curățați de crengi, fuseseră legate laolaltă pentru a forma o plută

și lunecau iute în josul rîului. În partea din față a plutei era un Șoarece-de-Apă, care cîrmea cu un par toată ambarcațiunea.

– Hei! I-ascultă, Șoarece-de-Apă! Ce cauți acolo? strigă Regele.

– Împing buștenii ăștia pe apă, să-i vînd Calormenilor, Sire, spuse șoarecele, ducînd laba la ureche, de parcă ar fi avut o șapcă pe cap.

– Calormenilor! tună Tirian. Cum adică? Cine a poruncit să fie doborîți copacii?

În acea perioadă a anului, rîul curgea atît de iute, încît pluta trecuse deja lunecînd la vale, lăsîndu-i în urmă pe Rege și pe Giuvaier. Însă Șoarecele-de-Apă întoarse capul spre ei, strigînd peste umăr:

– A fost porunca Leului, Sire, a lui Aslan însuși. Și mai adăugă ceva, însă nu izbutiră să mai audă.

Regele și Inorogul se holbau unul la celălalt, amîndoi cumplit de speriați, cum nu fuseseră în nici o bătălie vreodată.

– Aslan, rosti Regele în cele din urmă, aproape în șoaptă. Aslan. Să fie oare adevărat? Să fi cerut el, oare, să se doboare copacii sfinți și să fie ucise Driadele?

– Poate că Driadele au făcut ceva teribil de rău, murmură Giuvaier.

– Dar să-i vîndă Calormenilor?! exclamă Regele. Cum e posibil așa ceva?

– Nu știu, spuse Giuvaier, tare amărît. Nu e un leu *supus*.

– Ei bine, zise Regele în cele din urmă, noi trebuie să mergem mai departe, gata să înfruntăm orice ne rezervă soarta.

– Într-adevăr, nu ne rămîne altceva de făcut, Sire, spuse Inorogul.

Nu-și dădea el seama în acel moment ce prostie făceau mergînd mai departe așa singuri; și nici Regele nu-și dădea seama de acest lucru. Erau prea furioși pentru a putea gândi limpede. Dar nesăbuința asta a lor a pricinuit în cele din urmă o mare nenorocire.

Brusc, Regele se rezemă din greu de gîtul prietenului său, plecînd capul.

– Giuvaier, spuse el, oare ce ne așteaptă? Gînduri cumplite mi-au încolțit în suflet. Cît de fericiți am fi fost, dacă muream înainte de a apuca ziua de astăzi.

– Da, zise Giuvaier. Am trăit prea mult. Tot ce putea fi mai rău pe lume s-a abătut asupra noastră.

Și rămaseră așa, în picioare, vreo două minute, după care își văzură iar de drum.

Nu peste mult timp, auziră pocnetul și trosnetul topoarelor ce loveau în lemn, însă de văzut nu vedeau deocamdată nimic, din cauza movilei din față. Cînd ajunseră în vîrfurile ei, la picioarele lor se așternea

Pustiul Pleșuv. Și, văzînd ce era acolo, Regele se făcu alb la față.

Exact prin mijlocul bătrînului codru – pădurea aceea unde creșteau cîndva copacii de aur și de argint și unde un copil din lumea noastră plantase odinioară Copacul Ocrotirii – fusese croită o alee lată. Era un fâgaș hidos, ca o rană vie crestată în pămînt, plină de brazde noroioase, pe unde copacii doborîți fuseseră tîrîți în jos pînă la rîu. Muncea acolo o grămadă de lume, se auzeau plesnituri de bici, iar caii, sforțîndu-se din răsputeri, trăgeau cu greu după ei buștenii uriași. Primul lucru care i-a frapat pe Rege și pe Inorog a fost faptul că aproximativ jumătate din toată mulțimea aceea nu era formată din Animale Vorbitoare, ci din Oameni. Următorul lucru care i-a șocat a fost faptul că acești oameni nu erau blonzi, cum sînt cei din Narnia, ci bruneți și bîrboși ca oamenii din Calormen, țara aceea imensă și crudă ce se întinde dincolo de Archenland peste deșert, spre sud. Nu exista nici un motiv, firește, ca în Narnia să nu dai și peste cîțiva Calormeni – vreun negustor sau vreun ambasador – căci în acele vremuri între Narnia și Calormen era pace. Numai că Tirian nu putea pricepe de ce erau atît de mulți și nici de ce doborau cu topoarele o pădure narniană. Înșfăcă sabia mai strîns

și își înfășură mantia pe brațul stîng. Ajunseră repede jos, printre oamenii aceia.

Doi Calormeni mînau un cal înhămat la un buștean. Exact cînd Regele se opri lîngă ei, bușteanul întepeni într-un loc mocirlos.

– Mișcă-te, gloabă puturoasă! Lasă lenea și trage, animal îpuțit ce ești! strigau Calormenii, plesnind din bici. Calul se sforța deja din răsputeri; avea ochii roșii și trupul acoperit de spumă.

– Hai, la muncă, dobitoc trîndav și prost, zbieră unul dintre Calormeni, biciuind calul cu sălbăticie. Și-atunci s-a întîmplat, într-adevăr, lucrul cel mai cumplit posibil.

Pînă în acel moment, Tirian își închipuise că animalele pe care le mînau calormenii erau cai din țara lor; muți și nătîngi, cum sînt caii din lumea noastră. Și, deși nu putea suporta să vadă un cal maltratat, fie el și mut, se gîndea, desigur, mai mult la uciderea Copacilor. Cum să-i treacă prin minte că ar cuteza cineva să pună în ham pe vreunul dintre Caii Vorbitori, care se bucurau de toată libertatea în Narnia, darămite să-i mai și biciuiască?! Dar cînd primi lovitura aceea sălbatică, calul se trase înapoi și spuse aproape urlînd:

– Tiran prost ce ești! Nu vezi că fac tot ce pot?!

Cînd înțeleseră că aveau în față un Cal narnian, pe Tirian și pe Giuvaier îi apucă o furie atît de cumplită, încît nici nu-și mai dădeau seama ce fac. Sabia Regelui a zburat în sus, iar cornul Inorogului a coborît cu înverșunare. Și amîndoi s-au năpustit înainte. În clipa următoare, cei doi Calormeni zăceau morți, unul cu capul retezat de sabia lui Tirian, celălalt străpuns în inimă de cornul Inorogului.

3

Maimuțoiul în plină glorie

– **M**ărite Cal, mărite Cal, zise Tirian, grăbindu-se să-i desfacă hăturile, cum de s-a putut ca veneticii ăștia să te înrobească? A fost Narnia cucerită? S-a dat vreo bătălie?

– Nu, Sire, răspuse Calul, răsufând din greu. A venit Aslan. Totul se face din porunca lui. El a comandat să...

– Primejdie, Sire, spuse Giuvaier. Tirian ridică privirea și văzu că niște Calormeni (amestecați cu câteva Animale Vorbitoare) veneau alergând spre ei, din toate

direcțiile. Cei doi muriseră fără să scoată nici un țipăt, așa că restul gloatei nu s-a dumirit decît după cîteva momente. Majoritatea aveau în mînă iatagane.

– Hai, repede, suie-te în spinarea mea, zise Giuvaier.

Regele încălecă iute pe bunul său prieten, care se întoarse și porni în galop. De îndată ce ieșiră din raza vizuală a dușmanilor lor, Inorogul schimbă direcția de două-trei ori, apoi traversă un pîrîu și strigă, fără să încetinească pasul:

– Încotro, Sire? La Cair Paravel?

– Oprește, prietene, zise Tirian. Lasă-mă să mă dau jos. Și, coborînd din spinarea Inorogului, se postă în fața lui.

– Giuvaier, zise Regele. Am săvîrșit o faptă cumplită.

– Dar am fost provocați în mod revoltător, remarcă Giuvaier.

– Dar și să tăbărîm așa pe ei – fără ca măcar să-i provocăm – mai cu seamă că erau neînarmați – ptiu! Sîntem doi criminali, Giuvaier. Sînt dezonorat pe veci.

Giuvaier plecase capul. Și lui îi era rușine.

– Și, pe deasupra, spuse Regele, Calul a zis că totul se face din ordinul lui Aslan. Șoarecele-de-Apă a spus același lucru. Toți zic că a venit Aslan. Dacă o fi adevărat?

– Dar, Sire, *cum* să poruncească Aslan niște lucruri atît de îngrozitoare?

– Nu uita că nu e un leu *supus*, zise Tirian. De unde să știm noi de ce e El în stare? Noi, care sîntem niște criminali. Giuvaier, eu mă întorc. Predau sabia, mă dau pe mîna Calormenilor și le cer să mă ducă în fața lui Aslan. Să mă judece el și să facă dreptate.

– Te duci la moarte sigură, îi răspunse Giuvaier.

– Crezi că îmi pasă dacă Aslan mă osîndește la moarte? zise Regele. Asta n-ar fi nimic, absolut nimic. N-ar fi oare mai bine să fii mort, decît să trăiești cu frica asta cumplită că Aslan a venit și că nu se poartă ca acel Aslan în care am crezut noi și de care ne-a fost atît de dor?! Este ca și cum, într-o bună zi, soarele ar răsări, dar ar fi un soare negru.

– Știu, remarcă Giuvaier. Sau ca și cum ai bea apă, dar apa aceea ar fi *uscată*. Cîtă dreptate ai, Sire. A venit sfîrșitul lumii. Hai să mergem să ne predăm.

– Dar nu-i nevoie să mergem amîndoi.

– În numele iubirii ce ne-a legat, lasă-mă să vin cu tine acum, spuse Inorogul. Dacă mori, iar Aslan nu e Aslan, la ce bun să mai trăiesc?!

Se întoarseră și porniră înapoi împreună, vărsînd lacrimi amare.

De îndată ce au ajuns în locul unde se tăiau copacii, Calormenii au început să țipe și au venit spre ei, cu armele în mână. Regele însă le-a întins sabia, cu plăselele înainte, și le-a spus:

– Eu, care am fost Regele Narniei și sînt acum un biet cavaler dezonorat, cer să fiu judecat de Aslan. Duceți-mă la el!

– Și eu vreau același lucru, spuse Giuvaier.

Oamenii cei negricioși, mirosind a usturoi și a ceapă, i-au înconjurat; albul ochilor le sclipea oribil pe fețele cele smede. Au pus în jurul gîtului Inorogului un căpăstru de frînghie. Regelui i-au luat sabia și i-au legat mîinile la spate. Unul dintre Calormeni, care avea coif în loc de turban și părea a fi căpetenia tuturor, i-a smuls lui Tirian de pe cap cununa de aur, furișînd-o cu iuteală printre straietele de pe el. I-au dus pe cei doi prizonieri sus pe deal, într-o poieniță. Și iată ce au văzut prizonierii acolo.

În mijlocul luminișului, care coincidea cu punctul cel mai înalt al colinei, se vedea o colibă mică, aidoma unui grajd, cu un acoperiș din paie. Ușa era închisă. Pe iarba din fața ușii ședea un Maimuțoi. Tirian și Giuvaier, care se așteptaseră să-l vadă pe Aslan, neavînd habar pînă atunci de existența vreunui Maimuțoi, au rămas foarte nedumeriți de ce le vedeau

ochii. Maimuțoiul, desigur, era chiar Marafet, însă părea de zece ori mai pocit și mai urît decît atunci cînd locuia lîngă Lacul Învolverat, deoarece acum era teribil de împopoțonat. Purta un surtuc roșu, care nu-i venea deloc bine, întrucît fusese croit pentru un pitic. Labele din spate le avea vîrite în niște papuci cu nestemate, care nu i se potriveau deloc, fiindcă, așa cum știți și voi, la maimuțe labele din spate sînt tot ca niște mîini. Pe cap, avea un fel de coroană din hîrtie. Lîngă el, era un maldăr de nuci, așa că tot timpul spargea nuci între fâlci și scuipa cojile afară. De asemenea, își tot ridica de zor surtucul roșu, ca să se scarpine cu foc. În picioare, cu fața spre el, stăteau o mulțime de Animale Vorbitoare, toate foarte îngrijorate și nedumerite. Cînd au văzut cine erau prizonierii, au început să geamă și să scîncească.

– O, Marafet Stăpîne, purtător de cuvînt al lui Aslan, zise Calormenul care părea a fi căpetenia celorlalți. Ți-am adus niște prizonieri. Datorită curajului și iscusinței noastre și cu îngăduința marelui zeu Tash i-am prins de vii pe acești doi ucigași nenorociți.

– Dă-mi sabia omului ăluia, spuse Maimuțoiul. Așa că au luat sabia Regelui și i-au înmînat-o maimuței, cu centiron cu tot. Și Maimuțoiul și-a atîrnat-o de gît, arătînd astfel și mai prost decît era.

– O să ne ocupăm de ăștia doi mai târziu, zise Maimuțoiul, scuipînd o coajă înspre cei doi prizonieri. Am alte treburi înainte. Ei mai pot aștepta. Acum, ia ascultați-mă, cu toții. În primul rînd, e vorba de nuci. Pe unde umblă Veverița-șefă?

– Sînt aici, domnule, spuse o veveriță roșcovană, ieșind în față și făcînd, intimidată, o mică plecăciune.

– Oh, deci tu erai?! zise Maimuțoiul cu o privire răutăcioasă. Ia să faci bine și să mă servești cum se cuvine. Mai vreau – adică, Aslan mai vrea – niște nuci. Astea pe care le-ai adus nu sînt de ajuns. Trebuie să aduci mai multe, pricepi? Încă de două ori pe-atît. Și să fie aici pînă mîine, la asfințitul soarelui; bagă de seamă, să nu-mi vii cu din alea stricate sau prea mici.

Un murmur de groază se auzi din rîndul celorlalte veverițe, iar Veverița-șefă, luîndu-și inima în dinți, spuse:

– Vă rog, nu s-ar putea ca Aslan să discute personal cu noi despre asta? Poate că ni se dă voie să ne vedem cu el...

– Ei bine, așa ceva nu-i îngăduit, spuse Maimuțoiul. Se prea poate să aibă bunătatea (deși nu meritați voi un asemenea favor) și să iasă afară diseară, cîteva minute. Atunci, veți avea posibilitatea să-l vedeți cu toții. Însă nu-i voie, cu nici un chip, să vă îmbulziți în

jurul lui și să-l bombardați cu întrebări. Orice doriți să-i spuneți va fi prin intermediul meu: dacă eu consider că merită să fie deranjat. Pînă atunci însă Veverițelor, faceți bine și plecați după nuci. Și aveți grijă să le aduceți aici pînă mîine-seară, căci altminteri, pe onoarea mea, o s-o încasați urît.

Bietele Veverițe o luară la fugă, care încotro, de parcă le-ar fi hăituit cîinii. Această nouă poruncă era o veste cumplită pentru ele.

Nucile pe care le strînseseră pentru iarnă fuseseră aproape toate mîncate; iar din puținele cîte mai rămăseseră îi dăduseră Maimuțoiului mai mult decît își puteau îngădui.

Dar atunci, un glas gros – venea de la un Porc Mistreț mare, păros și cu colți firoși – a rostit din cealaltă parte a mulțimii:

– Dar *de ce* nu-l putem vedea pe Aslan cum se cuvine? Pe vremuri, cînd mai venea prin Narnia, oricine putea vorbi cu el față în față!

– Să nu-l credeți, zise Maimuțoiul. Și, chiar dacă ar fi adevărat, situația s-a schimbat. Aslan zice că a fost mult prea blînd cu voi înainte, pricepeți? Ei bine, n-are să mai fie blînd. O să vă facă să vă vedeți lungul nasului. O să vă învețe el minte să mai credeți că e un leu supus!

Mulțimea de Animale s-a înfiorat, scoțînd gemete și scîncete înăbușite; după care a urmat o tăcere ca de moarte, și mai sinistră parcă.

– Iar acum, mai trebuie să aflați ceva, spuse Maimuțoiul. Am auzit că unii dintre voi zic că sînt maimuță. Ei bine, nu-i adevărat. Sînt Om. Dacă arăt ca un Maimuțoi e fiindcă sînt teribil de bătrîn; am sute și sute de ani. Și tocmai fiindcă sînt atît de bătrîn sînt și așa de înțelept. Și fiindcă sînt atît de înțelept, eu sînt singura făptură cu care Aslan stă de vorbă. Nu-și poate pierde vremea discutînd cu o sumedenie de animale tîmpite. Îmi spune mie ce trebuie să faceți, iar eu vă spun vouă mai departe. Ascultați, deci, sfatul meu și mișcați-vă iute, căci nu suportă prostiile și aiurelile.

Se așternuse o liniște de mormînt spulberată doar de smiorcăielile unui pui de bursuc, pe care mămica lui încerca să-l potolească.

– Și mai e ceva, continuă Maimuțoiul vîrîndu-și o nucă în gură. Am auzit că unii Cai zic: „Hai să dăm

bătaie să terminăm mai repede cu căratul lemnelor, că după aceea vom fi liberi din nou“. Ei bine, să vă scoateți ideea asta din cap numaidecât. Și asta nu e valabil doar pentru Cai. Toți cei apti de muncă vor fi nevoiți, pe viitor, să muncească. Așa a stabilit Aslan cu Regele Calormenilor – Tisroc, cum îl numesc prietenii noștri negricioși, Calormenii. Cu toții, Cai, Tauri, Măgari, veți fi trimiși în Calormen să vă câștigați existența muncind – trăgând și cărînd, cum fac caii și jivinele de soiul ăsta prin alte țări. Iar voi, celelalte Animale, care sînteți bune la săpat, Cîrțițe, Iepuri și Pitici, veți merge să munciți în minele lui Tisroc. Și...

– Nu, nu, nu, urlară Animalele. Nu se poate așa ceva! Cum o să ne vîndă Aslan ca sclavi Regelui din Calormen?!

– Isprăviți o dată! Terminați cu gălăgia! făcu Maimuțoiul, arătîndu-și colții. Cine a pomenit de sclavie? Nu veți fi robi. Veți fi plătiți, ba chiar cu salarii foarte bune. Mai precis, lefurile voastre vor intra în vistieria lui Aslan, iar el va folosi banii spre binele tuturor. Apoi aruncă o privire spre căpetenia Calormenilor, făcîndu-i cu ochiul.

Calormenul trase o plecăciune și răspunse pompos, cum fac Calormenii:

– Preaînțeleptule purtător de cuvînt al lui Aslan, Tisroc (fie-i viața veșnică) este întru totul de acord cu domnia ta, în privința acestui plan nespus de chibzuit.

– Poftim! Vedeți?! exclamă Maimuțoiul. Totul e aranjat. Și asta doar spre binele vostru. Cu banii pe care îi veți câștiga, vom putea face din Narnia o țară în care să merite să trăiești. Va ploua cu portocale și banane, vom avea din belșug drumuri, orașe mari, școli, birouri, bice, botnițe, șei, cuști, cotețe și închisori. Oh, de toate.

– Dar nouă nu ne trebuie toate chestiile astea, zise un Urs bătrîn. Noi vrem să fim liberi. Și vrem să-l auzim pe Aslan vorbind.

– Încetați cu cîrcoteala, zise Maimuțoiul, că nu suport așa ceva. Eu sînt Om: tu ești doar un boșorog de Urs, cretin și gras. Ce știți voi ce-nseamnă libertatea? Voi vă închipuiți că libertatea înseamnă să faci ce poțtești. Ei bine, vă înșelați. Nu asta e adevărata libertate. Adevărata libertate înseamnă să faci ce ți se spune.

– Hînhh, mormăi Ursul, scărpinîndu-se în cap; îi venea greu să priceapă așa ceva.

– Vă rog, vă rog, rosti cu glas pițigăiat un Miel mișos, toată lumea mirîndu-se că, la vîrsta lui fragedă, cuteza să vorbească.

– Ce mai e acum? făcu Maimuțoiul. Zi repede!

– Vă rog, spuse Mielul, eu nu înțeleg. Ce treabă avem noi cu Calormenii? Noi sîntem ai lui Aslan. Ei sînt ai lui Tash. Au un zeu pe care îl cheamă Tash. Se zice că are patru brațe și cap de vultur. Pe altarul lui se jertfesc Oameni. Eu cred că Tash nu există. Dar, dacă totuși ar exista, cum să fie Aslan prieten cu el?!

Toate Animalele lăsară capul într-o parte, privind cu ochi strălucitori spre Maimuțoi. Știa că era cea mai bună întrebare ce i se pusese pînă atunci.

Maimuțoiul sări în picioare și îl scupă pe Miel.

– Mucosule! șuieră el. Năpîrstoc cîrcotaș și tîmpit ce ești! Du-te acasă la maică-ta și bea lapte, că de asta ești bun! Ce-ți bagi tu nasul în chestiuni din astea? Dar voi, ceilalți, ia ascultați aici. Tash e doar un alt nume de-al lui Aslan. Teoria aia veche că noi sîntem buni, iar Calormenii sînt răi, e o tîmpenie. Lucrurile nu stau deloc așa. Calormenii folosesc alte cuvinte, însă cu toții vrem să spunem același lucru. Tash și Aslan sînt doar două nume diferite pentru știți voi Cine. De aceea, nici n-au cum să se certe. Băgați asta la cap, brute idioate ce sînteți. Tash este Aslan; Aslan este Tash.

Știm cu toții ce figură tristă pot avea uneori cîinii noștri. Gîndiți-vă la asta și, pe urmă, închipuiți-vă ce mutre aveau toate Animalele acelea Vorbitoare: Păsările, Urșii, Bursucii, Iepurii, Cîrțițele și Șoarecii, toate niște făpturi cinstite, spășite, nedumerite și atît de cumplit de triste. Cozile le atîrnau jalnic, mustățile li se pleoștiseră. Vi s-ar fi frînt inima de milă văzîndu-le chipurile. Doar unul dintre animale nu părea nicidecum nefericit.

Era o Pistică roșcată – un Motan mare și semeț, în floarea vîrstei – care stătea cu spatele foarte drept și țeapăn și cu coada înfășurată în jurul labelor, exact în primul rînd din mulțimea de Animale. Tot timpul se

holbase cu asprime la Maimuțoi și la căpetenia Calormenilor, fără să clipească.

– Scuzați-mă, spuse Motanul, foarte politicoș, dar chestia asta mă interesează. Prietenul dumneavoastră din Calormen e și el de aceeași părere?

– Sigur că da, zise Calormenul. Prealuminatul Maimuțoi – adică Om – are perfectă dreptate. *Aslan* înseamnă nici mai mult, nici mai puțin decât *Tash*.

– Chiar așa, deci, *Aslan* nu înseamnă *altceva* decât *Tash*? insistă Pisica.

– Absolut nimic altceva, zise Calormenul, uitându-se drept în ochii Motanului.

– Ești mulțumit, roșcovanule? întrebă Maimuțoiul.

– Oh, desigur, spuse Roșcovanul, cu răceală. Mulțumesc foarte mult. Voiam doar să fie foarte clar. Cred că încep să înțeleg.

Pînă în acel moment, Regele și Giuvaier nu spusese nimic; așteptau ca Maimuțoiul să-i poftască să vorbească, deoarece considerau că n-avea nici un rost să întrerupă discuția. Însă acum, privind de jur împrejur la chipurile amărîte ale narnienilor și văzînd că toți credeau că *Aslan* și *Tash* erau una și aceeași persoană, Tirian simți că nu mai poate suporta.

– Maimuțoiule, strigă el, cu glas tunător, minți cu nerușinare. Minți ca un Calormen. Minți ca un Maimuțoi.

Intenționa să continue și să întrebe cum era posibil ca groaznicul zeu Tash, care se hrănea din sângele poporului său, să fie același cu bunul Leu, prin sângele căruia toată Narnia era salvată. Dacă i s-ar fi dat voie să vorbească, domnia Maimuțoiului ar fi luat sfârșit în acea zi; Animalele și-ar fi dat seama care era adevărul și l-ar fi doborât pe Maimuțoi. Numai că, pînă să apuce să mai rostească un cuvînt, doi Calormeni îl pocniră peste gură cu toată forța, iar un al treilea, pe la spate, îl seceră de picioare. Și cînd Regele se prăbuși la pămînt, Maimuțoiul schelălăi turbat de furie și de groază:

– Luați-l de-aici! Luați-l de-aici! Duceți-l undeva să nu ne mai audă, și nici noi pe el. Și-acolo, legați-l de un copac. Îl voi judeca – adică Aslan îl va judeca – mai tîrziu.

4

Ce s-a întîmplat în acea noapte

Regele era atît de amețit de la loviturile care îl puseseră la pămînt, încît nici n-a mai știut ce s-a întîmplat cu el pînă cînd Calormenii nu l-au dezlegat la mîini, forțîndu-l să țină brațele pe lîngă corp și lipindu-l cu spatele de un frasin. Pe urmă, l-au legat fedeleș cu niște frînghii, pe care i le-au înfășurat în jurul gleznelor, genunchilor, taliei și pieptului, abandonîndu-l acolo. Ce-l necăjea cel mai rău în acel moment – căci, așa cum se întîmplă adesea, fleacurile sînt cel mai greu de suportat – era faptul că îi sîngera

buza din cauza plesniturii și nu putea să ștergă cu mîna firicelul de sînge care îl gîdila pe piele.

Din locul unde se afla, vedea în continuare micul grajd din vîrfurile dealului și pe Maimuțoiul instalat acolo. Auzea glasul Maimuțoiului care continua să vorbească și, din cînd în cînd, un fel de răspuns din partea gloatei, însă nu putea desluși cuvintele.

„Mă întreb ce s-o fi întîmplat cu Giuvaier“, se gîndea Regele.

Nu după mult timp, mulțimea a început să se împrăștie, Animalele plecînd în diferite direcții. Unele au trecut foarte aproape de Tirian. Se uitau la el, ca și cum ar fi fost deopotrivă speriate și compătimitoare față de soarta lui, însă nici unul nu i-a adresat vreun cuvînt. Curînd, n-a mai rămas nimeni, iar în pădure s-a lăsat tăcerea. Pe urmă, au trecut ceasuri de-a rîndul, iar lui Tirian i s-a făcut întîi foarte sete, iar apoi foarte foame; și pe măsură ce după-amiaza s-a scurs, începînd să se înnopteze, i s-a făcut și frig. Îl durea spatele foarte rău. Soarele a apus, întunecînd tot mai mult amurgul.

Cînd se înserase aproape de-a binelea, Tirian a auzit un tropăit ușor și a văzut venind spre el niște făpturi mititele. Cele trei din stînga erau Șoareci, iar în mijlocul lor se afla un Iepure; în dreapta, erau două

Cîrțițe. Din cauza săculeților pe care îi cărau în spinare, arătau ciudat pe întuneric, așa că la început Tirian nu și-a dat seama ce fel de animale erau. Pe urmă, într-o clipă, vietățile s-au ridicat toate pe picioarele din spate, punîndu-și labele reci pe genunchii lui de care își lipeau boturile, hîrîind pe nas, în semn de sărutare afectuoasă. (Îi ajungeau pînă la genunchi, fiindcă Animalele Vorbitoare narniene de acest fel sînt mai mari decît vietățile mute și proaste, de aceeași rasă, care trăiesc în Anglia.)

– Regele nostru drag, Stăpîne! rosteau glasurile lor pițigaiate, cît de mult te compătîmim. Nu îndrăznim

să te dezlegăm, căci s-ar putea ca Aslan să se supere pe noi. Dar ți-am adus ceva de mâncare.

Numaidecît primul Șoarece se cățără sprinten, pînă ce ajunsese să stea cocoțat pe frînghia înfășurată în jurul pieptului lui Tirian, încrețindu-și nasul cîrn în dreptul feței lui Tirian. Pe urmă, al doilea Șoarece se sui și el, rămînînd atîrnat exact sub primul Șoarece. Celelalte vietăți rămase la sol începură să le întindă tot felul de lucruri.

– Bea, Sire, să capeți puteri, iar apoi vei putea mânca, zise Șoarecele aflat cel mai sus, iar Tirian simți că avea acum între buze o cană de lemn, nu mai mare decît o cochilie de ou, din care bău dintr-o sorbire tot vinul. Însă, după aceea, Șoarecele transmise spre cei de jos cana, iar aceștia o umplură la loc, dîndu-i-o înapoi; Tirian o goli și a doua oară. Și continuară așa de mai multe ori, pînă ce-și astîmpără setea, cu sorbituri mici și repetate.

– Uite niște brînză, Sire, zise primul Șoarece, dar nu e prea multă, să nu ți se facă iarăși sete.

Și după brînză, îl hrăniră cu niște prăjituri și unt proaspăt, după care îi mai dădură niște vin.

– Dați-mi acum apa, sus, zise primul Șoarece, să-l spăl pe față pe Rege. E plin de sînge.

Tirian se simți tamponat cu un fel de burețel, ceea ce îl învioră nespus.

– Micii mei prieteni, zise Tirian, cum aş putea să vă mulțumesc pentru toate astea?

– Nu face nimic, nu face nimic, rostiră glăscioarele. Cum să ne fi purtat altfel? *Noi* nu vrem alt Rege. Sîntem poporul tău. Dacă împotriva ta ar fi fost doar Maimuțoiul și Calormenii, ne-am fi luptat pînă ne sfîrtecau în bucăți și n-am fi lăsat să te lege așa. Zău, crede-ne. Dar nu ne putem împotrivi lui Aslan.

– Chiar credeți că e Aslan cu adevărat? întrebă Regele.

– Oh, da, da, spuse Iepurele. A ieșit aseară din grajd. L-am văzut cu toții.

– Și cum arăta? se interesă Regele.

– Ca un leu falnic și înspăimîntător, zise unul dintre Șoareci.

– Și voi credeți că Aslan într-adevăr le ucide pe Nimfele Pădurii și face din voi niște bieți sclavi ai Regelui din Calormen?!

– Ah, ce groaznic, nu-i așa? spuse al doilea Șoarece. Mai bine muream cu toții decît să apucăm să vedem așa ceva. Dar nu încapе nici o îndoială. Toată lumea spune că astea sînt poruncile lui Aslan. Iar noi

I-am și văzut chiar. Nu ne închipuiam că Aslan putea fi așa. Ce mult *ne-am dorit* să se întoarcă în Narnia!

– Se pare că de data asta a venit înapoi foarte supărat, zise primul Șoarece. Pesemne că am făcut cu toții ceva cumplit de rău, fără să ne dăm seama. Probabil că ne pedepsește pentru ceva. Dar eu tot cred că ni s-ar fi putut spune despre ce-i vorba!

– Poate că și ce facem acum e rău, spuse Iepurele.

– Dar mie puțin îmi pasă, să știi, declară una dintre Cîrțițe. Oricum, și a doua oară tot așa aș face.

Însă ceilalți încercară s-o potolească, spunîndu-i: „Sssît“ și „Ai grijă“, după care ziseră:

– Ne pare rău, Regele nostru drag, dar acum trebuie să ne întoarcem. N-ar fi deloc bine dacă ne-ar prinde aici.

– Plecați numaidecît, scumpele mele Animale, spuse Tirian. Cu toată dragostea mea pentru Narnia, n-aș vrea nici în ruptul capului să vă pun în primejdie.

– Noapte bună, noapte bună, îi răspunseră vietățile, frecîndu-și năsurile de genunchii lui. Ne vom întoarce – dacă vom putea.

După care, se îndepărtară tropăind din lăbuțe, iar pădurea deveni, dintr-odată, parcă mai întunecoasă, mai rece și mai pustie decît înainte de venirea lor.

Stelele au răsărit pe cer, iar timpul a început să treacă încet – vă închipuiți și voi cât de încet – pentru ultimul Rege al Narniei, care stătea în picioare țepăn și amorțit, cu spatele lipit de copacul de care era legat. Însă, pînă la urmă, tot s-a întîmplat ceva.

Undeva, foarte departe, s-a ivit o lumină roșie. Pe urmă, a dispărut cîteva clipe, reapărînd apoi mai mare și mai intensă. După aceea, Tirian a început să deslușească niște siluete întunecate mișcîndu-se de colo-colo în fața luminii, cărînd niște legăturici pe care apoi le aruncau jos. Era un foc proaspăt aprins, iar lumea arunca snopi de vreascuri pe el. Nu după mult timp, s-a aprins de-a binelea, iar Tirian a putut constata că focul era chiar în vîrfurile dealului. Deslușea limpede grajdul din spatele flăcărilor, bine luminat acum de acea strălucire roșiatică, precum și o mare mulțime de Animale și de oameni, între foc și locul unde se afla el. Silueta măruntă, ghemuită lîngă foc, era pesemne Maimuțoiul. Acesta spunea ceva mulțimii, însă Tirian nu putea auzi bine. Pe urmă, Maimuțoiul s-a dus și a făcut trei temenele pînă la pămînt în fața ușii de la grajd. După aceea s-a ridicat și a deschis ușa. Și ceva pe patru picioare – o chestie care pășea destul de crispat – a ieșit din grajd, postîndu-se cu fața spre mulțime.

Din rîndul acesteia s-a ridicat un fel de vaiet, atît de puternic, încît Tirian a izbutit să deslușească unele cuvinte.

– Aslan! Aslan! Aslan! zbierau Animalele. Vorbește-ne! Mîngîie-ne! Nu mai fi mînios pe noi!

Din locul unde se afla, Tirian nu-și putea da seama prea bine ce era chestia aceea, de fapt; însă vedea bine că avea păr de culoare galbenă. El nu-l văzuse niciodată pe Mărețul Leu. Nu văzuse, de fapt, niciodată nici vreun leu obișnuit. Așa că n-avea cum ști cu certitudine că ceea ce vedea el acum nu era adevăratul Aslan. Nu se aștepta ca Aslan să arate aiddoma chestiei aceleia crispatе, care stătea pur și simplu pe picioarele ei și nu spunea nimic. Dar cum să fii sigur? Cîteva

clipe, prin minte îi trecură niște gânduri oribile; apoi, își aminti de aiureala aceea absurdă cu Tash și Aslan care ar fi fost unul și același, și își dădu seama că toată povestea era doar o enormă înșelătorie.

Maimuțoiul își apropie creștetul de capul chestiei aceleia galbene, ca și cum ar fi ascultat niște șoapte. Pe urmă, se întoarse și se adresă mulțimii, iar aceasta urlă din nou. După aceea, chestia galbenă se răsuci stîngaci în loc și plecă – mai bine zis, porni clătî-nîndu-se înapoi spre grajd, iar Maimuțoiul închise ușa pe dinafară. Pesemne că apoi focul a fost stins, căci lumina a dispărut aproape imediat, iar Tirian a rămas din nou singur, în frig și beznă.

Se gîndea la alți Regi care trăiseră și muriseră odinioară în Narnia și i se părea că nici unul nu avusesese o soartă atît de crudă ca a lui. Se gîndea la străbunicul străbunicului lui, Regele Rilian, care fusese furat de o Vrăjitoare, pe cînd era un tînăr prinț, și ținut ascuns ani în șir în peșterile întunecate de sub Tărîmul Uriașilor din nord. Pînă la urmă, se făcuse însă dreptate, căci doi copii misterioși apăruseră brusc din ținutul aflat dincolo de capătul lumii și îl salvaseră, astfel că prințul se putuse întoarce acasă în Narnia, unde avusesese o domnie lungă și înfloritoare. „N-am eu parte de așa ceva“,

își zise Tirian, în sinea lui. Pe urmă, se duse cu gândul și mai adînc în trecut, amintindu-și de tatăl lui Rilian, Caspian Navigatorul, pe care încercase să-l ucidă ticălosul de Rege Miraz, unchiul său; știa că Regele Caspian fugise în pădure și trăise printre Pitici. Dar și povestea asta se terminase tot cu bine: și Caspian fusese ajutat de copii – numai că de data asta fuseseră patru – care veneau de undeva de dincolo de lume, luptînd în bătălii mărețe și re-instalîndu-l pe tronul tatălui lui. „Dar asta a fost odată, demult, își spuse Tirian în sinea lui. Lucruri de acest fel nu se mai întîmplă astăzi.“ Și pe urmă și-a mai adus aminte (căci, atunci cînd era mic, fusese tare bun la istorie) că aceiași patru copii care îl ajutaseră pe Caspian fuseseră în Narnia în urmă cu peste o mie de ani; și în acele vremuri făcuseră ceva absolut extraordinar. Căci atunci o înfrînseseră pe Vrăjitoarea Albă și puseseră capăt celor O Sută de Ani de Iarnă, iar după aceea domniseră (toții patru împreună) la Cair Paravel, pînă ce n-au mai fost copii, ci Regi semeți și Regine frumoase, iar domnia lor reprezentase epoca de aur a Narniei. Iar Aslan apăruse de nenumărate ori în toată povestea asta. Apăruse de altminteri și în celelalte povești, așa cum își amintea Tirian acum. „Aslan și copiii din

altă lume, se gândi Tirian. Ei au intervenit întotdeauna când totul mergea cumplit de rău. Oh, ce bine ar fi să apară și acum.“

Și strigă în gura mare: „Aslan! Aslan! Aslan! Vino și ajută-ne acum!“

Însă bezna, frigul și liniștea au rămas la fel.

– Lasă-mă mai bine să mor, strigă Regele. Nu cer nimic pentru mine. Dar vino și salvează toată Narnia.

Și tot nu s-a produs nici o schimbare în noapte sau în pădure, dar a început totuși să apară un fel de schimbare înlăuntrul lui Tirian. Fără să-și dea seama de ce, a început să nutrească o vagă speranță. Și se simțea cumva mai puternic parcă. „Oh, Aslan, Aslan, șoptea el. Dacă tu nu poți veni, trimite-mi măcar ajutoarele acelea de dincolo de lume. Sau lasă-mă să-i chem eu. Fie ca vocea mea să treacă dincolo de lume.“ După aceea, nedîndu-și seama ce face, a început dintr-odată să strige cu glas răsunător:

– Copii! Copii! Prieteni ai Narniei! Repede! Veniți la mine! Peste lumi întregi, eu vă chem; eu, Tirian, Regele Narniei, Stăpînul orașului Cair Paravel și Împăratul Insulelor Pustii!

Și, numaidecît, s-a cufundat într-un vis (de-o fi fost chiar vis) mai real și mai însuflețit decît oricare vis pe care îl avusese vreodată.

Se făcea că stă în picioare într-o încăpere luminată, unde șapte persoane ședeau în jurul unei mese. S-ar fi zis că tocmai isprăviseră de mîncat. Două dintre aceste persoane păreau foarte bătrîne, un moșneag cu barba albă și o băbuță cu niște ochi veseli și sclipitori, plini de înțelepciune. Cel care ședea în dreapta moșneagului nu ajunsese încă la vîrsta bărbăției, fiind cu siguranță mai tînăr decît Tirian, însă la față arăta ca un rege și un războinic. Și aproape același lucru se putea spune și despre celălalt tînăr, care ședea în dreapta bătrînei. În fața lui Tirian, de cealaltă parte a mesei, se afla o fată blondă, mai tînără decît toți ceilalți, iar de o parte și de cealaltă a ei un băiat și o fată, încă și mai mici ca vîrstă. Toți purtau un fel de veșminte teribil de ciudate.

N-a avut însă timp să se gîndească la asemenea amănunte, căci în clipa aceea băiatul mai mic și amîndouă fetele au țîșnit în picioare, iar unul dintre ei a scos un țipăt scurt. Bătrînica a tresărit și și-a tras răsufierea zgomotos. Pesemne că și moșneagul a făcut o mișcare bruscă, fiindcă paharul cu vin, pe care îl avea lîngă mîna dreaptă, a fost măturat de

pe masă; Tirian a auzit clinchetul cioburilor împrăștiate pe jos.

Pe urmă, Tirian și-a dat seama că oamenii aceștia îl puteau vedea; se holbau la el de parcă ar fi fost o stafie. A remarcat însă că tânărul care arăta ca un rege, aflat în dreapta bătrînului, n-a schițat nici un gest (doar că a pălit un pic), încleștîndu-și pumnii cu fermitate. Pe urmă acesta a spus:

– Vorbește, de nu ești cumva o fantomă sau un vis! Arăți a Narnian; or, noi sîntem cei șapte prieteni ai Narniei.

Tirian tînjea să vorbească și încerca să le strige în gura mare că el e Tirian din Narnia, cel care avea mare nevoie de ajutor. Dar a constatat (cum mi s-a întîmplat și mie uneori în vise) că glasul lui nu scotea nici un sunet.

Cel care i se adresase s-a ridicat apoi în picioare:

– Umbră, spirit sau ce ești tu, zise el, pironindu-și ochii pe chipul lui Tirian. Dacă ești din Narnia, te somez în numele lui Aslan, vorbește-mi! Eu sînt Peter, Marele Rege.

Lui Tirian, camera începu să i se învîrtească în fața ochilor. Auzea glasurile celor șapte persoane care vorbeau toate în același timp, dar din ce în ce mai stins, spunînd cuvinte de genul: „Uite! Dispare.

Se topește. Se evaporă“. În clipa următoare, se trezise de-a binelea, legat în continuare de copac, mai înfrigurat și mai amorțit decât oricând. Pădurea era plină de o lumină mohorâtă, așa cum se întâmplă înainte de răsăritul soarelui, iar el era ud learcă de la rouă; se făcuse aproape dimineață.

În viața lui nu se simțise mai groaznic la trezire.

5

Cum a primit Regele ajutor

Amărăciunea sa n-a durat însă mult. Aproape numai decît s-a auzit o bufnitură, pe urmă încă una, și doi copii au apărut în fața lui. Pădurea fusese absolut pustie cu o secundă înainte, atît cît vedea el din ea, și știa că puștani nu se iviseră din spatele copacului de care era legat, căci i-ar fi auzit și el. Răsăriseră pur și simplu din senin. A remarcat dintr-o privire că erau îmbrăcați cu aceleași veșminte stranii și întunecoase pe care le purtau și oamenii din vis; și a mai văzut, tot dintr-o privire, că era vorba de

Băiatul și Fata, cei mai mici ca vîrstă, din grupul acela de șapte oameni.

– Ei, drăcia dracului! exclamă Băiatul, să rămîi pur și simplu cu gura căscată, zău așa! Credeam...

– Hai fuga să-l dezlegăm, spuse Fata. Putem discuta după aceea. Pe urmă, mai adăugă, întorcîndu-se spre Tirian: Îmi pare rău că am întîrziat atît de mult. Am venit de îndată ce am putut.

În timp ce ea vorbea, Băiatul scoase un cuțit din buzunar, grăbindu-se să taie frînghia cu care era legat Regele; cu mișcări prea rapide totuși, căci atunci cînd izbuti să taie și ultima legătură, Regele, înțepenit și amorțit, căzu în față, proptindu-se în mîini și în genunchi. Și nu reuși să se ridice decît după ce își mai dezmoțî picioarele, cu un masaj bun.

– Așa, vasăzică, remarcă Fata. Prin urmare, tu ai fost cel care ai apărut în fața noastră, în seara aceea, cînd eram cu toții la cină! Acum aproape o săptămînă.

– O săptămînă, frumoasă domniță?! se miră Tirian. De-abia dacă au trecut zece minute de cînd visul m-a purtat în lumea voastră.

– Iar harababura aia cu timpul, Pole, spuse Băiatul.

– Acum mi-aduc aminte, zise Tirian. Și despre asta se pomenește în toate poveștile de odinioară. Timpul în țara voastră stranie diferă de al nostru. Dar

dacă tot a venit vorba despre timp, e momentul să plecăm de-aici, căci dușmanii mei sînt pe-aproape. Vreți să veniți cu mine?

– Sigur că da, răspuse Fata. Am venit special să te ajutăm pe tine.

Tirian se ridică în picioare și îi călăuzi la vale, coborînd pe deal, înspre sud, cît mai departe de grajd. Știa unde avea de gînd să meargă, însă primul țel era să ajungă pe un teren stîncos ca să nu mai lase nici o urmă, iar al doilea să treacă peste vreo apă, ca să li se piardă mirosul. Treaba asta le-a luat cam un ceas, timp în care s-au tot cățarat și s-au căznit să treacă prin apă, interval în care nici unul dintre ei n-a avut suflu să mai vorbească. Oricum, Tirian tot trăgea cu ochiul mereu la tovarășii lui de drum. Minunea de a putea pași alături de niște făpturi din altă lume îi

dădea o ușoară senzație de amețeală, făcînd deopotrivă ca toate vechile legende să i se pară extrem de reale... încît orice se putea întîmpla acum.

– Ei, și-acum, zise Tirian cînd ajunseră în capătul unei vîlcele ce cobora prin mijlocul unui mestecăniș, pentru o vreme am scăpat de primejdia de a fi prinși de ticăloșii aceia, așa că putem merge mai încet.

Soarele răsărise, picături de rouă sclipeau pe fiecare ramură, iar păsărelele cîntau.

– Ce-ai zice de niște haleală? – adică pentru tine, Domnule, căci noi doi am luat micul dejun, spuse Băiatul.

Tirian se întreba ce însemna oare „haleală“, însă cînd Băiatul desfăcu ghiozdanul burdușit pe care îl căra și scoase de-acolo un pachetel cam unsuros și turtit, înțelese numaidecît despre ce era vorba. Era lih-nit de foame, deși pînă atunci nici nu-și dăduse seama. Găsi acolo două sendvișuri cu ouă fierte, alte două tartine cu brînză și încă două cu un fel de pastă înăuntru. Dacă n-ar fi fost atît de hămesit, nici nu s-ar fi uitat la sendvișurile cu pastă, acestea fiind un fel de mîncare pe care nimeni nu-l mănîncă în Narnia. În timp ce mîncea toate cele șase sendvișuri, au ajuns pe fundul vîlcele, unde au dat peste o stîncă acoperită de

mușchi, din care țîșnea bolborosind un izvoraș. S-au oprit toți trei, au băut și și-au răcorit obrazii.

– Bun, făcu Fata, scuturîndu-și de pe frunte bretonul ud, acum n-ai de gînd să ne spui și nouă cine ești, de ce erai legat acolo și ce se întîmplă de fapt?

– Cu multă plăcere, domniță, îi răspunse Tirian. Dar trebuie să ne continuăm mersul.

Așa că, în timp ce și-au văzut de drum mai departe, le-a povestit cine era și tot ce pățise.

– Iar acum, făcu el în încheiere, merg spre un anumit turn, unul dintre cele trei care au fost clădite pe vremea străbunului meu pentru a apăra Pustiul Pleșuv împotriva unor proscriși periculoși care sălășluiau pe-atunci acolo. Grație bunăvoinței lui Aslan, n-am fost jefuit de chei. În turnul acela, vom găsi provizii de arme, platoșe și niște merinde, desigur doar pesmeți uscați. Tot acolo putem sta la adăpost, pînă punem la punct un plan. Iar acum, rogu-vă, spuneți-mi și voi cine sînteți și care e povestea voastră.

– Eu sînt Eustace Scrubb, iar ea e Jill Pole, îi răspunse Băiatul. Și am mai fost aici odată, demult de tot, acum peste un an după timpul vostru; iar atunci exista un tip pe care îl chema Prințul Rilian, și pe tipul ăsta îl țineau sub pămînt, iar Puddleglum și-a vîrît piciorul în...

– Aha! strigă Tirian. Prin urmare, voi sînteți Eustace și Jill, cei care l-au scăpat pe Regele Rilian de vraja aceea lungă?!

– Da, noi sîntem, zise Jill. Vasăzică acum Rilian a ajuns Rege, așa-i? Oh, desigur, pesemne că așa e. Am uitat...

– Nu, nu, interveni Tirian. Eu sînt cel de-al șaptelea urmaș al lui. El a murit acum peste două sute de ani.

Jill se strîmbă:

– Ptiu! exclamă ea. De-aia mi se pare atît de oribil să mă întorc în Narnia.

Însă Eustace continuă:

– Ei bine, acum știi cine sîntem, Sire, zise el. Și uite cum a fost. Profesorul și Mătușa Polly ne-au adunat pe toți laolaltă, noi, prietenii Narniei...

– Nu știu cine sînt persoanele care poartă aceste nume, Eustace, interveni Tirian.

– Ei doi sînt cei care au venit în Narnia chiar la început de tot, în vremea cînd toate animalele au învățat să vorbească.

– Pe Coama lui Aslan, strigă Tirian. De ei doi e vorba?! Lordul Digory și Lady Polly! Cei de la începutul lumii! Și mai trăiesc încă? O, minune glorioasă! Haide, povesteți-mi repede!

– De fapt, știți, ea nu e mătușa noastră, spuse Eustace. E domnișoara Plummer, dar noi îi spunem Mătușa Polly. Ei bine, ei doi ne-au strâns laolaltă, pe de o parte ca să ne distrăm împreună și să putem trage o porție bună de vorbă despre Narnia (căci, normal, n-aveau cu cine altcineva discuta despre lucruri de genul ăsta), dar pe de altă parte și fiindcă Profesorul avea sentimentul că într-un fel prezența noastră era dorită aici. Ei, și pe urmă te-ai ivit tu, ca o stafie sau știu și eu ce arătare, băgându-ne rău în sperieți, după care te-ai evaporat fără să scoți o vorbă. După aceea, am știut cu certitudine că se întâmplă ceva. Următoarea întrebare era cum să ajungem aici. Nu poți reuși asta doar fiindcă vrei tu. Așa că am tot stat de vorbă și, în cele din urmă, Profesorul a zis că singura modalitate ar fi prin intermediul Inelelor Vrăjite. Tot folosindu-se de Inelele acelea, el și Mătușa Polly izbutiseră să ajungă aici, demult de tot, pe vremuri, când erau niște puștani, cu mult timp înainte ca noi, ăștia mici, să venim pe lume. Însă toate Inelele fuseseră îngropate în grădina unei case din Londra (ăsta e orașul nostru cel mai mare, Sire), iar casa fusese vîndută. Nici nu-ți închipui ce-am făcut pînă la urmă! Peter și Edmund – e vorba de Marele Rege Peter, cel care ți-a adresat cuvîntul – s-au dus la Londra să intre în grădină prin

spate, dis-de-dimineată, înainte ca lumea să se trezească. Purtau salopete de muncitori ca, în cazul în care i-ar fi văzut cineva, să poată zice că veniseră să repare ceva la sistemul de canalizare. Ce rău îmi pare că n-am fost și eu cu ei; cred că ne-am fi distrat pe cinste. Și, pesemne că au izbutit, fiindcă a doua zi Peter ne-a trimis o telegramă – asta-i un fel de mesaj, Sire, am să-ți explic eu altă dată – prin care spunea că a luat Inelele. Iar a doua zi după aceea, era ziua când eu și Polly trebuia să ne întoarcem la școală – noi sîntem singurii din grup care mai mergem încă la școală, și e vorba de aceeași instituție pentru amîndoi. Prin urmare, Peter și Edmund trebuiau să se întâlnească cu noi într-un loc, în drum spre școală, și să ne dea Inelele. Noi doi eram cei care urmam să plecăm în Narnia, întrucît cei mari nu mai puteau veni din nou. Așa că ne-am suit în tren – e un fel de chestie cu care lumea călătorește în lumea noastră: mai multe vagoane legate unul de altul – iar Profesorul, Mătușa Polly și Lucy au venit cu noi. Voiam să stăm împreună cît mai mult timp. Bun, iată-ne deci și în tren. Și, tocmai când ne apropiam de gara unde trebuia să ne întîlnim cu ceilalți, iar eu priveam pe fereastră să văd dacă nu-i zăresc mai repede, am simțit brusc o smucitură înspăimîntătoare, însoțită de un mare zgomot: și uite-așa

ne-am trezit în Narnia și am dat cu ochii de Maiestatea Ta, legat fedeleş de copacul acela.

– Așadar, n-ați mai folosit Inelele? întrebă Tirian.

– Nu, zise Eustace. Nici măcar n-am apucat să le vedem. Aslan a rezolvat totul, cum știe el, fără nici un Inel.

– Bine, dar Inelele erau la Marele Rege Peter, remarcă Tirian.

– Da, zise Jill. Însă nu credem că le poate folosi. Când ceilalți doi frați Pevensie – Regele Edmund și Regina Lucy – au fost ultima oară aici, Aslan a spus că n-aveau să mai revină niciodată în Narnia. Și i-a spus cam același lucru și Marelui Rege, numai că

ceva mai de demult. Îți dai seama că, dacă ar avea voie, ar veni glonț aici.

– Ei, comedie! spuse Eustace. Ce frige la soare! Mai avem mult pînă ajungem, Sire?

– Uite, făcu Tirian, arătîndu-le. La cîtiva metri distanță, niște creneluri cenușii se înălțau deasupra coroanei copacilor, iar după ce au mai mers cam un minut au ajuns într-un luminiș, unde pămîntul era acoperit de iarbă. Prin mijlocul poienii curgea un pîrîu, iar acolo unde apa dispărea în depărtare se înălța un turn teșit și pătrat, cu cîteva ferestre înguste și o ușă masivă în zidul din fața lor.

Tirian iscodi cu privirea în stînga și-n dreapta, să se convingă că prin preajmă nu era nici un dușman. Pe urmă se duse drept pînă la turn, unde rămase cîteva clipe nemișcat, scormonind după legătura de chei pe care o purta atîrnată la gît, pe un lanț de argint, sub costumul de vînătoare. Și ce legătură frumoasă de chei le-a fost atunci dat să vadă: două chei de aur și multe altele, minunat împodobite; îți dădeai seama numaidecît că erau chei făcute să deschidă în palate tot felul de încăperi somptuoase și tainice sau sipete și cufere făcute din lemn înmiresmat, în care se aflau comori împărătești. Dar cheia pe care o vîrî acum în broasca ușii era mare, urîță și cam grosolană. Cum

broasca era înțepenită, pe Tirian îl cuprinse spaima la gândul că n-ar putea s-o descuie; dar, în cele din urmă, izbuti să răsucească cheia în broască, iar ușa se deschise larg, scîrțîind sinistru din balamale.

– Bun venit, prieteni, spuse Tirian. Din păcate, asta e cel mai bun palat pe care Regele Narniei îl poate oferi acum oaspeților săi.

Tirian constată încîntat că cei doi străini erau bine crescuți. Amîndoi îl asigurară că nu trebuia să-și facă nici o problemă, fiind foarte bine așa.

În realitate, nu era deloc prea bine acolo. Înăuntru era cam întuneric și mirosea rău a igrasie. Nu exista decît o singură încăpere, al cărei tavan înalt coincidea cu acoperișul din piatră; într-un colț, o scară de lemn ducea la un chepeng prin care se putea ieși afară, pe creneluri. În încăpere, se aflau cîteva paturi de cazarmă rudimentare, unde se putea dormi, și nenumărate cufere și boccele. Mai era și o vatră, care arăta ca și cum nu s-ar mai fi făcut focul în ea de o grămadă de ani.

– N-ar fi mai bine, mai întîi și mai întîi, să ieșim afară și să strîngem niște lemne pentru foc? își dădu Jill cu părerea.

– Nu cred, îi răspunse Tirian. Nu voia cu nici un chip să fie prinși cumva neînarmați, așa că se apucă

să scotocească prin cufere, amintindu-și cu satisfacție că avusese întotdeauna grijă ca aceste turnuri de gar-nizoană să fie inspectate o dată pe an, pentru a se asigura că erau înzestrate cu toate cele trebuincioase. Arcurile erau la locul lor, în husele de mușama, săbiile și sulitele erau unse cu grăsime, să nu ruginească, iar armura strălucea ca nouă sub înveli-toarea protectoare. Dar asta nu era nimic.

– Ia uitați-vă! le zise Tirian, scoțind afară o cămașă de zale lungă, pe care o flutură sub ochii copiilor.

– Ce platoșă caraghioasă, Sire, remarcă Eustace.

– Așa-i, băiete, îi dădu dreptate Tirian. Asta nu-i bătută de piticii din Narnia. E platoșă din Calormen, marfă din străinătăți. Am păstrat câteva platoșe pregătite, la gândul că s-ar putea ca la un moment dat eu sau prietenii mei să trebuiască să intrăm nevăzuți în ținutul Tisroc. Și ia uitați și la sticla asta din piatră! Înăuntru e un lichid, cu care dacă te freci pe mâini și pe față, ți se face pielea neagră ca la Calormeni.

– Ohoho! Uraaa! a exclamat Jill. Abia aștept să ne deghizăm!

Tirian le arată cum să-și toarne în palme un pic din lichidul acela și să se frece bine cu el pe față și pe gât, pînă la umeri, și pe urmă pe mâini, pînă la coate. Apoi făcu și el același lucru.

– După ce chestia asta se întărește pe noi, le spuse el, putem să ne spălăm cu apă, că nu se duce. Nu ne mai facem la loc albi, ca Narnienii, decît dacă ne dăm cu ulei și cenușă. Ei, și-acum, scumpă Jill, hai să vedem cum îți vine platoșa asta. E cam lungă, ce-i drept, dar nu chiar foarte lungă, cum mă temeam eu. Pesemne că a fost a vreunui paj din alaiul Tarkaanilor lor.

După ce s-au gătit cu platoșele, și-au pus pe cap coifuri calormene, care sînt mici și rotunde, se înfig strîns pe cap și au în vîrf un țugui. Pe urmă Tirian a scos din cufăr niște suluri lungi de material alb, pe care le-a înfășurat peste coifuri, pînă s-au transformat în turbane, avînd însă grijă ca, în mijloc, să rămînă afară micul țugui din metal. El și Eustace și-au luat săbii calormene arcuite și niște scuturi mici și rotunde. N-a găsit o sabie suficient de ușoară pentru Jill, dar i-a dat în schimb un cuțit de vînătoare, lung și drept, care împungea ca o sabie.

– Te pricepi să tragi cu arcul, domniță? întrebă Tirian.

– Nu prea, îi răspunse Jill, înroșindu-se. Scrubb, în schimb, e destul de îndemînic.

– Nu-i da crezare, Sire, spuse Eustace. De cînd ne-am întors ultima oară din Narnia, am luat amîndoi

lecții de tras cu arcul, așa că acum e cam la fel de bună ca mine. Ceea ce nu înseamnă însă mare lucru.

Atunci, Tirian îi dădu lui Jill un arc și o tolbă plină cu săgeți. În continuare, trebuiau neapărat să aprindă focul, întrucât în turnul acela era precum într-o peșteră în care dirdii ca o piftie. S-au încălzit însă strângînd lemne – soarele era acum sus pe cer – iar cînd flăcările s-au înălțat jucăușe în vatră, încăperea a început să pară mult mai veselă. Cina a fost totuși cam amărîtă, întrucât neavînd de ales s-au resemnat să piseze cîtiva pesmeți tari, pe care i-au găsit într-un cufăr, vârsîndu-i apoi în apă fiartă, cu sare, din care au obținut un fel de terci. Și, firește, de băut nu exista decît apă chioară.

- Ce păcat că n-am adus un pachet de ceai, zise Jill.
- Sau o cutie de cacao, completă Eustace.
- Dar ce, parcă un butoi cu vin bun, rătăcit pe-aici prin turn, credeți că ne-ar fi stricat? mai adăugă și Tirian.

6

Cînd noaptea se face treabă bună

Cam după patru ceasuri, Tirian s-a trîntit pe unul dintre priciuri să fure un pui de somn. Cei doi copii dormeau buștean; îi pusese să meargă la culcare înaintea lui, întrucît urmau să stea treji aproape toată noaptea și știa că, la vîrsta lor, e cam greu să nu dormi cînd ești mort de somn. În plus, îi mai și obosise. Întîi, o pusese pe Jill la tras cu arcul și constatase că, deși fetița nu se ridica la standardele narniene, era totuși destul de îndemînică.

Și într-adevăr, Jill izbutise să împuște un iepure (nu un iepure *Vorbitor*, desigur; există o mulțime de iepuri obișnuiți în partea de vest a Narniei), pe care îl jupuiseră și îl curățaseră numaidecât, atîrnîndu-l în cui. Descoperise că amîndoi copiii știau perfect cum se face această treabă scîrboasă și urît mirositoare; învățaseră cînd fuseseră în lunga lor călătorie pe Tărîmul Uriașilor, în vremea Prințului Rilian. Pe urmă, încercase să-l învețe pe Eustace cum să folosească sabia și scutul. Eustace deprinsese destul de bine lupta cu sabia în timpul primelor sale peripeții, însă atunci avusese de-a face cu o sabie narniană, care avea lama dreaptă. Nu mînuise niciodată un iatagan arcuit calormen și îi venea destul de greu acum, întrucît multe lovituri sînt complet diferite, fiind necesar să se dezvețe de deprinderile legate de folosirea unei săbii lungi. Dar Tirian a constatat că Eustace avea ochiul ager și era foarte iute de picior. A rămas surprins de puterea pe care o aveau ambii copii; de fapt, amîndoi i se păreau mult mai puternici, mai mari și mai maturi decît fuseseră numai cu cîteva ceasuri în urmă, cînd îi întîlnise pentru prima oară. Acesta este unul dintre efectele pe care aerul narnian îl are, adesea, asupra vizitatorilor din lumea noastră.

Toți trei au căzut de acord că primul lucru pe care trebuiau să-l facă era să se întoarcă la Dealul cu Grajd și să încerce să-l salveze pe Giuvaier Inorogul. După aceea, dacă izbuteau, urmau să încerce să plece spre est, unde să se întâlnească cu mica armată, pe care Roonwit Centaurul avea să o aducă din Cair Paravel.

Un războinic și vânător destoinic, cum era Tirian, se trezește întotdeauna atunci când își propune. Așadar, și-a fixat în minte ora nouă seara, după care, lăsând deoparte toate grijile, a adormit numaidecât. Când s-a trezit, i s-a părut că abia ațipise, însă, judecând după lumină și conturul lucrurilor, a înțeles că dormise exact cât își propusese. S-a sculat, și-a pus pe cap coifo-turbanul (dormise cu platoșa pe el), după care i-a zgâlțâit pe cei doi copii pînă s-au trezit. Ce-i drept, când s-au dat jos din pat, păreau tare buimaci și bosumflați, căscînd de le trosneau fălcile.

– Ei bine, și-acum, le zise Tirian, ne pornim spre nord – norocul nostru că avem parte de o noapte înstelată. Călătoria va fi mult mai scurtă decît de dimineață, căci atunci am luat-o pe ocolite, iar acum vom merge pe calea cea mai dreaptă. Dacă sînteți provocați, să vă țineți gura amîndoi. Mă lăsați pe mine să vorbesc, ca un boier calormen fudul, crud și

afurisit. Dacă am să scot sabia, atunci tu, Eustace, să faci la fel, lăsînd-o pe Jill să sară în spatele nostru, cu arcul pregătit de tras. Dar dacă am să strig: „Acasă!“ s-o tuliți amîndoi la Turn. Nu care cumva să încercați să vă mai luptați – fie și oricît de puțin – după ce am dat retragerea; în războaie, vitejii din astea fără rost au stricat nenumărate planuri excepționale. Și acum, prieteni, cu Aslan înainte.

Au ieșit afară, în noaptea rece. Toate stelele mărețe ale Nordului străluceau deasupra coroanei copacilor. Steaua Nordului din acea lume se numește Vîrf-de-Suliță; este mai luminoasă decît Steaua Polară de la noi.

O vreme, au putut s-o țină tot drept spre Vîrf-de-Suliță, dar după aceea au ajuns la un desiș de nepătruns, așa că a trebuit să se abată din drum ca să-l ocolească. Și, pe urmă – umblînd în continuare pe sub crengi și fiind deci lipsiți de vizibilitate –, le-a fost greu să se orienteze și să găsească poteca pe care merseseră inițial. Jill a fost cea care i-a scos din impas; în Anglia, fusese un cercetaș destoinic. Și, firește, cunoștea perfect stelele narniene, avînd în vedere cît de mult călătorise prin pustietățile Nordului, încît putea să se orienteze foarte bine după

celelalte stele, atunci cînd Vîrf-de-Suliță se pitea după nori. Cînd a văzut că Jill era cel mai bun pionier dintre ei trei, Tirian a pus-o în frunte. Iar apoi, a rămas uimit văzînd-o cum se strecura tiptil înainte, aproape pe nesimțite.

– Pe coama lui Aslan! îi șopti el lui Eustace. Fata asta e o nimfă minunată a pădurilor. Sînge de Driadă să fi avut în ea, și tot nu s-ar fi descurcat mai bine.

– Păi, micuță cum e, nici nu-i greu pentru ea, șopti Eustace.

– Ssst, lăsați gălăgia! făcu Jill din față.

Jur-împrejurul lor, pădurea era cufundată în liniște. O liniște mult prea adîncă. În mod normal, noaptea, în Narnia, se aud o sumedenie de zgomote – cînd și cînd vreun „noapte bună“ vesel, rostit de un Arici, un țipăt de Bufniță deasupra, poate vreun flaut în depărtare, semn că faunii dănuiesc, sau zgomote ritmice de ciocan de la Piticii care lucrează sub pămînt. Dar totul amuțise; peste Narnia, se așternuseră tristețea și teama.

După un timp, au început să urce pieptiș pe deal, printre copacii din ce în ce mai mari. Tirian deslușea vag bine-cunoscutul grajd din vîrfurile colinei. Jill înainta acum cu tot mai multă prudență; le tot făcea

semne cu mîna celorlalți, să procedeze la fel. Pe urmă, a încremenit locului, iar Tirian a văzut-o cum se lasă binișor în iarbă, dispărînd, fără nici un zgomot. După cîteva clipe, s-a ridicat din nou, și-a lipit buzele de urechea lui Tirian și a spus într-o șoaptă stinsă: „*Lază-te jos. Vezi mai bine*“. Spusese *lază* în loc de *lasă*, nu fiindcă era sîsîită, ci fiindcă știa că sunetul „S“ e mult mai ușor de perceput de către inamic, cînd vorbești în șoaptă. Tirian s-a lăsat numaidecît jos, nu chiar atît de neauzit ca Jill, avînd în vedere că era mai mare ca vîrstă și ca talie, firește. De îndată ce s-a ghemuit la pămînt, a constatat că din acea poziție se vedea mult mai bine conturul colinei, sub cerul înțesat de stele. Deslușea două forme negre profilate pe cer: grajdul, iar la cîteva metri de el, o santinelă Calormenă. Omul nu se pricepea să facă de strajă: în loc să meargă de colo-colo sau măcar să stea în picioare, ședea jos, cu sulița pe umăr și cu bărbia înfundată în piept.

– Bravo, îi zise Tirian lui Jill. Îi arătase exact ce avea nevoie să știe.

Se ridicară în picioare, Tirian mergînd acum în față. Încetișor de tot, neîndrăznind aproape nici să mai

respire, își croira drum în sus pînă la un mic pîlc de copaci, aflat la nici zece metri de santinelă.

– Așteptați aici pînă mă întorc, le șopti el celor doi copii. Dacă vedeți că nu mai vin, tuliți-o.

Pe urmă, fără pic de frică, ieși la iveală drept sub ochii inamicului. Cînd îl văzu, soldatul tresări gata să sară în picioare; se temea ca nu cumva Tirian să fie vreun superior de-al lui, căci se știa cu musca pe caciulă fiindcă stătea jos, cînd ar fi trebuit să fie în picioare, la datorie. Fără să mai apuce însă să se ridice, se trezi cu Tirian lîngă el, cu genunchiul înfipt în pămînt, spunîndu-i:

– Ești razboinic de-al lui Tisroc, fie-ți dat să trăiești veșnic? Inima îmi saltă-n piept de bucurie că te-am întîlnit printre atîtea lighioane și afurisiți de Narnieni. Dă-mi mîna, prietene!

Pînă să se dumirească ce i se întîmplă, soldatul Calormen se simți înșfăcat zdravăn de mîna. În clipa următoare, niște genunchi puternici îi imobilizară picioarele, iar un pumnal i se lipi de ceafă.

– Dacă deschizi gura, ești mort, îi susură Tirian la ureche. Spune-mi unde este Inorogul și scapi cu viață.

– În... în spatele grajdului, mărite stăpîne, se bîlbîi amarîtul.

– Bun. Scoală în picioare și du-mă la el!

Soldatul se ridică în picioare, cu vîrfurile pumnalului lipit de ceafă. Poziția lamei se schimbă puțin în clipa în care Tirian trecu în spatele omului, proptindu-i pumnalul mai bine sub ureche. Tremurînd, santinela ocoli grajdul pînă în partea din spate.

În ciuda beznei de afară, Tirian desluși numai-decît silueta albă a Inorogului.

– Ssst! făcu el. Nu, să nu nechezi. Da, Giuvaier, eu sînt. Cum de te-au legat așa?

– Mi-au pus piedică la picioare și m-au legat cu un căpăstru de un inel din peretele grajdului, se auzi glasul lui Giuvaier.

– Santinelă, stai aici, cu spatele la zid. Așa. Hai, Giuvaier, proptește-te cu cornul în pieptul Calormenului.

– Cu multă plăcere, Sire.

– Dacă se mișcă, spintecă-l pînă la inimă.

Pe urmă, în cîteva secunde, Tirian tăie funiile. Cu resturile obținute, îl legă fedeleș pe soldat. În final, îl făcu să deschidă gura, i-o înfundă cu iarbă, apoi îl legă strîns din vîrful țestei pe sub bărbie, ca să nu poată crîcni și îl sili să se lase jos, cu spatele la zid.

– Oștene, nu m-am purtat prea frumos cu tine, îi zise Tirian. Dar n-am avut încotro. Cu altă ocazie, dacă ne mai întîlnim, ți-o coc și mai rău. Giuvaier, hai s-o ștergem încetișor.

Punîndu-și brațul stîng pe după gîtul animalului, îi trase capul în jos și îl sărută pe nas, cu multă bucurie. Se întoarseră apoi amîndoi, străduindu-se să nu facă zgomot, spre locul unde se aflau copiii. Cum sub copaci era și mai întuneric, Tirian era cît pe ce să se pocnească de Eustace, pe care nu-l văzuse.

– Bravo, șopti Tirian. Noaptea asta am făcut treabă bună. Acum, haidem acasă.

Se întoarseră și făcură cîțiva pași, cînd Eustace zise:

– Pole, unde ești? Nici un răspuns. Jill e lîngă tine, Sire? întrebă el.

– Cum? se miră Tirian. Păi, nu e lîngă tine?

Cumplit moment! Nu îndrăzneau să strige în gura mare, dar îi rostiră numele în șoaptă, cât se putea de tare. Nici un răspuns.

– A plecat de lângă tine cât am lipsit eu? întrebă Tirian.

– Eu n-am văzut și n-am auzit nimic, spuse Eustace. Dar poate a plecat fără să-mi dau eu seama. Cum ai văzut și tu, umblă tiptil ca o pisicuță.

În clipa aceea, în depărtare răsună un bubuit de tobă. Giuvaier ciuli urechile:

– Pitici, spuse el.

– Pitici trădători și inamici, sînt absolut sigur, bombăni Tirian.

– Mai vine și ceva pe copite, mult mai aproape, spuse Giuvaier.

Cei doi oameni și Inorogul încremeniseră. Îi frământau acum atîtea griji, încît nici nu știau ce să mai facă. Zgomotul de copite se apropia din ce în ce mai mult. Iar apoi, chiar lângă ei, un glas șopti:

– Hei! Unde sînteți?

Slavă Domnului, era Jill.

– Unde *naiba* ai fost? susură Eustace furios, fiindcă mare spaimă mai trăsese din cauza ei.

– În grajd, spuse Jill gîfîind, dar era genul de gîfîit pe care îl scoți cînd te abții să nu pufnești în rîs.

– Aha, mirii Eustace, și ți se pare nostim, nu-i așa? Ei bine, tot ce am de spus e...

– L-ai găsit pe Giuvaier, Sire? întrebă Jill.

– Da, e-aici. Ce-i cu animalul ăla pe care l-ai adus?

– E *el*, spuse Jill. Dar hai să plecăm acasă, pînă nu se trezește careva.

Și, din nou, mici explozii de rîs.

Ceilalți acceptară numaidecît, întrucît zăboviseră și așa prea mult în locul acela periculos, iar în plus, tobele Piticilor se auzeau acum tot mai aproape. Abia după ce merseseră cîteva minute bune spre sud, Eustace zise:

– L-ai prins? Cum adică, mă rog?

– Da, pe falsul Aslan, răspuse Jill.

– Ceee!?! făcu Tirian. Unde ai fost? Ce-ai făcut?

– Ei bine, Sire, iată ce s-a întîmplat, începu Jill.

Imediat ce am văzut că ai luat santinela de acolo și că drumul era liber, mi-am zis că n-ar strica dacă aş da o raită prin grajd să văd și eu ce e înăuntru! Așa că m-am tîrît pe burtă pînă acolo. A fost o nimica toată să trag zăvorul. Bineînțeles că înăuntru era întuneric de-ți băgai degetele în ochi și putea ca în oricare alt grajd.

Am aprins atunci un chibrit și, ce să vezi?, nimic altceva decît măgarul ăsta bătrîn, cu o bucată de piele de leu prinsă de spinare. Mi-am scos cuțitul și i-am spus măgarului că trebuie să vină cu mine. De fapt, nici nu era nevoie să-l ameninț cu cuțitul. Se săturase de grajdul ăla și abia aștepta să plece de-acolo – nu-i așa, Nedumirici, dragă?

– Mii de fulgere, extraordinar! exclamă Eustace. Să fiu al naibii! Eram foc de supărat pe tine adineauri și tot mai cred că a fost o porcărie din partea ta să te furișezi așa, de una singură, fără noi. Dar trebuie să recunosc – în fine, să spun – că ai făcut ceva nemai-pomenit. Dacă era băiat, o făceam cavalier, așa-i, Sire?

– Dacă era băiat, răspunse Tirian, o biciuiam bine fiindcă a nesocotit porunca mea.

Și, fiind întuneric, nimeni nu izbuti să vadă dacă rostise aceste cuvinte încruntat sau zîbind. În clipa următoare, se auzi un scrișnet strident de metal.

– Ce faci, Sire? întrebă Giuvaier, tăios.

– Îmi scot sabia să-i retez capul blestematului de Măgar, spuse Tirian pe un ton cumplit. Dă-te la o parte, fetițo!

– Oh, nu, te rog, nu face asta, se rugă Jill. Crede-mă, nu trebuie să faci așa ceva. N-a fost vina lui. Totul

vine de la Maimuțoi. El nu și-a dat seama ce face. Și îi pare groaznic de rău. E un măgar tare drăguț. Îl cheamă Nedumirici. Uite, l-am luat de gît.

– Jill, spuse Tirian, printre toți supușii mei nu există persoană mai curajoasă și mai înțeleaptă decît tine, dar nici mai obraznică și mai neascultătoare. Bun, deci: Măgarul scapă cu viață. Ce-ai de zis, ca să te aperi, Măgarule?

– Eu, Sire? se auzi glasul Măgarului. Regret nespus, dacă am făcut rele. Maimuțoiul a zis că Aslan vrea să mă deghizez așa. Și m-am gîndit că nu vorbește aiurea. Eu nu sînt isteț ca el. N-am făcut decît ce mi s-a spus. N-a fost deloc amuzant pentru mine să stau în grajdul ăla. Nu știam nici măcar ce se petrece afară. Nu mă lăsa să ies decît vreun minut-două, pe întuneric. Erau zile cînd uitau să mă și adape.

– Sire, zise Giuvaier. Piticii aceia se apropie din ce în ce mai mult. Vrei să le ies eu în întîmpinare?

Tirian se gîndi cîteva clipe, după care izbucni într-un rîs zgomotos. Apoi, fără să mai vorbească în șoaptă, rosti:

– Cîstit fie numele Leului! zise el. Am devenit greu de cap! Să le ieșim în întîmpinare? Păi, sigur că da. Acum, putem întîmpina pe oricine. Li-l putem

arăta pe Măgarul ăsta. Să-l vadă pe cel de care s-au temut cel mai mult și în fața căruia frunțile li s-au plecat pînă la pămînt. Le vom dezvălui adevărul despre josnica uneltire ticluită de Maimuțoi. Secretul lui a ieșit în vileag. S-a întors foaia. Mîine, îl vom spînzura pe Maimuțoiul ăla de cel mai înalt copac din Narnia. S-a terminat cu șușotitul, cu furișatul tiptil și cu deghizările. Unde sînt Piticii cei de treabă? Avem vești bune pentru ei.

După ce ore în șir n-ai vorbit decît în șoaptă, simți că te înviiorezi și ți se ridică moralul, auzind un glas răsunător. Tot grupul începu să sporovăiască și să rîdă; pînă și Nedumirici, ridicînd capul, scoase un „iha-ihaiha“ zgomotos, ceea ce Maimuțoiul nu-i mai dăduse voie să facă de zile întregi. După care, porniră

hotărîți în direcția de unde se auzea bătaia tobelor. Zgomotul se auzea din ce în ce mai tare, iar în scurt timp zăriră și lumina făcliilor. Ajunseră la unul dintre drumurile pietroase și accidentate (ceea ce, de fapt, în Anglia cu greu s-ar putea numi drumuri) care brăzdau Pustiul Pleșuv. Iar acolo, pășeau viguros cam treizeci de Pitici, toți cu cazmalele și săpăligile proptite pe umăr. În fruntea coloanei se aflau doi Calormeni înarmați, iar în spate alți doi.

– Pe loc! răcni Tirian, pășind pe drum. Pe loc, soldați! Încotro îi duceți pe acești Pitici namieni și din ordinul cui?

7

Despre Pitici îndeosebi

Cei doi ostași Calormeni din capul coloanei, văzînd ceea ce ei credeau că era un Tarkaan sau mare nobil cu doi paji înarmați, încremeniră locului și ridicară sulițele, în semn de salut.

– Oh, preamărite stăpîne, zise unul dintre ei, îi ducem pe acești mormoloci în Calormen să lucreze în minele lui Tisroc, fie-i dat veșnic să trăiască.

– Slăvit fie marele zeu Tash, dar sînt foarte ascultători, spuse Tirian.

După care, se întoarse brusc spre Pitici. Cam unul din șase avea o făclie și la pîlpîirea flăcării observă că fețele lor bărboase îl priveau cu expresii sinistre și îndîrjite.

– Piticilor, a ieșit Tisroc biruitor și v-a cucerit țara, de vă duceți atît de resemnați să pieriți în salinele din Pugrahan?

Surprinși, cei doi soldați îl priviră furioși, însă Piticii răspunseră în cor:

– E porunca lui Aslan! E porunca lui Aslan! El ne-a vîndut! Cum să ne împotrivism *lui*?

– Ha, Tisroc biruitor, asta-i bună! adăugă unul, scuipînd în ciudat. Cum să fie ăsta în stare de așa ceva?!

– Gura, javrelor! spuse soldatul care comanda micul pluton.

– Priviți! zise Tirian, trăgîndu-l pe Nedumirici în față, la lumină. Totul a fost o minciună. Aslan nu a venit nicidecum în Narnia. V-a tras pe sfoară Maimuțoiul. Poftim, asta e chestia pe care a scos-o din grajd sub ochii voștri. Uitați-vă bine!

Văzînd acum de aproape toată înșelătoria, Piticii se întrebă cum de putuseră să se lase atît de groaznic păcăliți. Pielea de leu se cam mototolise încă de pe cînd Nedumirici stătea închis în grajd, iar

pe timpul călătoriei prin pădurea întunecată i se strîmbase de tot pe spinare. I se adunase, cocoloșită, pe greabăn. Partea dinspre cap a pielii de leu alunecase pieziș într-o parte, împinsă totodată cumva spre ceafă, astfel încît, de sub coamă, se vedea acum mutra măgărească prostovană și blajină. Din bot, îi ieșeau niște fire de iarbă, căci pe drum mai ciugulise și el, pe tăcute, cîte un smoc de verdeață. Și tot mormăia:

– Nu-i vina mea, eu nu sînt deștept. N-am spus niciodată că *sînt*.

O fracțiune de secundă, toți Piticii se holbară la Nedumerici cu gurile căscate, după care unul dintre soldați zise tăios:

– Stăpîne, ți-ai pierdut mințile? Ce le faci sclavilor?
Iar celălalt interveni și el:

– Și cine ești, de fapt?

Sulițele părăsiseră poziția de salut, fiind acum jos, gata de acțiune.

– Spune parola! îi comandă căpetenia ostașilor.

– Poftim parola mea! făcu Regele trăgînd sabia.

Lumina mijeste, minciuna plesnește. Ferește din calea mea, secătură! Eu sînt Tirian, Regele Narniei.

Și se năpusti ca fulgerul la căpetenia soldaților. Eustace, care, văzîndu-l pe Rege că scoate sabia, o trăsese și el, tăbărî pe celălalt Calormen; era livid la față, dar nu l-aș învinovăți pentru asta. Și avu parte de norocul de care se bucură, uneori, orice novice. Uită pe loc tot ce încercase Tirian să-l învețe în acea după-amiază, plesni cu sălbăticie (drept să spun nu știu dacă nu cumva cu ochii închiși) și brusc, descoperi, spre marea lui uimire, că soldatul Calormen zăcea mort la picioarele lui. Și, cu toate că asta însemna o mare ușurare, pe moment situația i se păru absolut înspăimîntătoare. Regele se mai luptă încă vreo două secunde, după care își omorî și el adversarul.

– Păzește-te de ceilalți doi, îi strigă el lui Eustace.

Dar Piticii se răfuiseră deja cu ceilalți doi Calormeni. Nu mai rămăsese nici un inamic.

– Bravo, Eustace, o lovitură pe cinste! îl laudă Tirian, bătîndu-l pe umăr. Piticilor, sînteți liberi acum.

Mîine, vom porni să eliberăm Narnia. De trei ori „URA“ pentru Aslan!

Rezultatul se dovedi însă absolut catastrofal. Cîțiva Pitici (cam cinci la număr) făcură o tentativă vagă de a ovaționa, însă uralele se stinseră numai-decît; alți cîțiva mîriiră ursuzi. Cei mai mulți însă nu spuseră nimic.

– Ce se întîmplă cu ei, n-au înțeles? zise Jill, enervată. Ce-ați pățit, Piticilor? N-ați auzit ce-a zis Regele? S-a isprăvit. Maimuțoiul nu va mai cîrmui în Narnia. Toată lumea poate reveni la viața obișnuită. Vă puteți distra din nou. Nu vă pare bine?

După o pauză de aproape un minut, un Pitic cam pocit, negru ca funinginea la păr și la barbă, zise:

– Dar matale, domnișorică, cine mai ești, mă rog?

– Sînt Jill, zise ea. Jill care l-a scăpat de vrajă pe Regele Rilian, iar el e Eustace, care a făcut același lucru. Ne-am întors din altă lume, după sute de ani. Aslan ne-a trimis aici.

Piticii se uitau unii la alții, rînjind sarcastic.

– Ei bine, zise Piticul Negru (pe care îl chema Ponegrușcă), nu știu ce părere aveți voi, băieți, dar eu unul nu mai vreau să aud de Aslan în viața mea.

– Nici noi, nici noi, mormăiră ceilalți Pitici. Totul e o gogoriță! O gogoriță umflată.

– Cum adică? întrebă Tirian. Nu pălise în timpul luptei, dar acum era livid. Crezuse că avea să trăiască un moment înălțător, dar se dovedea că se afla în plin coșmar.

– Crezi probabil că ne-am prostit de tot, zise Ponegrușcă. Ne-am lăsat trași pe sfoară o dată, iar acum ai vrea să ne păcălim din nou. Ne-am săturat de poveștile astea cu Aslan! Uitați-vă la el! Un măgar hodorogit, cu urechi de-o palmă!

– Fir-ar să fie! Mă scoateți din minți! exclamă Tirian. Cine a zis că *asta* e Aslan? Asta e pocitania născocită de Maimuțoi ca să-l imite pe adevăratul Aslan. Nu pricepeți?

– Aha, și tu probabil că ai o imitație și mai bună, nu? făcu Ponegrușcă. Nu, mersi. Am fost prostiți odată, dar a doua oară nu se mai întîmplă.

– Eu nu v-am prostit, spuse Tirian, supărat. Eu sînt în slujba adevăratului Aslan.

– Dar unde e? Cine e? Arată-ni-l! spuseră câțiva Pitici.

– Doar nu vă închipuiți că l-am ascuns în portofel, nătarăilor! le-o trînti Tirian. Cine sînt eu ca să-l pot face pe Aslan să apară cînd îmi vine mie chef? El nu e un leu domesticit.

În clipa în care îi ieșiră pe gură aceste cuvinte, își dădu seama că făcuse o mișcare greșită. Piticii se apucară numaidecît să repete, îngînînd zeflemitor: „Nu e leu domesticit, nu e leu domesticit“.

– Asta ne ziceau și ăilalți, spuse unul dintre ei.

– Vreți să spuneți că nu credeți în adevăratul Aslan? întrebă Jill. Dar eu l-am văzut. El ne-a trimis pe noi doi aici, din altă lume.

– Ha! făcu Ponegrușcă, zîbind cu gura pînă la urechi. Asta zici *tu*. Ți-ai învățat bine lecția, iar acum o turui pe de rost.

– Bădăranule! strigă Tirian. Cum îți permiți s-o faci mincinoasă pe o domniță ca asta?

– Ia fă bine și vorbește civilizată, conașule, ripostă Piticul. Ne-am săturat de Regi – dacă oi fi într-adevăr Tirian, deși nu semeni cu el – cum ne-am săturat și de Aslani. De-acum înainte, ne vom purta singuri de

grijă și nu ne vom mai ploconi în fața nimănui. Priceput?

– Exact, spuseră ceilalți Pitici. Acum sîntem propriii noștri stăpîni. Gata cu Aslan, gata cu Regii, gata cu poveștile despre alte lumi. Piticii luptă pentru Pitici.

Și, ocupîndu-și locurile în coloană, se pregătiră să mărșăluiască înapoi spre zona de unde veniseră.

– Nemernici pișpirii ce sînteți! exclamă Eustace. N-aveți de gînd nici măcar să spuneți *mulțumesc* pentru faptul că v-am scăpat de munca în ocnă?

– Oh, las' că știm noi cum vine asta, i-o trînti Ponegrușcă, peste umăr. Voiati să ne puneți la muncă, de-aia ne-ați salvat. V-ați urzit și voi un plan. Haideti, băieți!

Și, începînd să cînte ciudatul marș asociat cu bataia tobelor, Piticii dispărură în beznă.

Tirian și prietenii săi se holbau după ei. După care, Regele rosti doar „Haidem“ și își continuară călătoria.

Mergeau în tăcere. Nedumirici se simțea tot în dizgrație și nici nu prea înțelegea ce se întîmplase. Jill, dezgustată de atitudinea Piticilor, era totodată foarte impresionată de victoria lui Eustace asupra Calormenilor, ceea ce îi dădea o senzație de timiditate. Cît despre Eustace, lui inima îi bătea în

continuare nebunește. Tirian și Giuvaier pășeau posomorîți la urmă. Regele mergea cu brațul pe grumazul lui Giuvaier, iar Inorogul, cînd și cînd, își lipea nasul catifelat de obrazul Regelui. Nu încercau să se consoleze unul pe celălalt cu vorbe goale. Era, de altminteri, și foarte greu să găsești acum ceva de spus prin care să poți alina o asemenea durere. Lui Tirian nu-i venea să creadă că fusese posibil ca una dintre consecințele matrapazlîcului cu falsul Aslan, pus la cale de Maimuțoi, să constea tocmai în această stranie îndepărtare a lumii de credința în adevăratul Aslan. Fusese convins că Piticii aveau să treacă de partea lui, de îndată ce le demonstra cum fuseseră trași pe sfoară. Avusese de gînd ca seara să-i ducă la Dealul cu Grajd și să-l arate pe Nedumirici tuturor făpturilor și vietăților, astfel încît toată lumea să se răzvrătească împotriva Maimuțoiului, iar după o eventuală încăierare cu Calormenii, toată tărășenia să se isprăvească. Acum însă se părea că nu mai putea conta pe nimic. Oare cît de mulți Narnieni urmau să reacționeze, poate, la fel ca Piticii?

– Cred că ne urmărește cineva, zise brusc Nedumirici.

Se opriră să asculte. Într-adevăr, din spate se auzea un tropăit de piciorușe.

– Cine-i acolo? strigă Regele.

– Eu, Sire, se auzi un glas. Eu, Piticul Gogoneață. Abia am izbutit să mă furișez de lângă ceilalți. Sînt de partea ta, Sire; și de partea lui Aslan. Dacă îmi pui în mîină o sabie piticească, bucuros mă voi lupta ca să se facă dreptate.

Toată lumea se strînse în jurul lui, urîndu-i bun venit, lăudîndu-l și bătîndu-l prietenește pe spate. Firește, cum spune proverbul, cu o floare nu se face primăvară, dar era de bun augur să ai de partea ta fie și un singur Piticuț. Tot grupul se înveseli. Numai că la Jill și Eustace euforia aceasta nu dură prea mult, căci acum căscau de li se rupeau fălcile și, de oboseală, nu se mai gîndeau decît la un pat bun și confortabil în care să se culce.

Cu puțin înainte de revărsatul zorilor, cînd frigul nopții se întetește, ajunseră înapoi la Turn.

Dacă i-ar fi așteptat cineva cu masa pusă, s-ar fi înfruptat cu plăcere, dar așa era exclus să se apuce acum să-și facă de mîncare. Baură apă dintr-un izvor, se spălară un pic pe față, după care se prăvăliră în pri-ciuri, cu excepția lui Nedumirici și a lui Giuvaier, care susțineau că se simt mai bine afară. Tot răul spre bine, cum se spune, căci cu un Inorog și cu un Măgar dolo-fan în casă riști să simți că nu mai ai aer deloc.

Piticii narnieni, deși ca înălțime nu măsoară mai mult de vreun metru și jumătate, sînt totuși, pentru talia lor, cam cele mai rezistente și mai puternice făpturi din lume, așa că Gogoneață, în ciuda faptului că avusese parte de o zi grea și că se culcase foarte tîrziu, se trezi complet refăcut, cu mult înaintea celorlalți. Luă numaidecît arcul lui Jill, ieși afară și nimeri vreo doi guguștiuci. Pe urmă, se așeză să-i jumulească de pene, pe pragul ușii, sporovăind cu Giuvaier și cu Nedumirici. În dimineața aceasta, Nedumirici arăta și se simțea mult mai bine. Giuvaier, fiind Inorog și, prin urmare, unul dintre cele mai nobile și mai delicate animale din lume, fusese foarte amabil cu el, punîndu-se la mintea lui și vorbindu-i de lucruri simple cum ar fi iarba, zahărul sau copitele ce trebuie mereu îngrijite. Cînd, la aproape zece și jumătate, Jill

și Eustace ieșiră din Turn, căscînd și frecîndu-se la ochi, Piticul le arătă de unde să culeagă din belșug niște ierburi narniene numite Wild Fresney, care seamănă destul de mult cu măcrișul nostru, dar au un gust mult mai bun în mîncare. (Pentru ca totul să iasă delicios, e nevoie de niște unt și piper, dar toate acestea le lipseau acolo.) Ca să nu mai lungim vorba degeaba, aveau tot ce le trebuia pentru a găti o tocană monumentală pentru micul dejun sau, în fine, dejun, cum vrei să numiți voi această masă a zilei. Tirian intră ceva mai adînc în pădure, cu un topor, și aduse de-acolo niște lemne de foc. În timp ce mîncarea fierbea – ceea ce li s-a părut a fi o veșnicie, căci pe măsură ce clocotea mai tare, mirosea din ce în ce mai delicios –, Regele găsi o costumație completă pentru Gogoneață, special pe mărimea Piticilor: platoșă, coif, scut, sabie, centură și pumnal. Pe urmă, cercetă sabia lui Eustace, constatînd cu acest prilej că Eustace o pusese murdară la loc în teacă, după ce îl omorîse pe Calormen. Îl muștră aspru și îl puse s-o curețe și s-o lustruiască.

În tot acest răstimp, Jill s-a foit de colo-colo, ba mestecînd prin oală, ba uitîndu-se cu invidie la Măgar

și la Inorog, care pășteau fericiți. De câte ori nu regretase în dimineața aceea că nu putea mânca și ea iarbă!

Cînd mîncarea a fost gata și s-au așezat, în fine, la masă, au constatat că meritase din plin toată așteptarea de pînă atunci, fiecare servindu-se și a doua oară. După ce s-au înfruptat pe săturate, cei trei Oameni și Piticul s-au așezat pe pragul ușii, cu cele două patrupede lungite în fața lor, iar Piticul (cu permisiunea lui Jill și a lui Tirian) și-a aprins pipa.

– Ei, prietene Gogoneață, presupun că ai mai multe vești despre inamic decît noi. Spune-ne tot ce știi. Dar mai întîi, ce-au scornit despre felul cum am reușit să scap?

– Păi, au scornit o minciună vicleană, cum nu s-a ticluit niciodată pe lume, spuse Gogoneață. Motanul roșcovan a povestit-o și, foarte probabil, tot el a și inventat-o. Roșcovanul ăsta, Sire – oh, rar mi-a fost dat să văd un motan mai coțcar și mai perfid – zicea că trecea pe lîngă copacul de care te legaseră nemernicii ăia. Și a spus (dacă-mi este îngăduit) că urlai, înjurai și-l blestemai pe Aslan; „un limbaj pe care n-aș vrea să-l repet“, a rostit perfidul ăla de motan, făcînd pe prețiosul nevinovat. Și pe urmă, zicea Roșcovanul, Aslan a apărut ca un fulger orbitor și a înghițit-o pe

Maiestatea Ta dintr-o singură îmbucătură. Toate Animalele s-au cutremurat auzind această poveste, unele leșinînd de-a binelea. Și, firește, Maimuțoiul i-a dat apă la moară. „Vedeți, le-a zis el, uite ce pățește cine nu-l respectă pe Aslan! Să fie o pildă pentru toți.“ Iar bieteles făpturi au scîncit și s-au văitat, zicînd „da, da“. Așadar, în final, felul cum ai scăpat nu i-a dus cu gîndul la faptul că mai ai încă prieteni credincioși care să-i ajute, ci i-a băgat și mai mult în sperieți, făcîndu-i și mai supuși față de Maimuțoi.

– Ce șiretlic diabolic! exclamă Tirian. Înseamnă că Roșcovanul ăsta e unul dintre sfetnicii apropiați ai Maimuțoiului.

– Acum, situația s-a cam schimbat, Sire, și se pune întrebarea dacă Maimuțoiul se numără printre sfetnicii *lui*, replică Piticul. Maimuțoiul s-a apucat de băut. Convingerea mea e că uneltirea e acum urzită în special de Roșcovan și de Rishda – ăsta e căpitanul Calormenilor. Și cred că otrava picurată de Roșcovan în urechile Piticilor nu e străină de josnica figură pe care ți-au făcut-o. Și am să-ți spun și de ce. Alaltăieri noapte, cînd s-a isprăvit una dintre acele întîlniri oribile de la miezul nopții, am plecat spre casă, dar după o bucată de drum mi-am dat seama că îmi uitasem

pipa. O aveam de multă vreme și țineam nespus la ea, așa că m-am întors s-o caut. Dar, n-am apucat să ajung la locul unde stătusem jos (se făcuse o beznă de să-ți vîri degetele în ochi), că, pe drum, am auzit un mieunat și un glas de Calormen spunînd: „Așa... vorbește în șoaptă“ – la care am încremenit nemișcat. Cei doi erau Roșcovanul și Rishda Tarkaan, cum i se spune.

– Nobile Tarkaan, rosti motanul cu glasul lui mie-ros, voiam doar să știu exact la ce ne-am gîndit amîndoi astăzi, cînd am zis că Aslan nu este altceva decît Tash.

– Nu încape îndoială, istețule motan, spuse celălalt, că ai sesizat perfect sensul.

– Adică, interveni Roșcovanul, că nu există nici unul, nici celălalt.

– Toți cei luminați la minte știu asta, spuse Calormenul.

– Atunci, noi doi ne înțelegem de minune, începem să toarcă motanul.

– Nu cumva ai început, ca și mine, să te cam saturezi de Maimuțoi?

– O brută tîmpită și nesățioasă, zise celălalt, dar deocamdată trebuie să ne folosim de el. Noi doi vom

tiului totul în taină și îl vom pune pe Maimuțoi să ne facă pe plac.

– Și, n-ar strica, nu-i așa, zise Roșcovanul, ca și Narnienilor mai destupați la minte să le împărtășim câte ceva din părerile noastre: unul câte unul, pe măsură ce-i găsim pregătiți să priceapă. Căci s-ar putea ca Animalele care cred cu adevărat în Aslan să se revolte din clipă în clipă: și chiar o vor face dacă, timpit cum e, Maimuțoiul își va da în vileag secretul. Însă cei care nu cred nici în Tash și nici în Aslan, ci se gîndesc doar la folosul lor și la avantajele pe care le pot căpăta drept răsplată, cînd Narnia va deveni o provincie calormenă, vor rămîne fermi pe poziție.

– Excelent, Motanule, spuse căpitanul. Dar ai grijă cum îi alegi!“

În timp ce Piticul vorbea, vremea se cam schimbase. Fusese soare cînd se așezaseră. Acum, pe Nedumirici îl treceau fiori reci. Giuvaier mișca din cap, agitat. Jill ridică privirea.

– Se înnorează, zise ea.

– Și ce frig s-a făcut! adăugă Nedumirici.

– Al naibii de frig, zău așa! spuse Tirian, suflîndu-și în palme. Și, ptiu! Ce pute așa?

– Pfui! exclamă Eustace, tăindu-i-se răsufarea. Parcă ar fi o mortăciune. O fi murit vreo pasăre pe-aici? Cum de n-am simțit duhoarea asta pînă acum?

Țîșnind în picioare, Giuvaier arată cu cornul.

– Priviți! strigă el. Uitați-vă acolo! Priviți, priviți!

Și atunci văzură toți șase; iar pe chipurile lor se așternu o expresie de totală consternare.

8

Veștile aduse de Vultur

La umbra copacilor, în cealaltă parte a poieniței, ceva se mișca. Plutea foarte încet spre nord. La prima vedere, puteai crede că e vorba de o dîră groasă de fum, căci era ceva cenușiu și destul de transparent. Însă miasma cea puturoasă nu era miros de fum. De asemenea, chestia aceea își păstra aceeași formă, în loc să se umfle și să se încolăcească, așa cum se întîmplă cu fumul. Oarecum, avea formă de om, dar cap de pasăre; o pasăre de pradă, cu ciocul încovoiat și sinistru. Avea patru brațe pe care și le

ținea sus, deasupra capului, alungite spre nord, ca și cum ar fi vrut să înhațe toată Narnia; iar degetele – toate douăzeci – erau încovoiate aidoma ciocului și, în loc de unghii, aveau niște gheare lungi și ascuțite, ca la păsări. Plutea pe iarbă, în loc să meargă, iar iarba de dedesubt parcă se ofilea.

Văzînd pocitania, Nedumirici trase un răget ascuțit și o zbughi drept în Turn. Iar Jill (care nu era nicidecum lașă, așa cum bine știți) își ascunse fața în palme să nu mai vadă urîtenia pămîntului. Ceilalți se mai uitară poate cam un minut, pînă ce dihania se afundă în desişul din dreapta lor, făcîndu-se nevăzută. Pe urmă, soarele răsări din nou, iar păsărelele începură să ciripească.

Toată lumea își recăpătă suflul și se puse în mișcare. Cît avuseseră sub ochi pocitania aceea, stătuseră neclintiți, ca niște stane de piatră.

– Ce-a mai fost și asta? șopti Eustace.

– Eu am mai văzut-o și înainte, spuse Tirian. Dar atunci era cioplită în piatră și acoperită cu aur, iar în loc de ochi avea niște diamante mari. Eram cam de vîrsta ta și mă dusesem în vizită la curtea lui Tisroc, în Tashbaan. M-a dus atunci în marele templu al lui Tash. Acolo am văzut dihania asta, sculptată deasupra altarului.

– Asta înseamnă că arătarea aia era Tash? întrebă Eustace.

Dar, în loc să-i răspundă, Tirian o luă pe Jill de după umeri, spunînd:

– Cum te mai simți, domniță?

– B-b-bine, spuse Jill, luîndu-și mîinile de pe obrajii îngălbeniți de frică și încercînd să zîmbească. Sînt bine. Doar că la un moment dat am simțit că mi se face rău de la stomac.

– Se pare, atunci, interveni Inorogul, că a fost într-adevăr chiar Tash.

– Da, confirmă și Piticul. Cretinul ăla de Maimuțoi, care nu crede în Tash, o să se învețe minte! L-a invocat pe Tash, și Tash a venit.

– Dar unde s-a dus el – vreau să spun chestia aia? întrebă Jill.

– Spre nord, în inima Narniei, zise Tirian. A venit să trăiască în mijlocul nostru. L-au chemat și a venit.

– Ho-ho-ho! chicoti Piticul, frecându-și mâinile păroase. Ce surpriză pentru Maimuțoi. Vorbești de dracu' și dracu-i la ușă, cum s-ar zice.

– Cine știe dacă Tash i se va arăta Maimuțoiului? făcu Giuvaier.

– Dar unde s-a dus Nedumirici? întrebă Eustace.

Îl strigară toți pe nume, iar Jill ocoli Turnul pe cealaltă parte, să vadă dacă nu era acolo.

Obosiseră de când îl tot căutau în zadar, când, în cele din urmă, căpățîna lui mare și cenușie se ivi, cu precauție, prin cadrul ușii, spunînd:

– A plecat?

Și, când au izbutit să-l convingă să iasă totuși afară, tremura din toate mădularele, ca un ciine înaintea de furtună.

– Abia acum îmi dau seama ce măgar rău am fost, spuse Nedumirici. Nu trebuia să-l ascult pe Marafet. Nu mi-am închipuit niciodată că se poate întîmpla un asemenea pocinog.

– Dacă n-ai fi pierdut atîta timp îndrugînd la nesfîrșit că tu ești prost și ai fi încercat, în schimb, să fii cît poți tu de deștept... începu Eustace, dar Jill îl întrerupse:

– Oh, ia mai lăsați-l în pace pe bietul Nedumirici, zise ea. A fost o greșeală; nu-i așa, Nedumirici dragă? Și îl sărută pe nas.

Deși destul de zdruncinați de cele văzute, se așezară cu toții din nou jos și continuară conversația.

Giuvaier nu prea avea ce să le spună. Pe timpul prizonieratului, își petrecuse mai tot timpul legat în spatele grajdului, neauzind, desigur, nimic din planurile inamicilor. Fusesse lovit cu picioarele (și, la rîndul lui, dăduse și el din picioare, pocnind unde nimerea), bătut și amenințat cu moartea, dacă nu voia să spună că Aslan cel pe care îl scoteau afară și îl arătau mulțimii, noaptea, la lumina focului, era adevăratul Aslan. De fapt, urma să fie executat în acea dimineață, dacă prietenii lui n-ar fi venit să-l salveze. Nu știa ce se întîmplase cu Mielul.

Dilema pe care trebuiau s-o rezolve necesita un răspuns la una dintre următoarele variante: ori se întorceau în seara aceea iarăși la Dealul cu Grajd, unde urmau să li-l arate Narnienilor pe Nedumirici, făcîndu-i astfel să priceapă că au fost trași pe sfoară; ori se furișau tiptil spre est, pentru a se întîlni cu forțele de ajutor aduse de Roonwit, Centaurul, de la Cair Paravel, urmînd ca apoi să revină în asalt împotriva Maimuțoiului și a Calormenilor. Lui

Tirian i-ar fi plăcut tare mult să adopte primul plan; se îngrozea la gândul că trebuia să mai lase un timp poporul său pe mîna afurisitului de Maimuțoi. Pe de altă parte, felul în care Piticii reacționaseră cu o seară în urmă constituia un avertisment. Nu puteai ști cu certitudine cum urma să reacționeze lumea la vederea lui Nedumirici. Și, mai trebuiau să țină seama și de soldații Calormeni. Gogoneață aprecia numărul lor cam la treizeci. Tirian era convins că, dacă toți Narnienii treceau de partea lui, el, Giuvaier, copiii și Gogoneață (pe Nedumirici nu prea putea conta) ar avea toate șansele să-i zvînte în bătaie. Dar cum să izbutească așa ceva, dacă jumătate din Narnieni – incluzîndu-i pe toți Piticii – stăteau pur și simplu și căscau gura? Ba chiar, mai știi, se apucau să lupte împotriva lui?! Riscul era prea mare. Și mai era, bineînțeles, și arătarea de Tash. Ce se putea întîmpla?

Pe de altă parte, cum le-a atras atenția Gogoneață, de ce să nu-l lase pe Maimuțoi să dea și el de greu vreo zi-două?! Nu mai avea acum nici un Nedumirici pe care să-l scoată afară și să-l arate lumii. Nu era greu să-și imagineze ce poveste puteau născoci – el sau Roșcovanul – ca să explice noua situație. Dacă Animalele cereau noapte de noapte

să-l vadă pe Aslan, și nu li se arăta nici un Aslan, era clar că pînă și cele mai sărace cu duhul aveau să intre la bănuieli.

Pînă la urmă, au convenit cu toții că lucrul cel mai bun era să plece și să încerce să se întâlnească cu Roonwit.

De îndată ce au luat această hotărîre, toată lumea s-a înveselit ca prin minune. Sincer vorbind, nu cred că acest lucru s-a datorat faptului că s-ar fi temut cumva de luptă (în afară, poate, de Jill și de Eustace). Nu neg însă că în sinea lui fiecare se bucura că nu trebuia să se mai apropie – oricum, nu deocamdată – de bîzdîgania aceea oribilă cu cap de pasăre care, la vedere sau nu, dădea acum probabil tîrcoale pe Dealul cu Grajd. În fine, oricine se simte mai bine, odată ce a luat o hotărîre.

Tirian le-a spus că e preferabil să renunțe la travestire, căci altminteri riscau să fie luați drept Calormeni și să se trezească atacați de orice Narnian cinstit și leal cu care se puteau întîlni. Piticul a făcut un fel de alifie scîrboasă, cu cenușa din vatră și grăsimea din borcanul cu grăsime folosit pentru ungerea săbiilor și a sulitelor. Pe urmă, și-au scos armurile calormene și s-au dus la pîriu. Pomada aceea grețoasă făcea clăbuci ca săpunul; ce plăcut și liniștitor să-i vezi pe Tirian și

pe cei doi copii îngenuncheați lângă apă și frecându-și cefele, pufăind sau scuipând, în timp ce încercau să scape de spuma alifiei, stropindu-se cu apă. După aceea, s-au întors la Turn, cu obraji roșii și lucioși, ca atunci când te-ai ferchezuit bine înainte de a merge la o petrecere. S-au înarmat iar, de data asta în stil narnian tradițional, cu săbii drepte și scuturi în trei colțuri.

– Fir-ar să fie, zise Tirian. Ce bine e! Mă simt alt om.

Nedumirici îi implora să-i scoată pielea de leu. Zicea că murea de cald și că îl jena, așa ghemotocită cum îi stătea în spinare; pe deasupra, îl făcea să arate ca un nătăfleț. I-au spus însă că trebuie să o mai poarte încă un pic, întrucît nu renunțaseră la ideea de a-l arăta celorlalte animale, chiar dacă deocamdată urmau să se întâlnească doar cu Roonwit. Nu merita să mai ia cu ei resturile din mîncarea de porumbel și de iepure, dar se gîndiră, totuși, să nu plece la drum fără niște pesmeți de ronțait. Pe urmă, Tirian a încuiat ușa Turnului, în felul acesta încheindu-se și șederea lor acolo.

Au plecat la prînz, puțin după ora două, în prima zi cu adevărat caldă din acea primăvară. Copacii înmuguriseră mai mult decît în ziua precedentă; ghioceii se trecuseră, însă au văzut cîteva primule. Razele

soarelui se strecurau pieziș printre copaci, păsărelele ciripeau și neîncetat (deși de obicei ascuns vederii) se auzea un susur de apă curgătoare. Greu să te mai gîndești la lucruri oribile cum era Tash. Copiii își ziceau: „În sfîrșit, asta e Narnia“. Pînă și Tirian simțea că i se luase o piatră de pe inimă și, pășind în fruntea cetei, fredona un marș narnian, care avea următorul refren:

Hei, bum-bum, bum-bum

Tobele bat ca un tun!

După Rege, urmau Eustace și Piticul Gogoneață. Acesta îi spuse lui Eustace cum se numesc copacii, păsările și plantele din Narnia, al căror nume băiatul nu-l aflase pînă atunci. Cînd și cînd, Eustace îi mai povestea și el cum se numesc copacii, păsările și plantele din Anglia.

În urma lor, venea Nedumirici, iar în spatele lui Jill și Giuvaier, care mergeau unul lîngă celălalt. Cum s-ar spune, Jill practic se îndrăgostise de Inorog. După părerea ei – și nu era departe de adevăr – Giuvaier era cel mai splendid, cel mai delicat și cel mai grațios animal pe care îl văzuse vreodată; și era atît de bun și de

blajin, judecînd după vorbă, încît, dacă nu l-ai fi cunoscut, greu ți-ai fi putut închipui cît de feroce și de cumplit putea fi cînd se lupta.

– Oh, ce frumos! spuse Jill. Cît de mult îmi place să mergem așa. Ce bine ar fi ca aventura asta să nu se sfîrșească prea repede! Mare păcat că în Narnia faptele se precipită întotdeauna.

Inorogul îi explică însă că nu avea dreptate. Îi spuse că Fiii și Fiicele lui Adam și Eva erau aduși din lumea lor stranie în Narnia doar cînd aici erau vremuri de restriște, ceea ce nu însemna că acestea durau la nesfîrșit. Între vizitele lor, se scurgeau sute și mii de ani de pace, cu regi mulți, al căror nume și număr nimeni nu-l mai știa, și domnii ce aduceau bunăstare tuturor, astfel încît nici n-aveai, de fapt, ce să consemnezi în Cărțile de Istorie. Și așa i-a povestit în continuare despre regine de odinioară și eroi dîrji, de care ea nu auzise niciodată. I-a vorbit despre Regina Albă-ca-Zăpada care trăise înainte de vremea Vrăjitoarei Albe și a Iernii Cumplite; regina aceasta era atît de frumoasă, încît atunci cînd se privea în orice iaz din pădure, chipul ei oglindit în apă strălucea acolo ca o stea noaptea, timp de un an și o zi după aceea. I-a mai vorbit și despre Iepurele

Moonwood, care avea niște urechi atît de mari, încît, cînd stătea lîngă imensa cascadă de la Lacul Învoluturat, unde zgomotul apelor era asurzitor, putea auzi ce vorbeau în șoaptă cei din Cair Paravel. I-a povestit și cum Regele Gale, al nouălea descendent al lui Frank, cel dintîi dintre Regi, pornise cu corabia departe spre mările răsăritene, eliberîndu-i pe locuitorii Insulelor Părăsite de balaurul cel groaznic și cum, drept răsplată, aceștia îi dăruiseră pe veci Insulele Părăsite, ca parte a domeniilor regale ale Narniei. I-a pomenit de veacuri întregi în care Narnia fusese atît de fericită, încît singurele evenimente demne de reținut erau dansurile, petrecerile și, cel mult, turnirurile, fiecare zi, fiecare săptămîină fiind mai frumoase decît cele dinainte. Și, în timp ce el îi tot istorisea despre toate aceste lucruri minunate, imaginile acelor mii de ani fericiți s-au îngrămădit și s-au suprapus în mintea lui Jill, pînă ce fetița a ajuns să aibă senzația că privea parcă de pe un deal înalt în jos spre un platou mînos și frumos plin de păduri, rîuri și cîmpuri de grîu, ce se întindeau departe, pierzîndu-se în zări neguroase.

– Oh, sper din tot sufletul să scăpăm odată de Maimuțoiul ăsta și să ne întoarcem la vremurile bune

și fericite dintotdeauna. Și sper ca acestea să dăinuiască veșnic. Într-o bună zi, lumea *noastră* va avea un sfârșit. Poate că lumea asta, nu. Oh, Giuvaier – n-ar fi frumos ca Narnia să rămână așa pe veci – cum ai zis tu că a fost?!

– Ei, surioară, nu-i așa, îi răspunse Giuvaier. Toate lumile au un sfârșit, în afară de țara lui Aslan.

– Of, măcar dacă sfârșitul acestei lumi ar veni peste milioane și milioane și milioane de ani – hei, dar de ce ne oprim?

Regele, Eustace și Piticul se holbau în sus, la cer. Jill se înfioră, amintindu-și de ororile pe care le văzuseră într-o situație asemănătoare. Nimic însă din ce se întâmplase atunci. Nu era vorba decât de ceva mic și negru, în contrast cu azurul cerului.

– Aș jura, zise Inorogul, după felul cum zboară, că e o Pasăre Vorbitoare.

– Așa cred și eu, remarcă Regele. Dar întrebarea se pune: e un prieten sau o iscoadă trimisă de Maimuțoi?

– Eu unul zic că seamănă cu Vulturul Ochi Ager.

– N-ar fi bine să ne ascundem sub copaci? zise Eustace.

– Noo, răspunse Tirian, mai bine să stăm ca niște stane de piatră. Dacă ne mișcăm ne vede sigur.

– Uite! Dă roată pe deasupra. Ne-a și văzut, zise Giuvaier. Coboară în cercuri largi.

– Pregătește săgeata în arc, domnița mea, îi spuse Tirian lui Jill. Dar nu care cumva să tragi pînă ce nu-ți spun eu. Se poate să fie vorba de un prieten.

Dacă n-ar fi existat starea de încordare pricinuită de ceea ce li s-ar fi putut întîmpla în continuare, cu cîtă delectare ar fi privit ei grația și dezinvoltura cu care mareașă pasăre plutea în jos. Ateriză pe un colț

de stîncă, la nici un metru de Tirian și, plecîndu-și capul moțat, rosti cu glasul lui straniu de vultur:

– Salutare, Rege!

– Salutare, Ochi Ager, spuse Tirian. După felul cum vorbești, n-aș zice că ești vreun adept al Maimuțoiului și al falsului Aslan născocit de el. Mă bucur că ai venit.

– Sire, începu Vulturul, veștile pe care ți le aduc eu ți se vor părea mai cumplite decît cea mai oribilă nenorocire ce te-ar putea năpăstui vreodată.

La auzul acestor cuvinte, lui Tirian i se puse o gheară în piept, însă, încleștîndu-și dinții, zise:

– Dă-i drumul, te ascult.

– Două lucruri mi-a fost dat să văd, spuse Ochi Ager. Cair Paravel plin de Narnieni morți și de Calormeni vii; stindardul Tisroc fluturînd pe meterezele regale; supușii tăi fugind care încotro din oraș, în păduri. Orașul Cair Paravel a fost atacat dinspre mare. Acum două seri, pe întuneric, au acostat în port douăzeci de corăbii calormene uriașe.

Amuțiră cu toții.

– Al doilea lucru: cam la cinci leghe mai îcoace, l-am văzut pe Roonwit Centaurul zăcînd mort cu o săgeată calormenă înfiptă între coaste. Am fost lîngă

el înainte să-și dea sufletul și-a rostit următorul mesaj pentru Maiestatea Ta: să nu uiți că toate lumile au un sfârșit și că o moarte nobilă e o comoară al cărei preț nu-i niciodată prea mare.

– Prin urmare, spuse Regele după o lungă tăcere, Narnia nu mai există.

9

Marea întrunire de pe Dealul cu Grajd

Multă vreme n-au fost în stare să vorbească și nici măcar să verse vreo lacrimă. După care, izbind cu copita în pământ și scuturîndu-și coama, Inorogul spuse:

– Sire, n-are nici un rost acum să ne mai consultăm. E limpede că planurile Maimuțoiului au avut rădăcini mult mai adînci decît ne-am închipuit noi. Nu încape nici o îndoială că legăturile lui tainice cu Tisroc datează de multă vreme și că, de îndată ce a

găsit pielea de leu, i-a trimis vorbă să-și pregătească marina de război pentru cucerirea orașului Cair Paravel și a întregii Narnii. Nouă, grupului de șapte, nu ne mai rămîne decît să ne întoarcem la Dealul cu Grajd, să proclamăm adevărul în fața tuturor și să ne acceptăm soarta pe care ne-a hărăzit-o Aslan. Și dacă, prin cine știe ce miracol, îi biruim pe cei treizeci de Calormeni care sînt cu Maimuțoiul, ne vom întoarce spre capitală și vom muri în luptă cu armata Calormenilor, care în curînd va porni în marș din Cair Paravel.

Tirian încuviință din cap. Dar întorcîndu-se spre copii, le spuse:

– Ei bine, prieteni, a venit vremea să vă întoarceți în lumea voastră. V-ați îndeplinit misiunea pentru care ați fost trimiși aici.

– D-dar n-am făcut nimic, îngăimă Jill înfiorată, nu neapărat de spaimă, cît mai ales fiindcă totul era atît de oribil.

– Ba nu-i chiar așa, o contrazise Regele. Ați uitat cum m-ați dezlegat de pomul unde eram pironit? Mai știi cum te-ai furișat azi-noapte în pădure și l-ai adus pe Nedumirici? Iar tu, Eustace, ai ucis un dușman în luptă dreaptă. Dar sînteți prea tineri și e păcat să aveți parte de acest sfîrșit sîngeros pe care noi, Narnienii

aici de față, ne pregătim să-l înfruntăm diseară sau, cine știe, peste trei zile poate. Vă implor – ba nu, vă poruncesc – să vă duceți acasă. M-aș umple de rușine dacă aș accepta ca niște tineri războinici ca voi să cadă în luptă de partea mea.

– Nu, nu, nu, zise Jill (foarte albă la față când începu să vorbească și pe urmă, brusc, foarte roșie, după care se albi din nou). Nu ne ducem acasă, orice ai spune tu. Vom rămîne alături de tine, indiferent ce s-ar întîmpla. Nu-i așa, Eustace?

– Da, dar nu-i nevoie să te ambalezi așa, zise Eustace, care își vîrîse mîinile în buzunar (uitînd cît de ciudat arată cînd își vîra mîinile în buzunare și era îmbrăcat în platoșă). Fiindcă, vedeți voi, de fapt n-avem încotro. Ce rost are să tot vorbim de întoarcerea acasă, cînd, în realitate, habar n-avem care e vraja prin care am putea realiza așa ceva?!

Era foarte logic ce spune el, însă, pe moment, Jill avu ciudă pe Eustace pentru cuvintele pe care le rostise. Băiatului îi plăcea întotdeauna să rămînă groaznic de impasibil și rațional, cînd ceilalți se înfierbîntau.

Înțelegînd și el că cei doi străini nu aveau cum pleca acasă (decît dacă Aslan se hotăra brusc să-i expedieze în lumea lor), Tirian găsi soluția să-i trimită

în Archenland, peste munții sudici, unde exista șansa să nu mai fie în pericol. Numai că Eustace și Jill nu știau drumul și nu exista nimeni care să-i călăuzească. În plus, cum spunea Gogoneață, soluția nu era prea grozavă, avînd în vedere că de îndată ce aveau să cucerească toată Narnia, Calormenii urmau să pună mîna și pe Archenland, în cel mult o săptămînă; Tisroc își dorise dintotdeauna să aibă în stăpînire aceste ținuturi nordice. În cele din urmă, copiii se rugară atît de mult, încît Tirian se învoi să-i lase să vină cu el, acceptîndu-și astfel soarta – sau cum spunea el mult mai potrivit „aventura pe care avea să le-o trimită Aslan“.

Prima idee a Regelui a fost să nu se întoarcă la Dealul cu Grajd – pînă și numele acesta le provoca acum greață – decît după ce se însera. Piticul le spuse însă că dacă ajungeau acolo pe lumină exista șansa, probabil, să găsească locul pustiu, în afară poate de vreo santinelă calormenă. Animalele erau mult prea înspăimîntate de ceea ce le spusese Maimuțoiul și Roșcovanul despre acest nou Aslan furios – sau Tashlan – ca să nu se mai încumete să se apropie de el în afara acelor oribile întruniri nocturne. Iar Calormenii n-au fost niciodată buni cercetași. Gogoneață era de părere că puteau ajunge în spatele grajdului

fără să fie văzuți, chiar și pe lumina zilei. Lucrul acesta ar fi însă mult mai greu de realizat pe întuneric, când era posibil ca Maimuțoiul să adune Animalele laolaltă și când existau toate șansele ca inamicii Calormeni să fie la post. Când începea întrunirea, puteau să-l lase pe Nedumirici în spatele grajdului, complet ascuns, pînă în momentul când aveau de gînd să-l scoată la vedere. Ceea ce era un mare avantaj, căci singura lor șansă era să-i șocheze pe Narnieni.

Toată lumea căzu de acord, așa că grupul porni într-o nouă direcție – nord-vest – spre dealul nesuferit. Vulturul ba zbură încolo și înapoi deasupra lor, ba se cocoța liniștit în spinarea lui Nedumirici. Nimeni – nici măcar însuși Regele, în afara unor cazuri de extremă urgență – n-ar fi îndrăznit să călărească pe un Inorog.

De data asta, Jill și Eustace păseau alături. Se simțiseră tare curajoși când se milogiseră de Tirian să-i ia cu el, însă acum le pierise tot curajul.

– Pole, o strigă Eustace în șoaptă. Recunosc că mor de frică.

– Oh, Scrubb, tu n-ai de ce, îi spuse Jill. Știi să te lupți. Dar dacă vrei să știi adevărul – eu, una, tremur ca o piftie.

– Oh, cu tremuratul mai e cum mai e, zise Eustace. Dar mie îmi vine să vomit.

– Nu mai pomeni de asta, te implor, spuse Jill.

Mai merseră o bucată de drum, fără să-și vorbească.

– Pole, o strigă Eustace din nou.

– Ce e? îi răspunse ea.

– Ce-o să se întâmple dacă murim acolo?

– Păi, o să fim morți și gata.

– Nu, vreau să zic ce-o să se întâmple în lumea noastră? O să ne trezim din somn și o să constatăm că sîntem în tren? Sau pur și simplu o să ne evaporăm fără urmă? Sau o să fim morți și în Anglia?

– Ei drăcia dracului! La asta nu m-am gîndit pînă acum.

– Îți dai seama ce ciudat o să fie pentru Peter și ceilalți cînd or să mă vadă făcîndu-le semn cu mîna pe fereastră, ca după aceea, cînd vine trenul, să nu ne mai găsească în vagon! Sau să găsească în vagon două – adică, să ne găsească morți acolo, în Anglia!

– Ptiu! făcu Jill. Ce idee oribilă!

– Pentru noi n-ar fi oribil, spuse Eustace. Noi n-am fi acolo.

– Tare aș vrea – ba nu, totuși, nu, zise Jill.

– Ce-ai vrea? o întrebă Eustace.

– Voiam să spun că mai bine nu veneam. Dar nu, nu-i așa. Nu contează nici dacă murim. Mai bine mor luptînd pentru Narnia, decît să îmbătrînesc și să mă ramolesc acasă, să umblu în fotoliu cu rotile, ca pînă la urmă tot să dau ortul popii.

– Sau să te calce trenul!

– Ce ți-a venit cu asta?

– Păi, cînd s-a produs smucitura aia groaznică – prin care am nimerit în Narnia – am crezut la început că e un accident de tren. Așa că m-am bucurat teribil cînd am văzut că am ajuns aici și n-am murit striviți în vagon.

În timp ce Jill și Eustace își spuneau toate astea, ceilalți discutau despre planurile lor, alungîndu-și astfel tristețea. Ameliorarea stării lor de spirit se datora faptului că acum se gîndeau la ce trebuie făcut în acea seară, iar soarta nefericită a Narniei – ideea că pentru ea toate gloriile și bucuriile luaseră sfîrșit – trecea undeva pe planul doi, într-un cotlon tainic al minții. În clipa în care încetau conversația, toată durerea ascunsă ieșea la suprafață, chinîndu-i nemilos; așa că preferau să vorbească. Gogoneața era foarte optimist în privința celor ce trebuiau făcute în acea noapte. Era sigur că

Mistrețul, Ursul și probabil toți Cîinii aveau să treacă de partea lor. În plus, nu-i venea să creadă că toți Piticii puteau rămîne fideli lui Ponegrușcă. De asemenea, lupta la lumina focului, printre copaci, era un avantaj pentru partea mai slabă numericeste. Și atunci, dacă puteau învinge în seara asta, mai merita oare să-și riște viața înfruntînd armata calormenă peste cîteva zile?

Nu era oare mai bine să se ascundă în codru sau chiar prin hațișurile Deșertului de Apus, dincolo de marea cascada, unde să trăiască aidoma haiducilor? În felul ăsta, numărul lor putea să sporească zi de zi, căci lor li se vor alătura treptat Animalele Vorbitoare și locuitorii din Archenland. Și, în cele din urmă, vor ieși din ascunzătoare și îi vor izgoni din țară pe Calormeni (care pînă atunci vor deveni foarte indolenți), iar Narnia va reînvia. De fapt, ceva foarte asemănător se întîmplase pe vremea Regelui Miraz!

Auzind toate astea, Tirian se gîndea: „Dar ce va fi cu Tash?“, simțind în adîncul sufletului că lucrurile nu puteau rămîne așa și că visurile lui Gogoneață erau irealizabile. Dar nu spuse nimic.

Desigur, cînd s-au apropiat de Dealul cu Grajd, toată lumea a tăcut. Atunci a început adevărata

aventură prin pădure. Două ceasuri au trecut de cînd au zărit prima oară Dealul și pînă au ajuns în spatele grajdului. Așa ceva nu poate fi zugrăvit decît în zeci și zeci de pagini. Drumul de la o ascunzătoare la alta s-a dovedit plin de peripeții, cu lungi popasuri și așteptări, precum și cu cîteva alarme false. Orice bun cercetaș sau orice călăuză destoinică știe perfect ce înseamnă așa ceva. Pe la asfințit, au ajuns cu bine într-un crîng, cam la cincisprezece metri în spatele grajdului. S-au așezat jos și au ronțăit niște pesmeți.

Acum venea partea cea mai grea: așteptarea. Copiii au avut norocul să doarmă vreo două ceasuri, dar s-au trezit, firește, cînd s-a făcut frig și întuneric, cel mai grav fiind faptul că le era o sete cumplită, dar

neexistînd nici o șansă să poată bea vreo înghițitură de apă. Nedumirici stătea în picioare, tremurînd un pic de frică, dar fără să spună nimic. Tirian însă, cu capul rezemat de pîntecele lui Giuvaier, a dormit buștean, de parcă ar fi fost în patul lui regesc de la Cair Paravel, pînă ce s-a trezit, auzind o bătaie de gong; s-a ridicat în capul oaselor și, văzînd un foc aprins lîngă grajd, a înțeles că venise momentul mult așteptat.

– Sărută-mă, Giuvaier, spuse el. Aceasta este cu siguranță ultima noastră noapte pe pămînt. Iar dacă vreodată te-am supărat cu ceva, iartă-mă.

– Dragul meu Rege, spuse Inorogul. Aproape că-mi pare rău că nu m-ai supărat, ca să te pot ierta. Adio! Am avut parte de mari bucurii împreună. Dacă Aslan m-ar fi pus să aleg, n-aș fi ales altă viață decît cea pe care am avut-o, și nici altă moarte decît cea spre care ne îndreptăm.

După aceea l-au trezit pe Ochi Ager, care dormea cu capul sub aripă (ghemuit de parcă nici nu avea cap), și au pornit tîrîș spre grajd. L-au lăsat pe Nedumirici acolo (nu înainte de a-i spune o vorbă bună, căci nimeni nu era supărat pe el acum), zicîndu-i să nu se miște din loc pînă ce nu venea careva să-l ia, și s-au postat într-un capăt al grajdului.

Focul nu fusese aprins de multa vreme, așa că vîlvataia flăcarilor abia începea să stralucească. Rugul de lemne era doar la vreun metru de ei, iar marea mulțime de făpturi narniene se afla de cealalta parte a focului, așa ca la început Tirian nu le-a putut desluși chipurile prea bine, deși vedea, desigur, zeci de ochi sclipind la lumina flacarilor, cum vezi noaptea ochii unui iepure sau ai vreunei pisici în bataia farurilor de la mașina. Exact cînd Tirian se instala la locul sau, gongul înceta să bata, iar de undeva din dreapta lui se ivira trei siluete. Prima era Rishda Tarkaan, Capitanul calormen. A doua era Maimuțoiul. Se ținea cu o labă de mîna tarkaanului, scîncind și bolborosind:

– Nu mai merge așa de repede, nu mă simt *deloc* bine. Oh, capul meu, saracul! Întîlnirile astea nocturne m-au dat gata. Maimuțele nu sînt făcute să stea noaptea pînă tîrziu, ca șobolanii și liliecii – oh, capul meu, saracul! De cealalta parte a Maimuțoiului, pașind foarte calm și maiestuos, cu coada ridicata în aer, venea Motanul Roșcovan. Se îndreptau spre foc și erau atît de aproape de Tirian, încît, dacă s-ar fi uitat în direcția lui, l-ar fi observat numaidecît. Noroc că nu s-au uitat. Tirian însă îl auzi pe Rishda șoptindu-i Roșcovanului:

– Hei, Motanule, treci la datorie! Ai grijă să-ți joci bine rolul!

– Miau, miau! Contează pe mine! spuse Roșcovanul. După care, trecînd dincolo de foc, se așeză printre Animalele din primul rînd, adică în mijlocul auditoriului, cum s-ar spune.

Într-adevăr, așa cum arăta totul parcă erau la teatru. Mulțimea de Narnieni era așezată pe scaune; micul spațiu acoperit de iarbă din fața grajdului, unde ardea focul și unde se postaseră Maimuțoiul și Căpitanul pentru a se adresa mulțimii, parcă era scena; grajdul ținea loc de decor în spatele scenei; iar Tirian și prietenii lui erau ca oamenii din culise, care trag cu ochiul spre sală. Poziția era splendidă. Dacă vreunul dintre ei ar fi pășit în față la lumina flăcărilor, toți ochii s-ar fi fixat pe el numaidecît; pe de altă parte, atîta timp cît rămîneau în umbra zidului, șansele de a fi văzuți erau minime.

Rishda Tarkaan îl tîri pe Maimuțoi pînă lîngă foc. Se întoarseră amîndoi cu fața spre mulțime, ceea ce însemna, firește, că erau cu spatele spre Tirian și prietenii lui.

– Hai, Maimuțo, rosti Rishda Tarkaan cu voce joasă. Spune vorbele pe care minți mult mai deștepte decât a ta și le-au pus în gură. Și ține capul sus, mai adăugă el, împungându-l sau lovindu-l pe la spate pe Maimuțoi cu vârful degetelor de la picior.

– Lasă-mă în pace! bombăni Marafet.

Dar, îndreptându-se de spate, începu cu glas răsunător:

– Ascultați bine, cu toții. S-a întâmplat ceva cumplit. O mare mîrșăvie. Cea mai mare mîrșăvie care s-a săvîrșit vreodată în Narnia. Aslan...

– Tashlan, dobitocule, îi șopti Rishda Tarkaan.

– Adică, Tashlan, spuse Maimuțoiul, e foarte supărat.

Se așternu o tăcere apăsătoare, în timp ce Animalele așteptau să audă ce nouă nenorocire le mai păștea acum. Și grupul din colțul grajdului își ținea răsufierea. Ce naiba avea să se întâmple?

– Da, spuse Maimuțoiul. Chiar în acest moment, cînd Cel Groaznic este printre noi – acolo în grajdul din spatele meu – o Lighioană afurisită s-a gîndit să facă ce nici nu v-ați închipui că ar putea face careva, chiar dacă El ar fi la mii de mile depărtare.

Jivina s-a îmbrăcat într-o piele de leu și bîntuie prin pădure, dîndu-se drept Aslan.

Jill se întrebă o clipă dacă nu cumva Maimuțoiul își pierduse mințile. Chiar avea de gînd să dea tot adevărul în vileag? Din rîndul Animalelor, se ridică un urlet de groază și de furie.

– Grrr! Mrrr! Cine e neisprăvitul? Unde e? Păi, nu-l sfîșii eu în bucăți, dacă pun mîn pe el?

– A fost văzut azi-noapte, urlă Maimuțoiul, dar a scăpat. E un măgar! Un pîrlit de măgar nemernic! Dacă îl veți vedea cumva...

– Grrr! mîrîiră Animalele. Da, da. Să nu îndrăznească să ne iasă în cale că vede el ce pătește!

Jill se uită la Rege; îngrozit la față, Tirian rămăsese cu gura căscată. Și atunci fetița înțelese viclenia diabolică a planului ticluit de dușmani. Amestecînd un pic de adevăr în urzeala scornită, minciuna devenise mult mai puternică. La ce bun, acum, să le mai spună Animalelor că un măgar fusese travestit în leu ca să-i păcălească? Maimuțoiul n-ar avea decît să spună: „Păi, exact asta am zis și eu“. La ce bun să li-l mai arate pe Nedumirici în pielea de leu? N-ar face decît să-l sfîșie în bucăți.

– E ca și cum am avea toate pînzele desfăcute, dar nici o adiere de vînt, șopti Eustace.

– Ne fuge pămîntul de sub picioare, comentă și Tirian.

– Ce istețime afurisită! exclamă Gogoneață. Pun pariu că minciuna asta nouă e scorneala Roșcovanului.

10

Cine va intra în grajd?

Jill simți că o gîdilă ceva la ureche. Era Giuvaier Inorogul, care îi șoptea ceva, cu botul lui de cal. Auzind ce-i spune, fetița încuviință din cap și plecă în vârful picioarelor spre locul unde se afla Nedumirici. Cu mișcări rapide, fără să facă nici un zgomot, tăie și ultimele sfori care țineau legată de spinarea acestuia oribila piele de leu. Ar fi fost groaznic să fie prins cu *chestia aia* pe el, după tot ce spusese Maimuțoiul! Jill ar fi vrut să ascundă undeva departe pielea de leu, dar era prea grea și n-o putea

căra. Se mulțumi, așadar, să-i dea un picior, zvîrlind-o cît colo în tufișurile dese. Pe urmă, îi făcu semn lui Nedumirici să vină după ea, pornind împreună spre locul unde se aflau ceilalți.

Maimuțoiul vorbea din nou.

– Și, după o asemenea faptă groaznică, Aslan – Tashlan – e mai furios decît oricînd. Zice că a fost mult prea bun cu voi, arătîndu-se în fiecare seară, ca să fie văzut! Ei bine, acum nu va mai ieși afară.

Urlete, mieunături, schelălăit și mîrîieli – iată reacția Animalelor la acest anunț. Dar brusc, un glas cu totul diferit pufni într-un hohot de rîs zgomotos.

– I-auziți ce zice Maimuța, strigă vocea. Las' că știm noi de ce n-o să-l mai scoată afară pe prețiosul Aslan. Vă spun eu de ce: fiindcă falsul Aslan nu e aici și nici n-a fost. Tot ce ne-a arătat pînă acum a fost un hodorog de măgar cu o piele de leu în spinare. Acum, nu-l mai are nici pe asta și dă din colț în colț, neștiind ce să facă.

Tirian nu deslușea prea bine chipurile celor plasați de cealaltă parte a focului, însă intui că acesta fusese Ponegrușcă, Piticul-șef. Bănuiala i se confirmă în clipa următoare, cînd toate glasurile Piticilor se ridicară în cor, cîntînd:

– Dă din colț în colț! Dă din colț în colț! Dă din colț în co-o-o-lț!

– Liniște! tună Rishda Tarkaan. Liniște, viermi de pământ ce sînteți! Ascultați la mine ce vă spun, voi, Narnienilor, căci altminteri le voi porunci războinicilor mei să tabere pe voi cu tăișul săbiilor. Domnul Marafet v-a spus despre păcătosul ăla de măgar. Cum de v-a putut trece prin minte că, din cauza lui, în grajd

nu există *adevăratul* Tashlan?! Spuneți, cum? Nu vă este frică de ce-o să pățiți? Aveți grijă!

– Ba da! strigă cea mai mare parte a mulțimii.
Însă Piticii spuseră:

– Bună idee, Negriciosule, bravo ție! Haide, Maimuțoiule, arată-ne ce e în grajd, ca să ne convingem cu ochii noștri!

Profitînd de un moment de tăcere, Marafet zise:

– Ce-i cu voi, Piticilor, vi s-a suit la cap că sînteți deștepți? Ia luați-o mai cu binișorul. N-am spus că nu-l puteți vedea pe Aslan. Oricine dorește îl poate vedea.

Toată lumea adunată acolo amuți ca prin farmec. Pe urmă, după aproape un minut, Ursul începu tacticos și foarte nedumerit:

– Eu nu prea înțeleg cum vine asta, mormăi el. Parcă ai zis că...

– Ia mai slăbește-ne cu *parcă* ăsta! i-o reteză Maimuțoiul. Ca și cum cineva ar putea pune vreo bază pe părerile tale. Ia ascultați cu toții! Oricine îl poate vedea pe Tashlan. N-aveți decît să intrați înăuntru și o să-l vedeți.

– Oh, mulțumim, mulțumim, mulțumim, rostiră zeci de glasuri. Asta și voiam! Să intrăm înăuntru și să-l vedem de aproape. Iar el se va arăta milostiv și totul va fi ca înainte.

Păsărelele sporovăiau ciripind, iar cîinii lătrau entuziasmați. După care, brusc, se auzi o foială imensă, urmată de vînzoleala care se produce cînd

zeci de făpturi se ridică în picioare, nemairămînînd decît ca toată gloata să se năpustească spre grajd, încercînd să dea buzna înăuntru. Numai că în acea clipă Maimuțoiul zbieră:

– Pe loc! Liniște! Nu vă grăbiți!

Animalele se opriră, multe cu o labă în aer, altele dînd din coadă, dar toate cu capul înclinat într-o parte.

– Dar, parcă ai spus... începu iarăși Ursul, însă Marafet îl întrerupse:

– Înăuntru poate intra oricine, zise el. Dar fiecare pe rînd, cîte o singură persoană. Cine intră primul? N-a spus că e în toane bune. S-a tot lins pe buze de cînd l-a hăpăit pe afuritul ăla de Rege, acum două seri. A mîrîit neîncetat toată dimineața asta. Eu, unul, nu prea m-aș încumeta să intru în grajd în seara asta. Dar, treaba voastră. Cine vrea să meargă primul? Să nu dați însă vina pe mine, dacă vă înghite cu totul sau vă face scrum doar cu privirea lui cruntă! Vă privește, riscul vă aparține. Haideți, hotărîți-vă! Cine e primul? Poate se oferă vreunul dintre Pitici!

– Ce mai pregeți, vino-ncoa'! Moartea nu te va ierta, rînji Ponegrușcă, zeflemitor. De unde știm noi ce-ai băgat tu acolo înăuntru?

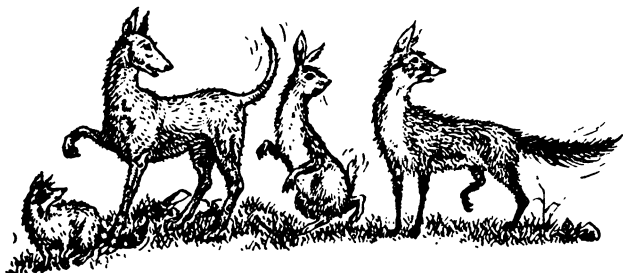
– Ohoho! strigă Maimuțoiul. Prin urmare, ați început să credeți că e ceva înăuntru? Ce v-a apucat dintr-odată? Adineauri, voi, toate Animalele strânse aici, făceați un târâboi fără seamăn. Ce-i cu voi de-ați amuțit așa? Cine intră primul?

Animalele însă se priveau unele pe altele, dându-se înapoi din fața grajdului. Cozile se pleoștiseră. Maimuțoiul se foia ameuțit de colo-colo, ocărîndu-le și batjocorindu-le.

– Ho-ho-ho! chicotea el. Și eu care credeam că muriți de nerăbdare să-l vedeți pe Tashlan față în față! Ce v-a apucat? V-ați răzgîndit?

Tirian lăsă capul în jos, încercînd să audă ce-i șoptea Jill la ureche.

– Tu ce crezi c-o fi, de fapt, în grajd? zise ea.

– Habar n-am, îi răspunse Tirian. Doi Calormeni cu sabia scoasă, pesemne, postați de o parte și de cealaltă a ușii.

– Să fie oare... știi tu... pocitania aia oribilă pe care am văzut-o noi?

– Adică Tash în carne și oase? șopti Tirian. N-avem de unde ști. Dar curaj, domniță; sîntem toți între labele adevăratului Aslan.

Pe urmă, se întîmplă ceva absolut surprinzător. Motanul Roșcovan rosti cu un glas rece și limpede, de parcă puțin i-ar fi păsat de ce se putea întîmpla:

– Dacă vreți, mă duc eu primul.

Toate Animalele se întoarseră, pironindu-și ochii pe Motan.

– Observă cîtă șiretenie, Sire, îi spuse Gogoneața Regelui. Blestematul ăsta de cotoi e implicat în complot pînă peste urechi. Pun pariu că n-o să pățească nimic în grajd, indiferent ce-o fi acolo. Pe urmă, Roșcovanul va ieși afară și va spune că a văzut o minune.

Tirian nu mai avu însă timp să-i răspundă. Maimuțoiul îl chema pe Motan în față.

– Aha! făcea Maimuțoiul. Așa, vasăzică, te-ai trezit tu, o mîță neobrăzată, să vrei să-l vezi

de-aproape pe El. Ei, hai, dacă ăsta ți-e cheful! Am să-ți deschid ușa! Să nu dai vina pe mine, dacă ai să ieși de acolo cu mustățile zbîrlite de frică! Asta e treaba ta.

Și, ridicîndu-se în picioare, Motanul ieși din mulțime și porni, pășind țațoș și afectat, cu coada în aer, fără să i se zbîrlească nici un fir de păr de pe blana lucioasă și mătăsoasă. Înaintă așa, pînă ce trecu de foc, apropiindu-se de Tirian care, din locul unde stătea rezemat cu umărul de zid, putea să-l privească drept în față. Motanul nici nu clipea din ochii lui verzi și sfredelitori. („Cît sînge rece, murmură Eustace. Știe că nu are de ce se teme.“) Chicotind și schimonosindu-se în toate felurile, Maimuțoiul mergea tîrîndu-și picioarele pe lîngă Motan; ridică laba, trase zăvorul și deschise ușa. Lui Tirian i se păru că Motanul torcea cînd trecu pragul întunecat al grajdului.

– Aii-aii-au-uuiii!

Toți săriră ca arși, auzindu-i cumplita miorlăitură. Știți și voi cum e sunetul ăsta, căci nu se poate să nu vă fi trezit noaptea, măcar o dată, din cauza miștelor care se iau la hartă sau își fac curte.

Ei, bine, sunetul de acum era și mai groaznic. Ieșind glonț din grajd, Roșcovanul îl trînti la pămînt

pe Maimuțoi cu picioarele în sus. Dacă n-ai fi știut că era o biată pisică, ți-ai fi imaginat că pe sub ochii tăi trece o fișie de fulger colorat în roșu-aprins. O zbughi pe pajiște, drept înapoi în mulțime. Mai bine să n-ai de-a face cu un cotoi apucat de streche. Animalele se dădeau la o parte din calea lui, trăgându-se în stînga și în dreapta. Se cocoță iute într-un copac și se încolăci de-o creangă, atîrnat cu capul în jos. Coadă i se înfoiase spectaculos, ajungînd aproape la fel de groasă ca și trupul; ochii îi erau ca două farfurii de foc verde; părul i se zburlise tot pe șira spinării.

– Mi-aș da și barba, șopti Gogoneață, numai să aflu dacă bruta naibii se preface sau chiar a dat peste ceva cu adevărat înspăimîntător în grajdul ăla!

– Taci, prietene, spuse Tirian, căci Căpitanul și Maimuțoiul șuşoteau și ei, și voia să audă ce ziceau. Nu desluși nimic, decît scîncetele Maimuțoiului care se văita: „Ah, capul meu! Vai, ce mă doare capul“. Deduse însă că cei doi erau și ei foarte contrariați de comportamentul motanului.

– Gata, Roșcovanule, zise Căpitanul. Lasă gălăgia. Spune-le ce-ai văzut!

– Aii-aii-aaou-auăh, urla Motanul.

– Parcă erai un *Animal Vorbitor*, nu-i așa? spuse Căpitanul. Isprăvește atunci cu văicăreala asta infernală și vorbește limpede!

Ce a urmat a fost oribil. Tirian era absolut sigur (la fel ca și ceilalți, de altfel) că Motanul încerca să spună ceva; numai că nu-i ieșea nimic din gură, decît miorlăiturile acelea banale și urâte pe care le scoate orice cotoi furios sau speriat, în ogrăzile de la țară. Și tot miorlăind așa, semăna din ce în ce mai puțin cu un *Animal Vorbitor*. Neplăcut impresionate, celelalte Animale începură să scîncească și să schelălăie.

– Uitați-vă! Uitați-vă! zise glasul Ursului. Nu mai poate vorbi. Nu mai știe să vorbească! A redevenit un animal mut și prost. Uitați-vă la mutra lui.

Observară cu toții că Ursul avea dreptate. Iar atunci cea mai cumplită teroare îi cuprinse pe toți Narnienii. Căci fiecare învățase – cînd era pui mic – că la începutul lumii Aslan transformase toate animalele din Narnia în Animale Vorbitoare, avertizîndu-le că, dacă nu se purtau frumos, era posibil ca într-o bună zi să fie preschimbate la loc în animale proaste și neroade, cum întîlnești prin alte țări.

– Iar acum se va răzbuna pe noi! se vaicăreau ele.

– Îndurare! Îndurare! se jeleau Animalele. Mărite Marafet, cruță-ne, ia-ne apărarea în fața lui Aslan, intră în grajd și pledează pentru binele nostru. Noi nu ne încumetăm!

Roșcovanul dispăru prin frunzișul copacului. Nimeni nu l-a mai văzut de atunci.

Tirian stătea cu mîna pe plăselele sabiei și cu capul plecat. Era uluit de grozăveniile petrecute în acea seară. Chibzui de cîteva ori că nu strica poate să tragă sabia numaidecît și să se năpustească asupra Calormenilor; după care, se gîndea de fiecare dată că era mai bine să aștepte și să vadă ce întorsătură aveau să ia lucrurile. Iar acum, apăru o nouă necunoscută.

– Părinte, răsună limpede un glas din stînga mulțimii.

Tirian își dădu seama numaidecît că era vorba de un Calormen, căci în armata lui Tisroc soldații de rînd le spun ofițerilor „Stăpîne“, iar ofițerii li se adresează superiorilor cu reverențiosul „Părinte“. Jill și Eustace habar n-aveau de toate astea, însă după ce se uitară încoace și încolo, îl zăriră pe vorbitor, căci era într-adevăr mai ușor să vezi pe cineva aflat la marginea mulțimii decît pe cei îngrămădiți în mijloc, unde strălucirea orbitoare a flăcărilor îi făcea pe toți să pară negricioși la față. Omul era tînăr, înalt și zvelt, ba chiar, în felul lui, se putea spune că era un Calormen chipeș și semeț.

– Părinte, îi spuse el Căpitanului. Vreau și eu să intru acolo.

– Potolește-te, Emeth, spuse Căpitanul. Cine ți-a cerut părerea? Crezi că-i frumos ca un flăcău ca tine să se bage așa în vorbă?

– Părinte, zise Emeth. E adevărat, sînt mai tînăr decît tine, dar totodată am sînge de tarkaan ca și tine și sînt și eu slujitorul lui Tash. Prin urmare...

– Liniște, zise Rishda Tarkaan. Nu sînt eu Căpitanul tău? N-ai ce căuta în grajdul ăsta. E doar pentru Narnieni.

– Ba nu, Părinte, răspuse Emeth. Tot tu ai spus că Aslan al lor și Tash al nostru sînt una și aceeași

persoană. Or, dacă e adevărat, înseamnă că însuși Tash se află acolo. Și cum poți spune atunci că n-am ce căuta înăuntru?! Căci bucuros aș fi gata oricînd să mor, numai o singură dată măcar să-mi fie dat a-l privi în față pe Tash!

– Ești un prost care habar n-are de nimic, spuse Rishda Tarkaan. E vorba de chestiuni foarte importante.

– Prin urmare, nu-i adevărat că Tash și Aslan sînt una și aceeași persoană? întrebă Emeth, încruntîndu-se. Înseamnă că Maimuțoiul ne-a mințit?

– Sigur că sînt una și aceeași persoană, zise Maimuțoiul.

– Jură, Maimuțoiule, făcu Emeth.

– Oh, Doamne, de ce nu m-o lăsa lumea în pace, se văicări Marafet. Mă doare groaznic capul. Da, da, jur!

– Atunci, Părinte, spuse Emeth, rămîn neclintit în hotărîrea mea de a intra acolo.

– Nătărăule, îngăimă Rishda Tarkaan, dar numai-decît Piticii începură să zbiere:

– Haide, Negriciosule, de ce nu-l lași să intre? De ce pe Narnieni îi pui să intre acolo, dar pe cei din neamul tău îi împiedici? Ce ai băgat în grajdul ăla, de nu vrei ca oamenii tăi să vadă?

Tirian și prietenii lui nu-l vedeau pe Rishda Tarkaan decît de la spate, așa că habar n-aveau cum arăta la față cînd, ridicînd din umeri, rosti:

– Fiți martori cu toții că nu sînt vinovat de sîngele vărsat al acestui tînăr nătărău. Haide, intră odată, pripitule, ce mai aștepți?!

Pe urmă, exact cum făcuse și Roșcovanul, Emeth păși în față pe pajiștea acoperită cu iarbă dintre rugul de lemne și grajd. Ochii îi străluceau, chipul lui avea o expresie solemnă. Mergea cu capul sus și mîna pe plăselele sabiei. Pe Jill o podidi plînsul, văzîndu-i chipul. Iar Giuvaier îi șopti Regelui la ureche:

– Pe coama lui Aslan, tare mi-a mai plăcut acest tînăr războinic, fie el și Calormen. Merită un zeu mai bun decît Tash.

– Ce-am mai vrea să știm și noi cum e, de fapt, înăuntru, zise Eustace.

Emeth deschise ușa și păși în deschizătura neagră a grajdului. Închise ușa după el. Nu trecură decît

cîteva momente – deși tuturor li se păru mult mai mult – și ușa se deschise din nou. O siluetă în armură calormenă ieși clătînîndu-se, căzu pe spate, încremenind pe jos; ușa se închise singură. Căpitanul sări spre omul care zăcea nemișcat și se aplecă să-i privească fața. Tresări uimit. Pe urmă, venindu-și în fire, se întoarse spre mulțime și strigă în gura mare:

– Băiatul, în nesăbuința lui, și-a meritat soarta. L-a văzut pe Tash și a murit. Să vă fie tuturor învățătură de minte!

– Așa să fie, așa să fie, ziseră bieteles Animale.

Tirian însă și prietenii lui se holbau lung la Calormenul mort și, pe urmă, unul la altul. Căci, fiind atît de aproape, ei puteau să vadă ceea ce mulțimea, plasată ceva mai încolo, n-avea cum vedea; mortul nu era Emeth. Era o persoană cu totul diferită: un bătrîn, mai scund și mai gras, cu o barbă mare.

– Ho-ho-ho, chicotea Maimuțoiul. Mai vrea careva? Cine mai dorește să intre? Bun, vă văd tare sfioși, așa că îl voi alege eu pe următorul. Hei, tu, Mistrețule! Vino încoace. Aduceți-l cu forța, Calormenilor! Îl va vedea pe Tash de aproape.

– H-o-o-mp, mormăi Mistrețul, ridicându-se greoi în picioare. Haideți încoace! Să vedeți ce colți am!

Cînd îl văzu pe dîrzul Animal gata să piară în luptă pentru o cauză dreaptă – și pe soldații Calormeni începînd să-l încolțească cu iataganele scoase din teacă – fără ca nimeni să-i sară în ajutor, Tirian simți că explodează ceva înlăuntrul lui. Nu-i păsa dacă acesta era sau nu cel mai bun moment pentru a interveni.

– Scoateți săbiile, le șopti el celorlalți. Săgeata în arc. Haideți după mine!

În clipa următoare, Narnienii consternați văzură șapte siluete țîșnind în fața grajdului, patru dintre ele purtînd platoșe strălucitoare. Sabia Regelui sclipea la lumina flăcărilor, în timp ce o flutura deasupra capului, strigînd cu un glas răsunător:

– Sînt Tirian, Regele Narniei, și în numele lui Aslan voi dovedi cu trupul meu că Tash e însuși necuratul, că Maimuțoiul e un trădător nemernic, precum și că acești Calormeni nu merită decît să moară. Toți Narnienii adevărați să treacă de partea mea! Doar nu vreți să așteptați ca noii voștri stăpîni să vă ucidă pe toți, unul cîte unul?!

11

Totul se precipită

Iute ca fulgerul, Rishda Tarkaan făcu un salt înapoi, scăpînd de sabia Regelui. Nu era laș și la nevoie s-ar fi luptat cu mîna goală împotriva lui Tirian și a Piticului. Numai că nu-i putea înfrunta în același timp și pe ceilalți doi: Vulturul și Inorogul. Știa prea bine că Vulturii filfiie, orbindu-te din aripi, și se reped să-ți smulgă ochii din cap. Și auzise de la tatăl său (care avusese de-a face cu Narnienii în luptă) că nici un om pe lumea asta, decît poate doar înarmat cu săgeți sau cu o suliță lungă, nu poate ține piept

unui Inorog, căci năpustindu-se asupra ta se ridică pe picioarele din spate, așa că te trezești deodată copleșit de copitele, de cornul și de dinții lui, nemaivînd practic scăpare. De aceea, preferă să se năpustească în mulțime, strigînd în gura mare:

– Veniți la mine, veniți la mine, războinici ai lui Tisroc, fie-i viața veșnică! Veniți la mine, voi Narnieni leali, căci altminteri veți fi secerăți de furia lui Tashlan!

În acest răstimp, se mai petrecură alte două lucruri. Maimuțoiul nu realizase la fel de repede ca Tarkaanul în ce primejdie se afla. Cîteva secunde rămase ghemuit lîngă foc, holbîndu-se la nou-veniți. Pe urmă, Tirian se repezi la hidoasa creatură, o înșfăcă de ceafă și, cărînd-o așa, glonț la grajd, strigă:

– Deschide ușa!

Și Gogoneața o deschise.

– Treci înăuntru și bea-ți singur leacul, Marafet! zise Tirian, zvîrlindu-l pe Maimuțoi în întuneric. Dar, cînd Piticul trînti ușa la loc, din grajd se văzu o lumină orbitoare, verde-albăstruie, pămîntul se cutremură și se auzi un zgomot ciudat – un fel de cloncănit și de urlet, de parcă ar fi fost glasul răgușit al unei păsări monstruoase. Animalele gemură, zbierînd și strigînd: „Tashlan! Să ne ascundem!“ Și multe făpturi căzură la pămînt, iar multe altele își

ascunseră fețele între aripi sau sub labe. Nimeni, în afară de Vulturul Ochi Ager, care dintre toate vietățile vedea cel mai bine, nu remarcă expresia lui Rishda Tarkaan din acel moment. Și, după ceea ce văzu atunci, Ochi Ager își dădu seama numaidecât că Rishda era la fel de surprins și aproape la fel de înspăimântat ca toată lumea. „Uite pe unul, se gândea Vulturul, care a invocat niște zei în care nu crede. Ce se va întâmpla cu el, dacă zeii aceștia vin cu adevărat?”

Cel de-al treilea lucru – care s-a petrecut, de asemenea, în același timp – a fost singurul efectiv frumos din acea seară. Toți Cîinii Vorbitori prezenți

acolo (și erau vreo cincisprezece) au venit lângă Rege, sărind și lătrind veseli. Majoritatea erau dulăi mari și grozavi, cu greabănul lat și cu fălci puternice. Apariția lor a fost vije-lioasă, aidoma unui val imens care, spărgîndu-se la mal, te doboară din picioare. Căci, deși

erau Cîini Vorbitori, tot ca niște cățeluși iubitori se comportau; ridicîndu-se pe picioarele din spate, s-au proptit cu labele din față pe umerii oamenilor, lingîndu-i pe față și spunînd în cor:

– Bine ați venit! Bine ați venit! Noi vă ajutăm, noi vă ajutăm, noi vă ajutăm. Ham-ham! Spuneți-ne cum! Hau-hau!

Era atît de frumos, încît îți venea să plîngi. Cît speraseră ei ca așa ceva să se întîmple! Și iată că așteptările li se îplineau. Iar cînd, după cîteva momente, niște animale mici (șoareci, cîrțițe și vreo două veverițe) au venit tropăind din lăbuțe și schelălăind de bucurie („Uite, uite! Am sosit și noi acum!“), urmate apoi de Urs și de Mistreț, Eustace a început să simtă că poate, în fond, totul avea să se

rezolve cu bine. Privind însă în jur, Tirian observă că doar foarte puține Animale se urniseră din loc.

– Haideți la mine! Haideți la mine! le striga el. Ce-i cu voi? V-ați făcut toți niște lași?

– N-avem curajul, scînciră zeci de glasuri. Se supără Tashlan pe noi. Apără-ne de Tashlan.

– Unde sînt toți Caii Vorbitori? îl întrebă Tirian pe Mistreț.

– Noi știm, noi știm, chițairă Șoarecii. Maimuțoiul i-a pus la muncă. Sînt toți legați la poalele dealului.

– Hei, voi, mogîldețelor, zise Tirian, ciugulitoare, rozătoare și ronțăitoare, ia dați fuga cît vă țin piciorușele de iute, și vedeți dacă și Caii sînt de partea noastră. Iar dacă da, înhățați frînghiile între dinți și roadeți-le pînă îi dezlegați pe Cai și veniți cu ei încoace.

– Cu dragă inimă, Sire, răspunseră glăscioarele. Și, dînd din codițe, ceata de animăluțe cu ochi ageri și dinți ascuțiți se puse în mișcare. Privind în urma lor, Tirian zîmbea afectuos. Dar era timpul să se gîndească la alte lucruri. Rishda Tarkaan dădea ordine.

– Înainte, striga el. Prindeți-i de vii și dacă puteți azvîrliți-i sau împingeți-i în grajd. După ce îi băgăm pe toți înăuntru, dăm foc grajdului și îi aducem pe toți ofrandă mărețului zeu Tash.

„Ha! își zise Ochi Ager în sinea lui. Vasăzică așa speră el să dobândească iertarea lui Tash pentru necredința de care a dat dovadă.“

Inamicul – cam jumătate din forțele lui Rishda – se mișca acum înainte, așa că Tirian se grăbi să dea și el ordinele cuvenite:

– Treci mult în stînga, Jill, și încearcă să nimerеști pe cît mai mulți, ca să n-apuце să răzbească pînă la noi. Mistrețul și Ursul să se posteze lîngă ea. Gogoneață, în stînga mea, iar Eustace în dreapta. Giuvaier, tu ai să aperi flancul drept, Nedumirici, stai lîngă el și folosește-ți copitele! Tu, Ochi Ager, dă tîrcoale pe deasupra și lovește cînd trebuie. Cîinii, imediat în spatele nostru. Vă repeziți la ei, după ce începe distracția cu săbiile. Cu Aslan înainte! Curaj!

Eustace, căruia inima îi bătea cumplit, spera din tot sufletul să se poarte vitejește. În viața lui nu mai văzuse (deși dăduse cu ochii de ditamai balaurul și de un șarpe mare) ceva care să-i înghețe sîngele în vine atît de rău, cum se întîmpla acum, din cauza aliniamntului de vlăjgani cu fețe smede și ochi strălucitori, care se năpusteau spre ei. Linia de bătăie a inamicului era formată din cincisprezece Calormeni, un Taur Vorbitor din Narnia, Vulpea Slinkey și Satirul Wraggle. Pe urmă, auzi „zbîrn-șfichi“ în stînga lui și

un Calormen se prăbuși la pământ; după aceea, iarăși „zbîrn-șfichi“ și Satirul căzu peste el.

– Bravo, fetițe, exclamă Tirian.

În clipa următoare, dușmanii tăbăriră pe ei.

Eustace nu și-a putut aminti niciodată ce s-a întâmplat în cele două minute care au urmat. Totul a fost ca un vis greu (cum ți se întâmplă când faci febră peste 40 de grade), pînă cînd l-a auzit pe Rishda Tarkaan zbierînd de la distanță:

– Retrageți-vă! Veniți aici înapoi și regrupați-vă în formație de luptă!

În acel moment, Eustace se dezmetici și văzu cum Calormenii fugeau mîncînd pământul înapoi, la prietenii lor. Dar nu toți. Doi dintre ei zăceau morți, unul sfredelit de cornul lui Giuvaier, iar celălalt de sabia lui Tirian. Vulpea zăcea moartă chiar la picioarele lui, ceea ce îl făcu să se întrebe dacă nu cumva chiar el o omorîse. Și Taurul era la pământ, străpuns în ochi de o săgeată trasă de Jill și sfîrtecat la coaste de colții Mistrețului. Dar și de partea noastră erau pierderi. Trei cîini fuseseră uciși, iar un al patrulea, în spatele frontului, schiopăta în trei picioare și schelălăia de durere. Ursul zăcea la pământ, aproape nemișcat. Pe urmă, mormăind cu glasul lui gutural, nedumerit pînă în ultima clipă: „Nu – nu pot – înțelege“, își lăsă capul

mare pe iarbă, cuminte ca un copilăș care se culcă somnoros, și nu se mai mișcă niciodată.

De fapt, primul atac eșuase. Eustace nu prea era în stare să se bucure; îi era teribil de sete și îl mai dureau și brațul.

În clipa în care Calormenii învinși se retraseră lângă comandantul lor, Piticii începură să-i ironizeze.

– V-ați săturat, Negricioșilor? zbierau ei. Ce, cumva nu v-a plăcut? De ce mărețul vostru tarkaan nu vine să se lupte și vă trimite pe voi la moarte? Vai de capul vostru, Negricioșilor!

– Piticilor! le strigă Tirian. Ia treceți aici și folosiți-vă mai curînd săbiile, decît limbile! Mai avem timp destul. Ascultați cu atenție, Pitici din Narnia! Știu că puteți lupta bine. Respectați-vă îndatoririle!

– Ne-ne-ne! se rățoia Piticii, zeflemitori. Nici gînd. Halal de voi! Tot niște mincinoși, ca și cei din cealaltă tabără. Nu ne trebuie nouă Regi. Piticii sînt pentru Pitici. Uhuhu!

Și atunci, începu toba: nu o tobă de Pitici, ci o tobă mare, din piele de taur, cum folosesc Calormenii. De la bun început, copiii au urît acest zgomot nesuferit. *Buum – buum – ba-ba-buum*, făcea toba. Dar le-ar fi displăcut și mai mult dacă ar fi știut ce înseamnă. Tirian știa. Însemna că prin apropiere se

aflau alte trupe calormene, iar în felul acesta Rishda Tarkaan le chema în ajutor. Tirian și Giuvaier se priviră cu tristețe. Nădăduiseră pînă atunci să poată cîștiga în acea seară; dar apăreau noi trupe inamice, nu mai aveau nici o șansă de scăpare.

Tirian privea în jur cu deznădejde. Cîțiva Narnieni rămăseseră în picioare alături de Calormeni, fie din trădare, fie fiindcă se temeau efectiv de „Tashlan“. Alții stăteau pe jos liniștiți, privind în gol, fără să aibă de gînd să se implice de o parte sau de cealaltă. Animalele nu mai erau atît de numeroase acum; mulțimea se îpușinase. Era limpede că mulți se furișaseră făcîndu-se nevăzuți, în timpul luptei.

Buum – buum – ba-ba-buum, bubuia toba aceea sinistră. Pe urmă, mai apăru un zgomot, interferîndu-se cu celălalt.

– Ascultați ! zise Giuvaier.

– Priviți! făcu Ochi Ager.

După cîteva clipe n-a mai existat nici o îndoială. Cu un tropot asurzitor de copite, zvîrlind din cap, fremătînd din nări și scuturîndu-și coamele, urcau dealul în galop peste douăzeci de Cai Vorbitori din Narnia. Rozătoarele și ronțăitoarele își făcuseră datoria.

Piticul Gogoneață și copiii deschiseră gura să strige „Ura“, dar din gîtlej nu le ieși nici un sunet. Căci brusc văzduhul răsună de zbîrniitul arcurilor și de șuieratul săgeților. Trăgeau Piticii – iar pentru o clipă lui Jill nu-i venea să-și creadă ochilor – cu arcurile tocmai în Cai. Piticii sînt niște arcași extraordinari. Caii se rostogoliră la pămînt, unul după altul. Nobilele animale n-au mai ajuns niciodată la Rege.

– *Porcilor!* se revoltă Eustace, cu glasul pițigaiat, topăind de furie. Brute nenorocite, împutite și nemer-nice ce sînteți!

Pînă și Giuvaier, nemaiputîndu-se abține, spuse:

– Să mă iau după Piticii ăia și să-mi înfig cornul în zece deodată?

Tirian însă, împietrit la față, spuse:

– Stai locului, Giuvaier! Scumpete (asta era Jill), dacă îți vine să plîngi, întoarce capul într-o parte și ai grijă să nu uzi coarda arcului. Eustace, potolește-te! Nu mai înjura ca o precupeață! Soldații nu înjură. Oșteanul destoinic se exprimă cuviincios și lovește amarnic.

Piticii însă îl luau peste picior pe Eustace, strîgîndu-i zeflemitor:

– A cam fost o surpriză pentru tine, băiețică, așa-i? Credeai că sîntem de partea *voastră*, nu? Ba să vă

puneți pofta-n cui. Nu ne trebuie nouă Cai Vorbitori. Nu ne interesează să câștigați nici voi, nici ceilalți. *Pe noi* nu ne puteți păcăli. Piticii sînt pentru Pitici.

Rishda Tarkaan continua să stea de vorbă cu oamenii lui, punînd desigur la punct detaliile următorului atac și regretînd, probabil, că nu trimisese toate forțele armate de care dispunea în primul asalt. Toba bubuia neconținut. Pe urmă, spre marea lor groază, Tirian și prietenii lui auziră, undeva, în depărtare, un alt bubuit de tobă. Calormenilor le soseau forțe proaspete. După expresia întipărită pe chipul lui Tirian, n-aveai de unde ghici că Regele își pierduse orice speranță.

– Atenție, șopti el pe un ton indiferent. Trebuie să atacăm acum, pînă ce ticăloșii ăștia nu primesc întăriri.

– Nu uita, Sire, spuse Gogoneață, că aici avem spatele protejat de peretele de lemn al grajdului. Dacă înaintăm, nu ne vom trezi oare încercuiți și cu sabia inamicului între umeri?

– Se prea poate să ai dreptate, Piticule, spuse Tirian. Dar nu cumva planul lor este să ne forțeze să intrăm în grajd? Cu cît ne îndepărtăm mai mult de ușa asta nenorocită, cu atît mai bine pentru noi.

– Regele are dreptate, spuse Ochi Ager. Cel mai important este să plecăm cît mai departe de grajdul ăsta blestemat cu dihania aia pocită care o fi înăuntru!

– Da, așa-i. Haidem! zise Eustace. Nu mai suport nici să-l văd în ochi.

– Bine, încuviința Tirian. Acum, priviți mai încolo, spre stînga. Vedeți o stîncă mare și albă, care strălucește ca marmura la lumina focului. În primul rînd, o să tîbărîm pe Calormenii ăia. Tu, domniță, o să te deplasezi în stînga și ai să tragi în ei cît poți de iute; iar tu, Vulturule, le fîlfi cu aripile pe la nas, venind din dreapta. Între timp, noi, cîți mai sîntem, îi vom ataca. Jill, cînd o să ajungem foarte aproape de ei și n-ai să mai poți trage, ca nu cumva să ne nimerești pe noi din greșeală, du-te la stîncă albă și așteaptă acolo. Voi, ceilalți, căscați bine urechile în timpul luptei. Dacă nu-i punem pe fugă în cîteva minute, nu mai avem nici o șansă, întrucît sînt mult mai numeroși decît noi. Cînd am strigat ÎNAPOI, toată lumea o ia la goană spre Jill, la stîncă albă, unde vom fi protejați din spate, ceea ce ne va lăsa răgazul să ne tragem sufletul. Și acum, Jill, ia-o din loc!

Simțindu-se cumplit de singură, Jill alergă vreo șase metri, își propti piciorul drept în spate și piciorul stîng în față, după care potrivi o săgeată în arc. Ce n-ar fi dat să nu-i mai tremure mîinile așa! „Ce prost am tras!“, exclamă ea, cînd prima săgeată porni spre Calormeni și trecu, vîjîind, peste capetele lor. Dar

numaidecît pregăti o altă săgeată: știa că viteza conta cel mai mult acum. Văzu cum ceva mare și negru se repede spre fețele calormenilor. Era Ochi Ager. Întii un soldat, pe urmă altul scăpă sabia jos, ferindu-și ochii cu mâinile. Pe urmă, una dintre săgețile ei lovi un soldat inamic, iar o alta nimeri într-un lup narnian, care trecuse de partea dușmanului. De-abia dacă trăsese timp de câteva secunde, când se văzu nevoită să se oprească. Săbiile se învîrteau fulgerător, colții Mistrețului și cornul Inorogului împungeau nemilos, cîinii lătrau încolțindu-i pe dușmani: Tirian și ceata lui tăbăriseră pe Calormeni cu o viteză uluitoare. Jill constată surprinsă cît de nepregătiți erau Calormenii. Nu-și dădea seama că aceasta se datora felului în care ea și vulturul îi hărțuiseră. Nu cred să existe armată care să fie capabilă să privească drept în față, când oștenii se trezesc cu săgeți în cap, iar un vultur se repede să le scoată ochii.

– Ohoho! Ce treabă *bună!* Nemaipomenit! strigă Jill.

Grupul lui Tirian își croia drum printre dușmani. Inorogul dădea de-a azvîrlita cu Calormenii, cum răscolești fînul cu furca în șopron. Lui Jill (care nu prea știa ce-nseamnă să te lupți cu spada) i se părea că pînă și Eustace era un spadasin strălucit. Cîinii își înfipseseră colții în beregata Calormenilor. Izbînda

era pe-aproape! În sfârșit, o victorie. Îngrozită, Jill remarcă ceva straniu. Deși cădeau secerați la fiecare lovitură de sabie narniană, Calormenii totuși parcă nu se împuținau. De fapt, acum erau mai mulți decît la începutul luptei. Cu fiecare secundă ce trecea, din ce în ce mai mulți. Veneau cu duiumul din toate părțile alți Calormeni, înarmați cu sulițe. Erau atît de numeroși, încît prietenii lor nici nu se mai zăreau. Atunci, răsună glasul lui Tirian:

– Înapoi! La stîncă!

Inamicul primise întăriri. Toba își făcuse efectul.

12

Prin ușa grajdului

Jill ar fi trebuit să fie acum la stînca albă, însă furată de spectacolul luptei uitase care fusese ordinul. Acum, și-l aminti. Se răsuci pe călcîie și o luă la fugă spre locul indicat, ajungînd acolo doar cu o secundă înaintea celorlalți. S-a întîmplat astfel ca, pentru o clipă, să fie cu toții cu spatele la inamic. Toți se răsuciră în loc, în clipa în care ajunseră la stîncă. Ce priveliște cumplită le-a fost dat să vadă!

Un Calormen alerga spre ușa grajdului, cărînd ceva ce dădea din picioare și se zbătea. Cînd a ajuns

pe porțiunea dintre ei și foc, au putut vedea limpede silueta omului și forma făpturii pe care o căra. Era Eustace.

Tirian și Inorogul se năpustiră să-l salveze. Dar Calormenul era acum mult mai aproape de ușa decît ei. Nu străbătuseră nici jumătate de distanță, cînd nemernicul îl azvîrli pe Eustace înăuntru și închise ușa la loc. Alți șase Calormeni veniseră în fugă după el. Formară un șir pe pajiștea din fața grajdului. Acum, nu mai aveau cum ajunge pînă acolo.

Chiar și într-un asemenea moment dificil, Jill nu uită că era bine să ferească arcul.

– Dacă tot nu sînt în stare să nu mă smiorcâi, măcar să nu-mi ud arcul, zise ea.

– Atenție la săgeți, spuse Gogoneață dintr-odată.

Fiecare își vîrî capul între umeri, trăgîndu-și coiful pe nas. Cîinii se ghemuiră în spate. Deși cîteva săgeți nimeriră într-adevăr în direcția lor, înțeleseră numaidecît că nu ei erau ținta vizată. Ponegrușcă și Piticii lui făceau din nou pe arcașii. De data asta, trăgeau cu sînge rece în Calormeni.

– Fiți tari, băieți! se auzi glasul lui Ponegrușcă. Haidem, toți o dată. Aveți grijă! Nouă nu ne trebuie

Negricioși din ăștia. Noi nu mai vrem Maimuțe, Lei sau Regi. Piticii sînt pentru Pitici.

Orice s-ar putea spune despre Pitici, dar nicidecum că n-ar fi viteji. Ar fi putut cu ușurință să se adăpostească undeva. Au preferat să rămînă și să omoare cît mai mulți din ambele tabere, cu excepția situațiilor cînd cele două tabere aveau amabilitatea de a-i scuti de efort, omorîndu-se una pe cealaltă. Voiau ca Narnia să fie a lor.

Ceea ce nu luaseră poate în calcul era faptul că Negricioșii purtau platoșe, pe cînd Caii nu avuseseră nici un mijloc de protecție. În plus, Calormenii aveau și un conducător. Glasul lui Rishda Tarkaan răsuna amenințător:

– Treizeci dintre voi să meargă să-i păzească pe nătarăii ăia de lîngă stîncă. Restul, după mine! Să-i învățăm minte pe viermii ăștia de pămînt.

Gîfîind încă de efortul luptei și profitînd de răgaz pentru a se odihni un pic, Tirian și prietenii lui priveau cum Tarkaan își conducea oamenii împotriva Piticilor. Scena era destul de stranie, acum. Focul se mai domolise: flăcările nu mai luminau atît de intens, licărirea lor căpătînd reflexe roșietice. Cît vedeai cu ochii, locul unde se ținuse adunarea era acum pustiu,

cu excepția Piticilor și a Calormenilor. Din cauza luminii slabe, deslușeai greu ce se întâmpla. După zgomote, s-ar fi zis că Piticii se luptau bărbătește. Tirian îl auzea pe Ponegrușcă înjurînd oribil, iar cînd și cînd pe Rishda Tarkaan strigînd:

– Prindeți-i de vii! Prindeți-i de vii!

Lupta n-a durat prea mult. Vacarmul s-a stins. Jill îl văzu pe Rishda Tarkaan întorcîndu-se la grajd; în urma lui, veneau unsprezece Pitici legați fedeleș. (Nu s-a știut niciodată dacă toți ceilalți fuseseră uciși, ori dacă vreunii dintre ei izbutiseră cumva să scape.)

– Aruncați-i în sanctuarul lui Tash, spuse Rishda Tarkaan.

Iar după ce, unul cîte unul, cei unsprezece Pitici fură azvîrliți sau împinși cu picioarele prin hăul întunecat al ușii, și aceasta se închise în cele din urmă, Calormenul făcu o plecăciune adîncă în fața grajdului, zicînd:

– Și pe aceștia ți-i aducem ca jertfă, Stăpîne Tash.

La care toți Calormenii izbiră cu latul sabiei în scuturi, strigînd:

– Tash! Tash! Marele zeu Tash! Tash neînduplecatul!

(„Tashlan“ nu mai avea nici un sens acum.)

Cei adunați lângă stîncă albă urmăreau spectacolul, șușotind între ei. Găsiră un firicel de apă curgătoare, care se prelingea în jos pe stîncă și își astîmpăraseră setea cu toții – Jill, Gogoneață și Regele bînd din palmele făcute căuș, iar patrupezii lipăind din mica băltoacă formată jos, lângă blocul de piatră. Le era atît de sete, încît li se păru că în viața lor nu băuseră ceva mai bun, iar în timp ce beau erau nespuse de fericiți, nemaigîndindu-se la nimic altceva.

– Presimt, zise Gogoneață, că pînă mîine-dimineață vom trece cu toții, unul cîte unul, pragul ușii aceleia întunecate. Orice moarte mi s-ar părea mai bună decît un asemenea calvar.

– Într-adevăr, ușa aia e sinistră, recunosc Tirian. Parcă ar fi gură hidoasă.

– Oh, și chiar nu putem face nimic ca să împiedicăm nenorocirea asta? întrebă Jill cu o voce tremurată.

– Nu, frumoasă domniță, zise Giuvaier, dezmiertînd-o gingaș cu nasul. Poate că pentru noi asta e poarta spre țara lui Aslan, iar în seara asta vom cina la masa lui.

Întorcîndu-se cu spatele la grajd, Rishda Tarkaan porni tacticos spre stîncă albă.

– Atențiune, zise el. Dacă Mistrețul, Cîinii și Inorogul vor trece de partea mea, cerînd îndurare, viețile lor vor fi cruțate. Mistrețul va fi pus într-o cușcă în grădina lui Tisroc, Cîinii vor fi băgați în cotețele lui Tisroc, iar Inorogul, după ce îi voi tăia cornul cu ferăstrăul, va fi înhamat la o căruță. În schimb, Vulturul, copiii și cel care a fost Rege îi vor fi oferiți lui Tash în această seară.

Drept răspuns, se auziră mîriieli furioase.

– Haideți, soldați, îi îndemnă Tarkaan. Omoriți animalele, dar pe bipezi prindeți-i de vii.

Și atunci a început ultima bătălie a ultimului Rege al Narnei.

Lupta era deznădăjduită, căci, pe lîngă numărul mare al inamicului, mai erau și sulițele. Calormenii care fuseseră cu Maimuțoiul aproape de la început nu avuseseră sulițe; și asta datorită faptului că veniseră în Narnia fie cîte unul, fie cîte doi, dîndu-se drept negustori pașnici, motiv pentru care nu aveau sulițe cu ei, sulița nefiind un lucru pe care să-l poți ascunde. Grupul recent apărut pe cîmpul de luptă venise, pesemne, ceva mai tîrziu, cînd Maimuțoiul ajunsese

puternic, și ceea ce le permitea să nu se mai sinchisească de nimic și să apară înarmați pînă în dinți. Prezența sulițelor ca armă de luptă schimba complet situația. Dotat cu o suliță lungă poți omorî un mistreț pînă să ai de-a face cu colții lui și poți doborî un inorog fără să fii nevoit să vezi ce corn ascuțit are; asta dacă te miști rapid și nu-ți pierzi cumpătul. Iar acum sulițele, ținute orizontal, cu vîrfurile în față, se apropiau amenințător de Tirian și de prietenii lui. N-a trecut nici un minut și s-a încins o luptă pe viață și pe moarte.

Într-un fel, n-a fost chiar atît de rău pe cît v-ați putea închipui. Cînd îți folosești din plin toți mușchii – vîrîndu-te ici pe sub vîrfurile suliței, sărînd colo peste alta, năpustindu-te în față, trăgîndu-te înapoi, răsucindu-te pe călcîie – nu prea mai ai timp să te gîndești că ți-e frică sau că ești tare amărît. Tirian știa că acum nu mai putea face nimic pentru ceilalți: soarta le era tuturor pecetluită. Îl zări, vag, pe Mistreț, căzînd undeva lîngă el, îl văzu pe Giuvaier luptîndu-se cu furie ceva mai încolo. Cu coada ochiului văzu din zbor cum o matahală de Calormen o tîra pe Jill de pâr. Dar aproape că nici nu-l mai interesa ce se întîmplă. Singurul lui gînd era, acum, să-și vîndă viața

cît mai scump. Partea cea mai proastă era că nu putea rămîne pe poziția în care începuse lupta, sub stîncă albă. Un bărbat care se războiește cu zece dușmani deodată trebuie să nu rateze nici o ocazie; trebuie să țîșnească și să lovească în pieptul sau în ceafa dușmanului ori de cîte ori îl poate lua prin surprindere. Și doar din cîteva lovituri de acest fel ajungi să te îndepărtezi destul de mult de locul unde erai inițial. Tirian sesiză în scurt timp că, tot deplasîndu-se așa spre dreapta, se apropia de grajd. Undeva, într-un cotlon al minții, percepea vag ideea că avea toate motivele să stea departe de grajd. Numai că nu era în stare să-și mai amintească, acum, care erau aceste motive. Și, oricum, nici n-avea încotro.

Dar, dintr-odată, totul se limpezi. Constată că se lupta chiar cu Rishda Tarkaan. Focul (ce mai rămăsese din el) se afla drept în fața lui. De fapt, se lupta chiar pe pragul grajdului, căci doi Calormeni deschiseseră ușa și o țineau lipită de perete, gata s-o trîntească la loc în clipa în care Tirian nimerea înăuntru. Își aminti acum totul și înțelese că încă de la începutul luptei, inamicul îl împinsese înapoi spre grajd. Și, în timp ce-i treceau prin minte toate astea, se lupta crîncen cu Rishda Tarkaan.

Lui Tirian îi veni o idee. Lăsă să-i scape sabia din mână, țîșni în față, pe sub iataganul fluturat de Tarkaan și, înșfăcîndu-l pe dușman de cingătoare cu amîndouă mîinile, sări în grajd, urlînd:

– Hai înăuntru, să-l cunoști și tu pe Tash!

Se auzi un zgomot asurzitor. Exact ca atunci cînd Maimuțoiul fusese azvîrlit înăuntru, pămîntul se cutremură, aparînd o lumină orbitoare.

Afară, soldații Calormeni zbierau:

– Tash! Tash!

După care, trîntiră ușa la loc. Dacă Tash îl voia pe Căpitanul lor, n-avea decît să-l aibă. Ei, în schimb, nu doreau sub nici un chip să-l întîlnească pe Tash.

Cîteva clipe, Tirian n-a mai știut unde era și nici măcar cine era. Pe urmă, venindu-și în fire, clipi din ochi și privi în jur. În grajd nu era beznă, cum se așteptase el. Dimpotrivă, înăuntru era o lumină puternică; de aceea și clipea așa din ochi.

Se întoarse să se uite la Rishda Tarkaan, numai că acesta privea în altă parte. Rishda scoase un geamăt prelung, arătînd cu mîna spre ceva; pe urmă, acoperindu-și fața cu palmele, se prăbuși la pămînt, cu fruntea în jos. Tirian privi în direcția spre care arătase Tarkaan. Și atunci înțelese.

O arătare cumplită venea spre ei. Era mult mai mică decît dihania pe care o văzuseră ei din Turn, totuși mai mare decît un om; aceeași lighioană: cu cap de vultur și patru brațe. Ținea ciocul deschis și ochii îi scăpărau. Din pliscul pocitaniei ieși o voce croncănită:

– M-ai chemat în Narnia, Rishda Tarkaan. Iată-mă. Ce ai de spus?

Tarkaan însă stătea cu fruntea lipită de pământ, fără să scoată un cuvânt. Tremura ca un om scuturat de un sughiț rebel. În luptă, era destul de viteaz; își cam pierduse însă curajul ceva mai devreme în seara aceea, când începuse să intuiască prima oară că Tash există, probabil, cu adevărat. Iar acum rămăsese moale ca o cîrpă.

Cu o zvîcnitură bruscă, aidoma unei găini care se apleacă să ciugulească o rîmă, Tash se năpusti asupra nefericitului Rishda și îl vîrî la subsuoară, sub cele două brațe drepte. Pe urmă, sucind capul lateral, îl pironi pe Tirian cu o privire cumplită; căci, firește, avînd cap de pasăre nu se putea uita drept în ochii cuiva.

Dar imediat, din spatele lui Tash, se auzi un glas puternic și calm, ca marea în miez de vară:

– Piei de-aici, Monstrule, și du-ți prada în bîrlogul tău; pentru numele lui Aslan și al mărețului Tată al lui Aslan, Împăratul Mărilor.

Pocitania hidoasă dispăru, ținîndu-l pe Tarkaan sub braț. Iar Tirian se întoarse să vadă cine vorbise.

Și văzînd acea imagine, inima începu să-i bata cum nu-i mai bătuse niciodată în vreo luptă.

În picioare, în fața lui, stateau șapte Regi și Regine, toți cu coroane pe cap și cu veșminte aurii, numai că Regii purtau și paloșe și țineau sabia în mîna. Tirian făcu o plecăciune curtenitoare, pregătindu-se să spună ceva, cînd cea mai tînără dintre Regine începu să rîdă. Se holba lung la ea, după care rămase uluit, căci își dadu seama că o cunoaște. Era Jill; dar nu Jill, așa cum o văzuse ultima oară, murdara pe față, cu obrajii mînjiți de lacrimi și îmbracată cu o zdreanță de rochie, care îi aluneca de pe umăr. Acum era stăpîna pe sine și primenită, de parca tocmai ar fi ieșit din baie. La început, i se păru că arata mai matura, după care impresia i se schimbă, fără însă să fie absolut convins că varianta era cea corectă. Pe urmă, observa că Regele cel tînăr era Eustace; numai că, la fel ca Jill, și el era altfel acum.

Brusc, Tirian se simți jenat că apăruse în fața acestor oameni direct din luptă, prafuit, nădușit și plin de sînge. Dar, în clipa următoare, își dadu seama că nu era nicidecum așa. Era curat, primenit și elegant, îmbrăcat cu straie alese, cum purta la marile ospete

din Cair Paravel. (Dar în Narnia, hainele pe care le ții de bune nu sînt niciodată cele în care te simți de obicei prost. Acolo, se pricepeau să croiască și să coasă veșminte în care te simțeai în largul tău și cu care erai mîndru să te arăți în lume; în toată țara, nu găseai haine apretate, aspre sau cu elastic, care să te strîngă și să te jeneze.)

– Sire, spuse Jill, pășind în față și făcînd o frumoasă reverență, permite-mi să te prezint lui Peter, Marele Rege între toți Regii din Narnia.

N-a fost nevoie ca Tirian să mai întrebă care era Marele Rege, căci își amintea chipul lui (deși i se părea cu mult mai nobil) din vis. Păși în față, își lăsă un genunchi în pămînt și sărută mîna lui Peter.

– Fii binecuvîntat, Mare Rege! îi ură el.

Iar Marele Rege îl ridică în picioare și îl sărută pe amîndoi obraji, cum se cuvine să facă orice Mare Rege. Pe urmă, îl conduse la Regina cea mai vîrstnică – deși

nu era deloc bătrână, nu avea fire de păr alb și nici zbîrcituri pe obraji și zise:

– Aceasta este Lady Polly care a venit în Narnia în Prima Zi, cînd Aslan a făcut să crească pomii și să vorbească Animalele.

După aceea, l-a dus la un bărbat cu o barbă aurie ce-i flutura pe piept și cu multă înțelepciune în priviri.

– Iar acesta, zise, este Lordul Digory, care a însoțit-o în acea zi. Iar el este fratele meu, Regele Edmund; și ea este sora mea, Regina Lucy.

– Maiestate, spuse Tirian, după ce-i salută pe toți. Dacă nu mă înșală memoria, parcă în cronici scria că ar mai trebui să fie cineva. Nu cumva Maiestatea Ta are două surori? Unde e regina Susan?

– Sora mea Susan, răspunse Peter, sec și grav, nu mai e prietenă a Narniei.

– Da, zise Eustace. Dacă încerci să o convingi să discute despre Narnia sau să facă ceva pentru Narnia, ți-o trîntește dur: „Măi, ce memorie nemaipomenită aveți! Cum de vă mai gândiți încă la jocurile alea caraghioase de cînd eram mici?!“

– Oh, Susan! exclamă și Jill. N-o mai interesează decît lenjeria de nailon, rujurile de buze și petrecherile.

De cînd era o mogîldeată, abia aștepta să se facă mare și să aibă voie să se poarte ca un adult.

– Hm, ea și adult, ce să zic! interveni Lady Polly. Mi-ar fi plăcut enorm să crească și să-i vină mintea la cap. Și-a irosit toată copilăria tînjind să se maturizeze, iar acum își irosește restul vieții străduindu-se să nu îmbătrînească. Idealul, după mintea ei, ar fi să treacă anii fulgerător și să ajungi numaidecît la vîrsta dorită, după care totul să încremenească așa.

– În fine, hai să nu mai vorbim despre asta acum, zise Peter. Ia uitați ce pomi fructiferi! Hai să mîncăm niște fructe!

Și atunci, pentru prima oară, Tirian privi în jurul lui, înțelegînd cît de stranie este toată această aventură.

13

Cum au refuzat Piticii să se lase păcăliți

Tirian crezuse – sau s-ar fi gândit dacă ar fi avut timp – că se aflau în interiorul unui mic grajd cu acoperiș din piele, lung cam de cinci metri și lat cam de doi. În realitate, stăteau pe pajiște, cu cerul albastru deasupra capului, iar pe obraji le adia o boare caldă de vară. Nu departe de ei, se afla un crîng cu frunziș bogat, însă de sub fiecare frunză răsăreau fructe aurii, galbene, trandafirii și roșietice, cum nu vezi nicaieri în lumea noastră. După aspectul

roadelor, te puteai gândi că era toamnă, dar ceva în văzduh îți spunea că nu era decît iunie. Se îndreptară cu toții spre pomi.

Fiecare ridică mîna să culeagă fructul care i se părea cel mai frumos, oprindu-se apoi cîteva clipe. Fructul ales era atît de splendid, încît fiecăruia i se părea că nu putea fi pentru el... și că nu avea voie să-l rupă din pom.

– E-n regulă, zise Peter. Știu ce gândim cu toții. Dar sînt sigur, absolut sigur, că nu trebuie să ne frămîntăm atît. Am sentimentul că am ajuns în țara unde totul este îngăduit.

– Hei să-i dăm drumul, atunci! spuse Eustace.

Și începură cu toții să mănînce.

Ce gust aveau fructele? Din păcate, e greu de povestit. Tot ce pot spune eu e că în comparație cu ele, cel mai proaspăt grepfrut e fad, iar cea mai zemoasă portocală pare seacă; para cea mai mălăiață e tare și ațoasă, iar zmeura cea mai dulce pare groaznic de acră. Și fructele astea n-aveau semințe sau sîmburi, și nici viespi care să roiască în jurul lor. După ce mîncai asemenea fructe, cele mai gustoase bunătăți din lume ți se păreau ca niște doctorii scîrboase. Dar n-am cum să vă povestesc. N-aveți

cum afla ce gust au fructele de-acolo, decît dacă vă duceți în țara aceea și mîncăți din ele.

După ce s-au înfruptat pe săturate, Eustace i-a spus Regelui Peter:

– Nu ne-ai povestit cum ați ajuns aici. Tocmai te pregăteai, cînd a apărut Regele Tirian.

– Nu prea am ce povesti, zise Peter. Stăteam cu Edmund pe peron și am văzut venind trenul vostru. Mi-aduc aminte că mi-am zis că parcă ia curba prea repede. Și, de asemenea, mi-amintesc că mi s-a părut limpede că ai noștri erau în același tren, deși Lucy habar n-avea...

– Ai voștri? Cum adică, Mare Rege? se miră Tirian.

– Adică mama și tata – părinții lui Edmund, ai lui Lucy și ai mei.

– Dar de ce erau acolo? întrebă Jill. Doar nu vrei să spui că știi și ei despre Narnia?

– Oh, nu, n-are nimic de-a face cu Narnia. Ei se duceau la Bristol. N-am aflat că pleacă decît în acea dimineață. Și Edmund a zis că în mod cert se duceau cu trenul. (Edmund e genul de persoană care se pri-cepe la trenuri.)

– Și ce s-a întîmplat atunci? zise Jill.

– Păi, nu-i prea simplu de descris, nu-i așa, Edmund? spuse Marele Rege.

– Nu prea, răspunse Edmund. N-a fost deloc la fel ca data trecută, când am fost smulși din lumea noastră prin Vrajă. S-a produs un vuiet înspăimântător și m-a pocnit ceva, dar nu m-a durut. Nici nu prea mi-a fost frică; mai degrabă eram emoționat. Oh, și mai e ceva ciudat. Mă cam durea un genunchi, la care mă lovisem la rugby. Am remarcat atunci că brusc durerea mă lăsase. Simțeam că parcă pluteam. Și pe urmă – iată-ne aici.

– Cam așa a fost și cu noi în vagonul de tren, spuse Lordul Digory, ștergându-și ultimele dîre de fructe din barba aurie. Doar că noi doi, Polly și cu mine, am simțit că ne deștepenim. Voi, ăștia mai tineri, n-aveți cum pricepe. Dar noi nu ne-am mai simțit bătrîni.

– Hm, ăștia mai tineri, ce să zic! exclamă Jill. Aici, nu cred că sînteți cu mult mai în vîrstă decît noi.

– În fine, chiar dacă nu mai sîntem bătrîni, nu uitați că am fost înainte, zise Lady Polly.

– Și ce s-a întîmplat de cînd ați ajuns aici? întrebă Eustace.

– Ei bine, spuse Peter, multă vreme (cel puțin așa mi s-a părut mie) nu s-a întâmplat nimic. Pe urmă, ușa s-a deschis...

– Ușa? se miră Tirian.

– Da, zise Peter. Ușa pe unde ai intrat – sau pe unde ai ieșit. Ai uitat?

– Dar unde e?

– Uite, zise Peter, arătându-i.

Tirian se uită și văzu cel mai straniu și mai caraghios lucru pe care ți-l poți imagina. La numai câțiva metri distanță, sub razele soarelui, se afla, în picioare, o ușă de lemn grosolan, iar în jurul ei, cadrul gol; altceva nimic – nici ziduri, nici acoperiș. Porni într-acolo, nedumerit, iar ceilalți îl urmau curioși, să vadă ce avea să facă. Ocolind, trecu de cealaltă parte a ușii; era tot în aer liber, într-o dimineață de vară. Ușa stătea înfiptă în pământ, de parcă ar fi fost un copac cu rădăcini.

– Prealuminate domn, îi zise Tirian Marelui Rege, ce minune!

– E ușa pe unde ai venit acum cinci minute, cu Calormenul acela, îi spuse Peter, zîmbind.

– Dar n-am intrat din pădure în grajd? Or, ușa asta, se pare, duce de nicăieri spre nicăieri.

– Asta e impresia dacă o *ocolleşti*, fără să-i treci pragul, îi explică Peter. Dar ia încearcă să te uiți prin crăpătura dintre cele două scînduri din ea.

Tirian își lipi ochiul de gaură. La început nu văzu decît întunericul. Pe urmă, cînd se mai obișnuie cu întunecimea, desluși strălucirea roșiatică a unui foc de lemne aproape stins, iar deasupra, pe cerul ca smoala, nenumărate stele. Zări apoi niște siluete negricioase care se foiau de colo-colo sau stăteau în picioare între el și foc; îi auzea vorbind și, după voci, păreau a fi Calormeni. Înțelese, atunci, că privea prin ușa grajdului în bezna ce învăluia Pustiul Pleșuv, unde se dăduse ultima bătălie. Oamenii discutau, neștiind dacă să intre în grajd să-l caute pe Rishda Tarkaan (deși nimănui nu-i ardea de așa ceva) sau dacă să dea foc la șandramaua aceea.

Privi din nou în jur; nu-i venea să-și creadă ochilor. Deasupra, cerul era albastru; pajiștea cu iarbă moale se întindea pînă departe în zare, iar noii lui prieteni îl înconjurau, rîzînd.

– Înseamnă, atunci, zise Tirian, zîmbind în sinea lui, că grajdul văzut dinăuntru și grajdul văzut de afară sînt două locuri complet diferite.

– Da, spuse Lordul Digory. Interiorul e mai mare decît exteriorul.

– Da, rosti și Regina Lucy. Și la noi s-a întîmplat cîndva ca un grajd să aibă înăuntru ceva mai mare decît toată lumea noastră.

Era prima oară cînd vorbea, iar după fiorul din vocea ei Tirian înțelese acum de ce. Absorbea cu nesaț tot ceea ce se întîmpla, mult mai profund decît ceilalți. De fericire, Regina Lucy nici nu putea vorbi. Cum voia s-o mai audă, Tirian zise:

– Rogu-te, Doamnă, povestește! Povestește-mi toate pățaniile voastre.

– După șocul și zgomotul acela, începu Lucy, ne-am trezit aici. Și am pornit spre ușă, ca și tine. Pe urmă, ușa s-a deschis prima oară (am văzut atunci bezna, ca

și tine), iar prin cadru a pășit o namilă de om, cu sabia scoasă. Am văzut după brațe că era Calormen. S-a postat lângă ușă, cu sabia ridicată și rezemată de umăr, gata să spintece pe oricine s-ar fi încumetat să treacă pragul ușii. Ne-am dus și am încercat să vorbim cu el, dar am dedus că nu ne vedea și nu ne auzea. N-a întors nici o clipă privirea spre cer, spre pajiștea verde sau spre văzduhul însorit; cred că nu vedea nimic în jur. Așa că nu ne-a rămas decît să așteptăm. A trecut o lungă bucată de vreme. Pe urmă, am auzit cum cineva trăgea zăvorul pe cealaltă parte a ușii. Omul nu s-a pregătit însă să izbească cu sabia, avînd, pesemne, ordinul ca pe unii să-i omoare, iar pe alții să-i cruțe. În clipa cînd ușa s-a deschis, Tash a apărut ca din senin pe partea dinspre interior. Și prin ușă s-a ivit un Motan mare; i-a fost de-ajuns să se uite doar la Tash, ca s-o ia la goană mîncînd pămîntul; a scăpat la țanc, dînd buzna spre ușă, care, închizîndu-se, l-a pocnit pe Calormen drept în nas. Omul îl vedea pe Tash. S-a făcut alb ca varul, ploconindu-se în fața Monstrului, care a dispărut fără urmă. După aceea, iarăși am așteptat multă vreme. În fine, ușa s-a deschis a treia oară și înăuntru a apărut un Calormen tînăr. Mi-a plăcut de el. Santinela de la ușă a tresărit

și s-a mirat, văzându-l. Cred că se aștepta la cu totul altcineva...

– Aha, m-am prins, zise Eustace (avea prostul obicei de a-l întrerupe pe cel care povestea). Cotoiul trebuia să intre primul, iar soldatul avea ordin să nu-i facă nici un rău. Pe urmă, Cotoiul trebuia să iasă afară și să spună că l-a văzut pe groaznicul Tashlan, *prefăcându-se* înfricoșat ca să le sperie pe celelalte Animale. Numai că Marafet nu luase în calcul posibilitatea ca adevăratul Tash să-și facă apariția; așa că Roșcovanul a ieșit afară efectiv înspăimântat. Iar după aceea Marafet a fost gata să-i trimită înăuntru pe toți cei de care voia să se descotorosească, știind că santinela avea ordin să-i ucidă.

– Și...

– Prietene, interveni Tirian cu blîndețe, n-o mai întrerupe pe Regină.

– Ei bine, zise Lucy, straja fusese luată prin surprindere, ceea ce i-a lăsat celuilalt om răgazul să se pună în gardă. Au început să se bată. L-a ucis pe soldatul pus de pază și l-a azvîrlit pe ușă afară. Pe urmă, a venit pășind agale spre locul unde ne aflam. Ne privea; vedea totul în jur. Am încercat să vorbim cu el, dar parcă era în transă. Repeta la nesfîrșit: „Tash, Tash, unde e Tash. Mă duc la Tash“. Așa că ne-am dat

bătuți și l-am lăsat în pace; a plecat undeva, într-acolo. Mi-a plăcut de el. Și, după aceea... ptiu! făcu Lucy, strîmbîndu-se.

– După aceea, zise Edmund, cineva a azvîrlit o Maimuță pe ușă. Și iarăși a apărut Tash. Sora mea e prea miloasă și nu-i place să spună că, dintr-o înghițitură, Tash l-a înfulecat pe Maimuțoi, de n-a mai rămas nimic din el!

– Lasă c-așa i-a trebuit! zise Eustace. Oricum, sper ca și lui Tash să-i cadă greu la stomac!

– Iar după aceea au apărut vreo zece Pitici; și apoi Jill, Eustace și, ultimul, tu.

– Sper că Tash i-a mîncat și pe Pitici, zise Eustace. S-au purtat ca niște porci!

– Nu, pe ei nu i-a mîncat, spuse Lucy. Nu mai fi așa răutăcios. Piticii sînt tot aici. De fapt, chiar îi poți vedea. Am tot încercat, în zadar, să mă împrietenesc cu ei.

– Ce idee! Cum să te împrietești cu ei?! exclamă Eustace. Dacă ai ști ce oribil s-au purtat!

– Oh, Eustace, încetează odată! făcu Lucy. Hai mai bine să-i vezi. Rege Tirian, poate că tu vei putea face ceva cu ei.

– Nu prea-mi dă inima ghes să-i îndrăgesc astăzi pe Pitici, spuse Tirian. Totuși, la rugămintea ta, Doamnă, sînt gata să fac orice.

Lucy o luă înainte, urmată de ceilalți, iar în scurt timp îi zăriră cu toții pe Pitici. Arătau tare straniu. Nu se fițiau de colo-colo și nici nu se amuzau (deși funiile cu care fuseseră legați dispăruseră, parcă, de tot); nu stăteau lungiți pe jos și nici nu se odihneau. Ședeau înghesuiți unul în altul, formînd un mic cerc. N-au întors privirea și nu i-au remarcat pe oameni, pînă ce Lucy și Tirian nu s-au apropiat suficient de mult, încît să-i poată atinge cu mîna. În acel moment, toți Piticii și-au înclinat capul pe umăr, ca și cum ar fi vrut să

audă mai bine și să deducă, după zgomot, ce se întâmplă.

– Aveți grijă pe unde mergeți! strigă arțăgos unul dintre ei. Să nu calcați pe noi!

– Bine, bine, făcu Eustace, indignat. N-am chiorît, să știi. Ne-au rămas ochii în orbite, fii pe pace!

– Păi, înseamnă că aveți ochi ai naibii de buni, de puteți vedea aici, înăuntru, spuse același Pitic, pe care îl chema Scormonică.

– Unde înăuntru? întrebă Edmund.

– Măi, cap sec, înăuntru, *aici*, bineînțeles, zise Scormonică. În chichineța asta de grajd împruțit și întunecos!

– Ce-ai orbit? făcu Tirian.

– Păi, dacă-i beznă, sîntem ca și orbi, zise Scormonică.

– Dar nu e beznă, Pitici nătăfleți ce sînteți, încercă să-i convingă Lucy. Nu vedeți? Ridicați privirea! Uitați-vă în jur! Nu vedeți cerul, pomii și florile? Nu mă vedeți pe *mine*?

– Cum dracu' să văd ceva care nu e? Și cum să te văd pe tine sau tu să mă vezi pe mine, prin bezna asta neagră ca smoala?

– Dar eu *te văd* pe tine, spuse Lucy. Și am să-ți dovedesc. Ai o lulea în gură.

– Ha, i-auzi! Păi, dacă miroase a tutunaș, normal că fumez pipă, spuse Scormonică.

– Oh, amăriții de voi! E groaznic, zise Lucy. Pe urmă, îi veni o idee. Se opri și culese niște albăstrele. Fii atent, Piticule! spuse ea. Poate că ai probleme cu ochii, dar sînt convinsă că mirosul ți-a rămas; ei, cum miroase *asta*?

Aplecîndu-se, îi vîrî lui Scormonică sub nasul urît și borbocat buchetelele de flori proaspete. Numai că trebui să sară iute înapoi, ca să evite lovitura pumnisorului încrîncenat, îndreptat spre fața ei.

– Lasă-mă în pace cu prostiile astea! zbiră el. Nu ți-e rușine?! Ce ți-a venit să-mi bagi sub nas paiele astea împutite de pe dușumeaua grajdului? Mai m-ai

și înțepat cu un scaiete! N-am pomenit atîta obrăznicie, zău așa. Dar cine naiba ești, de fapt?

– Omule-de-Pămînt, spuse Tirian, ea e Regina Lucy, trimisă aici de Aslan, din străfundurile vremurilor de odinioară. Și află că doar de dragul ei eu, Tirian, Regele vostru legitim, nu vă retez la toți capul de pe umeri, trădători nemernici ce sînteți!

– Ei bravo, asta chiar e culmea! exclamă Scormonică. Tot n-ai isprăvit cu prostiile astea? Leul tău minunat n-a venit să te ajute, așa-i sau nu? Și acum – chiar și acum – după ce ai fost înfrînt și azvîrlit în gaura asta neagră, la fel ca noi toți, tot nu ți-au ieșit gîrgăunii din cap. O iei de la capăt cu minciuna! Vrei să ne păcălești și să ne faci să credem că nu sîntem, de fapt, închiși aici, în beznă, fără nici o speranță!

– Nu e nici o beznă, nătărăule, strigă Tirian. Ieși afară și convinge-te!

Și, aplecîndu-se în față, îl prinse pe Scormonică de cingătoare și de glugă, smulgîndu-l din cercul Piticilor. Însă în clipa cînd Tirian îl puse jos, Scormonică o tuli înapoi la locul lui, între Pitici, frecîndu-și nasul și zbierînd ca apucat:

– Au! Au! Aoleu! Ce ți-a venit? De ce m-ai dat cu fața de perete? Era să-mi rupi nasul.

– Oh, Doamne! exclamă Lucy. Ce ne facem cu ei?

– Îi lăsăm în pace, spuse Eustace; însă, exact când rostea aceste cuvinte, pământul s-a cutremurat. Aerul dulceag s-a făcut brusc și mai dulce. I-a învăluit o strălucire puternică. Toți s-au întors. Tirian s-a întors ultimul, fiindcă îi era teamă. În fața ochilor, i se ivise întruchipată aievea dorința inimii lui: Aslan însuși, Leul auriu, imens și magnific. Toți ceilalți îngenuncheaseră în cerc, între labele lui din față, îngropându-și mâinile și obrajii în coama lui, în timp ce el îi dezmiarda cu limba. Pe urmă, Aslan și-a pironit privirea asupra lui Tirian, iar acesta s-a apropiat tremurând și s-a aruncat la picioarele Leului, care l-a sărutat și i-a spus:

– Meriți toate laudele, tu, ultimul Rege al Narniei, care te-ai purtat cu dîrzenie în ceasul cel mai negru!

– Aslan, zise Lucy, printre lacrimi, n-ai putea – n-ai vrea – să faci ceva pentru amărîții ăștia de Pitici?

– Scumpa mea, spuse Aslan, am să vă arăt atît ceea ce pot face, cît și ceea ce nu pot face.

S-a apropiat de Pitici mîrîind răgușit, de tot văzduhul a vibrat în jur. Dar Piticii și-au zis unul altuia: „Ai auzit? Asta-i ceata din cealaltă parte a grajdului. Încearcă să ne sperie. Au un fel de mașinărie. Nu-i băgați în seamă. Nu ne mai păcălesc ei pe noi!”

Aslan a ridicat capul, scuturîndu-și coama. Instantaneu, pe genunchii Piticilor a apărut un ospăț ca-n basme: plăcinte, porumbei fripți, șarlote și înghețată. Fiecare Pitic avea în mîna dreaptă un pocal de vin. Dar tot degeaba. S-au apucat să mănînce și să bea cu lăcomie, însă se vedea limpede că nu prea simțeau gustul bucatelor și al vinului. Li se părea că mîncău și beau doar ceea ce se găsește îndeobște într-un grajd. Unul zicea că încerca să mănînce fîn, altul că găsise o bucată de nap putregăit, iar un al treilea se bucura că dăduse peste o frunză de varză. Și ridicau la buze pocale aurii cu vin roșu, vătîndu-se: „Ptiu! Ce mizerie să bei apă împutită din jgheabul de unde s-a adăpat un măgar! N-am crezut vreodată că o să ajungem în halul ăsta“. În foarte scurt timp însă Piticii au început să se ia la harță, socotind fiecare că vecinul a găsit ceva mai gustos de mîncare, așa că toate bunătățile au fost călcate în picioare, smulse de la unul la altul, zdrobite pe față sau întinse pe haine, într-o încăierare pe cîste. Cînd însă, în cele din urmă, s-au așezat jos să-și oblojească nasurile sparte și ochii învinețiți, au spus cu toții:

– Ei bine, măcar nu ne-a mai păcălit nimeni. Piticii sînt pentru Pitici.

– Vedeți, zise Aslan, nu ne lasă să-i ajutăm. Au ales viclenia, în loc de credință. Temnița este doar în mintea lor, totuși se simt ca și cum ar fi în acea temniță; și le e atât de teamă să nu fie păcăliți, încât nu se lasă scoși afară de-acolo. Dar haideți, copii! Mai am și alte treburi.

Se duse la ușă, urmat de toți. Ridicînd capul, trase un răget: „A venit timpul!“, pe urmă mai tare „Timpul!“; iar apoi atât de tare, încît le zbîrnîiră urechile: „TIMPUL“.

Și ușa se deschise.

14

Se lasă noaptea peste Narnia

Stăteau toți în picioare, în dreapta lui Aslan, privind prin ușa deschisă.

Focul se stinsese. Peste pământ se așternuse întunericul; de fapt, nici nu ți-ai fi dat seama că erai într-o pădure, dacă n-ai fi văzut unde se termina, sus, silueta negricioasă a copacilor și unde începeau stelele. Însă când Aslan mai trase un răget, în stînga lor apărură o altă formă neagră. Adică, mai zăriră un petec de pământ unde nu era nici o stea. Iar petecul acela se ridică, mai sus, tot mai sus, pînă ce căpătă

formă de om – un uriaș fără asemănare. Cu toții cunoșteau Narnia destul de bine, așa că știau perfect unde stătea, pesemne, colosul. Era probabil pe podișul înalt care se întinde hăt, departe spre nord, dincolo de râul Shribble. Și atunci Jill și Eustace își amintiră cum, cîndva demult, în peșterile adînci de sub acel podiș, văzuseră un uriaș dormind și li se spusese că era Moș Timpul, care avea să se trezească în ziua în care lumea urma să ia sfîrșit.

– Da, spuse Aslan, deși nimeni nu vorbise. Cîta vreme a dormit acolo și a visat, numele lui a fost Timpul. Acum, cînd s-a deșteptat, îl va chema altfel.

Pe urmă, uriașul duse o goarnă la gură. Își dădură seama de asta după felul cum silueta neagră, proiectată pe cerul înțesat de stele, își schimbă forma. După aceea, deși ceva mai tîrziu, întrucît sunetul se propagă mai încet, auziră muzica goarnei: stridentă și înfricoșătoare, totuși de o frumusețe stranie și grandioasă.

Imediat, cerul se umplu de stele căzătoare. E frumos și cînd ți-e dat să vezi măcar una, darămite să ai parte să contempli zeci, apoi sute de stele, pînă ce totul pare o ploaie argintie, ce durează la nesfîrșit. După o vreme, cîtorva dintre ei începu să li se pară că, proiectată pe cer, mai apăruse o siluetă, în afară de cea a uriașului. Aceasta era în altă parte, exact deasupra,

cum s-ar spune chiar pe acoperișul cerului. „O fi vreun nor“, se gândi Edmund. Oricum, acolo nu era nici o stea; doar întunericul. Însă, de jur împrejur, continua să plouă cu stele. Și pe urmă peticul fără de stele începu să crească, lățindu-se tot mai mult, pornind din centrul cerului. În scurt timp, un sfert din tot cerul deveni negru, apoi o jumătate, iar în cele din urmă ploaia de stele, acum răzlețe, se mai vedea doar undeva la capătul orizontului.

Înfiorați de acel miracol (care, desigur, îi cam speria), înțeleseră cu toții ce se întâmpla. Întunericul care se tot întindea nu era nicidecum un nor; era pur și simplu neantul. Partea neagră a cerului era partea unde nu mai rămăseseră deja stelele. Toate stelele cădeau; Aslan le chemase acasă.

Ultimele câteva secunde, înainte ca ploaia de stele să înceteze cu totul, au fost foarte palpitate. Stelele începură să cadă de jur împrejurul lor. Numai că stelele, în lumea aceea, nu sînt niște globuri mari și foarte luminoase, ca la noi. Sînt oameni. (Edmund și Lucy întîlniseră, cîndva, un asemenea om-stea.) Așa că acum vedeau o ploaie torențială de oameni strălucitori, toți cu plete lungi argintii și sulite ca metalul incandescent, năpustindu-se în jos spre ei din văzduhul negru, mai iute decît niște pietre în cădere.

Aterizînd, pîrjoleau iarba cu un fel de fîsiit prelung. Şi toate aceste stele rămîneau să sclipească undeva în spate, ceva mai la dreapta.

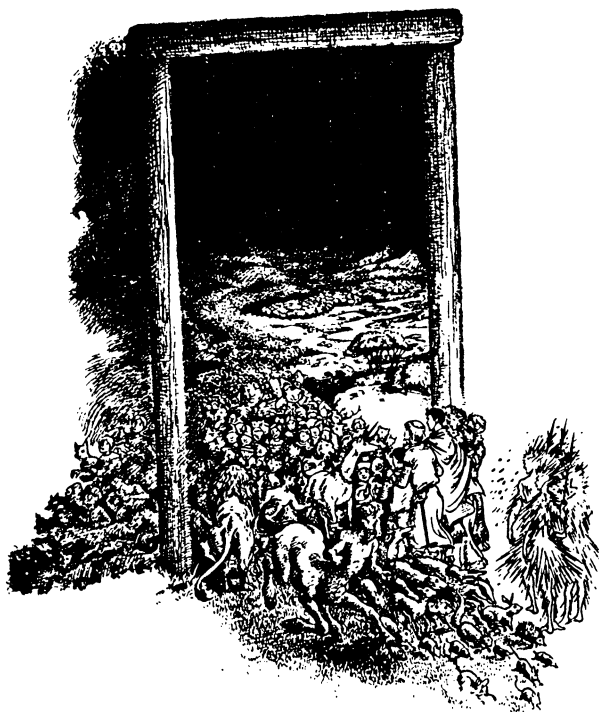
Mare noroc, căci altminteri, acum, cînd nu mai erau stele pe cer, totul ar fi fost cufundat în beznă şi n-ai mai fi văzut nimic. Aşa însă mulţimea de stele din spate arunca o lumină albă şi curată peste umerii lor. Vedeau mile întregi de păduri narniene, luminate parcă de reflectoare. Nu era tufiş şi nici măcar fir de iarbă care să nu-şi aibă propria umbră. Marginile frunzelor păreau atît de ascuţite, încît aveai impresia că puteai să te tai la deget, dacă te atingeai cumva de ele.

Pe iarbă, în faţă, se aşterneau umbrele lor. Măreaţă era însă umbra lui Aslan. Se prelingea parcă spre stînga, enormă şi foarte înfricoşătoare. Şi toate astea sub un cer care avea să rămînă veşnic fără stele.

Lumina din spatele lor (undeva oarecum în dreapta) era atît de puternică, încît aprindea parcă văile din jurul podişului nordic. Acolo, se mişca ceva. Nişte animale enorme se tîrau, alunecînd în jos spre Narnia: balauri uriaşi, şopîrle gigantice, păsări fără pene cu aripi ca de lilieci. Se făcură nevăzute în pădure, cîteva minute domnind liniştea. Pe urmă se auziră – la început foarte departe – scîncete, iar apoi,

din toate direcțiile, foșnete, tropăieli, filfiit de aripi. Mai aproape. Din ce în ce mai aproape. Nu după mult timp, puteai deja deosebi pașii mărunți ai animalelor mici, de umbletul apăsător al celor cu labe mari; clip-clop-ul copitelor mărunte, de bubuitul copitelor mari. Iar apoi, apărură sclipitori mii de ochi și ochișori. Și, în cele din urmă, ieșind de sub umbra copacilor, urcând dealul în goana mare, de parcă ar fi vrut să scape cu viață, apărură mii și milioane de făpturi de tot felul – Animale Vorbitoare, Pitici, Satiri, Fauni, Uriași, Calormeni, oameni din Archenland, monopozii și creaturi stranii și ireale din îndepărtatele insule ale tărîmurilor din vestul necunoscut. Și toți alergau spre ușa unde se afla Aslan.

Această parte a aventurii a fost singura care, la vremea respectivă, li s-a părut mai degrabă un vis, fiindu-le și destul de greu după aceea să-și amintească exact ce se întîmplase atunci. Mai cu seamă, era dificil de spus cît durase. Uneori, li se părea că doar cîteva minute, alteori aveau senzația că ani și ani de zile. Oricum, un lucru era cert: o asemenea mulțime de animale n-ar fi putut niciodată trece pragul unei uși atît de mici, decît poate doar să se fi preschimbat toate în țîntări. Numai că nimeni nu s-a gîndit atunci la așa ceva.

Vietățile veneau năpustindu-se înainte, iar ochii le străluceau tot mai puternic, pe măsură ce se apropiau de stelele de pe pământ. Însă, când ajungeau în dreptul lui Aslan, păteau, după caz, ceva. Se uitau toate

drept la el; de altfel, nici nu cred că ar fi avut de ales. Iar în acea clipă, expresia de pe chipul lor se schimba teribil – frică și ură; doar că în cazul Animalelor Vorbitoare, frica și ura durau doar o fracțiune de secundă. Vedeai că, brusc, nu mai erau Animale Vorbitoare. Deveniseră niște animale obișnuite. Și toate făpturile care se uitau așa la Aslan virau spre dreapta, adică spre stînga lui, dispărînd în uriașa lui umbră neagră, care (așa cum v-am mai spus) se întindea departe spre stînga ușii. Copiii nu le-au mai văzut niciodată. Nu știu ce s-a întîmplat cu aceste creaturi. Alții însă, priveau chipul lui Aslan și îl adorau, deși unii păreau destul de înspăimîntați. Și toate aceste făpturi ajungeau la Ușă, în dreapta lui Aslan. Existau unele specimene ciudate printre ele. Eustace a recunoscut chiar pe cîțiva dintre Piticii care trăsese în Cai. N-avea însă vreme să se frămînte cu așa ceva (nefiind, de altminteri, nici treaba lui), căci o mare bucurie, copleșindu-l, îi alungă orice altceva din minte. Printre făpturile fericite care se îngrămădeau acum în jurul lui Tirian și al prietenilor lui, se aflau toate creaturile pe care le crezuseră moarte. Roonwit Centaurul, Giuvaier Inorogul, bunul Mistreț, bunul Urs, Vulturul Ochi Ager, Cîinii îndrăgiți, Caii și Gogoneața Piticul.

– Tot mai departe, înainte! strigă Roonwit, tropăind la galop, spre vest.

Și, cu toate că n-au înțeles sensul acestor cuvinte, felul cum fuseseră rostite i-a făcut să palpite de emoție. Mistrețul grohâi vesel spre ei. Ursul tocmai se pregătea să declare că el nu pricepe nimic, când a zărit pomii fructiferi din spatele lor. Și-a pornit, lipa-lipa, tipa-tipa, cât putea el de repede, într-acolo, găsind, negreșit, ceva ce era pe înțelesul lui. Ciinii însă au rămas, dînd din coadă fericiți. A rămas și Gogoneață, care a dat mîna cu toată lumea, zîmbind cumsecade, cu gura pînă la urechi. Iar Giuvaier și-a rezemat capul alb ca zăpada pe umărul Regelui, și Regele i-a vorbit în șoaptă la ureche. După care, toată lumea și-a îndreptat din nou atenția spre ceea ce se întîmpla la Ușă.

Balaurii și Șopîrlele Uriășe puseseră acum stăpînire pe Narnia. Se foiau de colo-colo, smulgînd copacii din rădăcini și ronțaindu-i ca pe niște crochete. Cu fiecare minut ce trecea, pădurile dispăreau. Întregul ținut se pustia și rămînea golaș, încît puteai vedea acum tot felul de lucruri în legătură cu forma terenului – movile și vîlcele, pe care înainte nu le remarcai. Iarba pălea. Tirian constată curînd că lumea ce i se așternea acum în fața ochilor era făcută din stîncă goală și pămînt sterp. Greu de închipuit că în acele locuri fusese cîndva viață. Monștrii înșiși îmbătrîneau, se prăbușeau la pămînt și mureau. Li se zbîrcea carnea pe oase, pînă ce din ei nu mai rămîneau decît niște schelete uriașe, împrăștiate ici și colo pe stîncile neînsuflețite, de parcă ar fi murit cu mii de ani în urmă. Multă vreme, totul a rămas neclintit.

În cele din urmă, din capătul de răsărit al lumii a început să vină spre ei ceva alb – o fișie lungă, lină și albă, ce strălucea la lumina stelelor aflate în picioare. Un zgomot a împînzit văzduhul, rupînd tăcerea: întîi un murmur, apoi un huruit, după aceea un vuiet. Acum, se vedea ce venea spre ei și cît de repede. Era un perete de apă înpumat. Creștea marea. În lumea aceea fără de copaci, se vedea totul

perfect. Vedeai cum toate rîurile se lăteau, cum lacurile se măreau, ajungînd să se contopească unele cu altele; văile se preschimbau în iazuri, colinele deveneau insule, care apoi se făceau nevăzute. Iar podișurile înalte din stînga lor și munții semeți din dreapta se fărîmîțară, prăvălindu-se vuind în apa din ce în ce mai învolburată și mai tumultuoasă; necuprinsul apelor se revărsa tălăzuindu-se pînă la pragul Ușii (fără însă să treacă dincolo de el), stropindu-l cu spumă pe Aslan pe labele din față. Totul, acum, devenise o nemărginire de ape, din locul unde se aflau ei pînă departe în zare, unde oceanul nesfîrșit se contopea cu cerul.

Și, acolo, în depărtări, se ivi o lumină. De-a lungul orizontului, o auroră funestă își răspîndea licărirea mohorîță, care creștea și se lătea, devenind tot mai strălucitoare, pînă ce, într-un final, lumina stelelor din spatele lor aproape păli în comparație cu revărsatul zorilor. În cele din urmă, răsări soarele. În acel moment, Lordul Digory și Lady Polly se uitară unul la celălalt, dînd din cap; în altă lume, cîndva, mai văzuseră un soare muribund, așa că înțeleseseră numaidecît că și acest soare trăgea să moară. Era de trei ori – de douăzeci de ori – mai mare decît ar fi trebuit și de un roșu-închis. Cînd razele lui căzură asupra

Uriaşului-Timp, și acesta se făcu roșu; oglindindu-se în necuprinsul apelor, soarele stins însingera nemărginitul ocean.

Pe urmă a răsărit și Luna, într-o poziție nepotrivită, foarte aproape de Soare și tot teribil de roșie. Văzînd-o, Soarele începu să azvîrle spre ea flăcări imense, ca niște mustăți sau șerpi de foc purpuriu. Parcă ar fi fost o caracatiță, ce încerca să prindă Luna în tentacule. Ceea ce, poate, a și reușit. Căci, oricum, Luna a început să alunece spre Soare, întii domol, apoi din ce în ce mai repede, pînă ce flăcările lui lungi au ajuns să o îmbrățișeze, cei doi aștri contopindu-se într-o imensă minge ca un cărbune aprins. În ocean, cădeau bucăți mari de foc, făcînd ca din apă să se ridice nori de abur gros.

Și atunci Aslan zise:

– Acum, adu sfîrșitul.

Uriașul azvîrli goarna în mare. Pe urmă, întinse brațul – negru ca smoala și lung de mii de mile – peste cer, pînă ce atinse Soarele cu mîna. Prinse Soarele și îl strînse în palmă, ca pe o portocală. Și, brusc, se făcu beznă.

Toată lumea, în afară de Aslan, se trase îndărăt din aerul rece ca gheața care sufla prin Ușa deschisă. Cadrul de lemn se umpluse de țurțuri.

– Peter, Mare Rege al Narniei, zise Aslan. Închide Ușa.

Dîrdîind de frig, Peter se aplecă în hăul întunecos și trase Ușa spre el. Gheața frecată pe gheață scrișni sinistru. Pe urmă, cu gesturi cam stîngace (câci, chiar și în aceste momente mîinile îi amortîiseră și i se învinețiseră) scoase o cheie de aur și încuie Ușa.

Multe lucruri stranii văzuseră prin Ușa aceea. Dar și mai straniu li se păru acum, cînd constatară că în jurul lor era lumină și cald, cer albastru deasupra, flori pe pajiști verzi și sclipiri de rîs în ochii lui Aslan.

Mărețul Leu se răsuci rapid, ghemuindu-se și mai jos și, biciuindu-se cu coada, țîșni din loc ca o săgeată aurie.

– Haideți și voi! Tot mai departe, înainte! le strigă el, peste umăr. Dar cine putea ține pasul cu el? Au pornit la pas, spre vest, în urma lui.

– Așadar, spuse Peter, se lasă noaptea peste Narnia. Ce-i cu tine, Lucy?! Doar nu *plîngi*? Aslan e în față și sîntem toți împreună aici, așa că de ce ești necăjită?

– Lasă-mă, Peter, zise Lucy. Sînt sigură că Aslan m-ar înțelege. Ce e rău dacă plîng după Narnia?

Gîndește-te la tot ce a murit și a înghețat în spatele Ușii, acolo.

– Așa e, interveni și Jill. Am sperat tot timpul că va dura la nesfîrșit. Știm că lumea *noastră* trebuie să se sfîrșească pînă la urmă. Dar nu mă gîndeam că la fel se va întîmpla și cu Narnia.

– Am văzut începuturile Narniei, zise Lordul Digory. Nu credeam că am să apuc să văd și sfîrșitul acestei lumi.

– Domnilor, zise Tirian. Plînsul doamnelor e întemeiat. Iată, și eu plîng. Am văzut-o pe mama murind. Ce altă lume, în afară de Narnia, mi-a fost dat mie să cunosc? Nu virtute se cheamă să nu jelești, ci o mare lipsă de respect.

Se îndepărtară de Ușă și de Piticii care continuau să șadă îngrămădiți în grajdul lor imaginar. Mergînd așa, începură să discute despre războaiele de odinioară și pacea ce le urma, despre Regii de altădată și gloriile ce luminează istoria Narniei.

Cîinii erau în continuare cu ei. Se mai băgau cînd și cînd în conversație, dar nu prea mult, preferînd să alerge ba în față, ba în spate, cu botul prin iarbă, amușinînd cu nesaț, pînă ce începeau să strănute. Brusc, simțiră un miros, care le provocă o mare agitație. Se apucară să se contrazică: „Da, e... Ba nu,

nu e... Exact asta am spus și eu... Oricine își dă seama ce e, după miros... Ia mută-ți nasul ăla mare de-acolo să mai miroasă și altul“.

– Ce e, fraților? întrebă Peter.

– Un Calormen, Sire, spuseră câțiva Cîini, numai-decît.

– Păi, duceți-ne spre el, atunci, zise Peter. E bine-venit, fie că ne întâmpină cu pace ori război.

Cîinii o zbughiră în față și se întoarseră după câteva clipe, gonind cu disperare, într-o hărmălaie de lătrături ce voiau să spună că era vorba într-adevăr de un Calormen. (Cîinii Vorbitori, aidoma cîinilor obișnuți, se poartă de parcă ceea ce fac ei în acel moment e de o importanță nemărginită.)

Urmîndu-i pe Cîini, găsiră în cele din urmă un tînăr Calormen care şedea sub un castan, lîngă un fir de apă limpede. Era Emeth. Acesta se ridică numaidecît, făcînd o plecăciune solemnă.

– Domnule, îi spuse el lui Peter, nu ştiu dacă mi-eşti prieten sau duşman, dar oricare ți-ar fi atitudinea sînt onorat să te cunosc. Zicea cîndva poetul că nu e dar mai de preţ în viaţă decît un prieten nobil şi un duşman de rang!

– Domnule, răspunse Peter, nu văd de ce între tine şi noi ar trebui să existe război.

– Haide, mai bine povesteşte-ne cine eşti şi ce ai pătît, îl îndemnă Jill.

– Dacă ne punem la poveşti, lătrară Cîinii, hai să bem ceva şi să stăm jos. Noi sîntem frînţi de oboseală.

– Păi, cred şi eu, dacă v-aţi zbuciumat atîta tot drumul, remarcă Eustace.

Aşadar, oamenii se aşezară pe iarbă. Cîinii sorbiră zgomotos din pîriu, după care se instalară pe jos, proptiţi pe labele din faţă, gîfiind cu limba scoasă şi cu capul înclinat lateral, să audă mai bine povestea. Giuvaier însă rămase în picioare, lustruindu-şi cornul de pîntece.

15

Tot mai departe, înainte!

Aflați, o! Măreților Regi, începu Emeth, și „**A**voi, o! preafrumoase doamne ce cu splendoarea voastră tot universul îl strălumiți, că eu sînt Emeth al VII-lea, fiul lui Harpha Tarkaan din cetatea Tehishbaan, situată la vest, dincolo de deșert. Am venit nu demult în Narnia, cu alți douăzeci și nouă, sub comanda lui Rishda Tarkaan. Ei bine, cînd am aflat dintru început că pornim să cucerim Narnia, m-am bucurat; căci auzisem multe despre țara voastră și ardeam de nerăbdare să vă întîlnesc în luptă. Dar

cînd am auzit că trebuia să mergem deghizați în negustori (ceea ce e o rușine pentru un războinic, fiu tarkaan) și să uzăm de minciună și înșelătorie, mi-a pierit toată bucuria. Dar cel mai rău m-am necăjit cînd am văzut că trebuia să slugărim o Maimuță, care avea obrăznicia să mintă zicînd că Tash și Aslan sînt una și aceeași persoană. Căci, de cînd eram mic, mi-am dorit să-l slujesc pe Tash, să aflu mai multe despre el, să-i văd chipul. Pe Aslan îl uram, însă, fie și numai auzindu-i numele.

Așa cum ați văzut și voi, seară de seară eram convocați laolaltă lîngă șopronul cu acoperiș de paie; se aprindea focul, iar Maimuțoiul scotea din șandrama o chestie pe patru picioare, din care nu deslușeai mare lucru. Lumea de-acolo și Animalele se ploconeau adînc, venerînd arătarea. În gîndul meu, mi-am zis însă că Tarkaan se lasă păcălit de Maimuțoi, întrucît chestia aia care ieșea din grajd nu e Tash, și nici alt zeu. Văzînd însă chipul lui Tarkaan și luînd seama la tot ce-i spunea Maimuțoiul, mi-am schimbat părerea, ajungînd la concluzia că nici Tarkaan nu credea în arătarea aia. Ba mai mult: am înțeles că, de fapt, nu credea nici în Tash; căci, dacă ar fi crezut, nu s-ar fi încumetat să-și bată joc de el.

Cînd am priceput toate astea, m-a cuprins o furie turbată și m-am întrebat cum de adevăratul Tash nu-i trăsnește cu foc din cer pe Maimuțoi și pe Tarkaan. Totuși, mi-am ascuns mînia și mi-am ținut limba, așteptînd să văd cum avea să se sfîrșească toată tărășenia. Noaptea trecută însă, cum bine știți unii dintre voi, Maimuța n-a mai scos afară arătarea galbenă, zicînd în schimb că aceia care doreau să-l vadă pe Tashlan – născociseră acest nume combinat, pentru a sugera că era vorba de una și aceeași persoană – trebuiau să între, unul cîte unul, în grajd. Mi-am zis atunci în sinea mea: «Asta-i precis altă înșelătorie». Dar după ce Motanul a intrat în șandramaua aceea, ieșind apoi afară turbat de groază, mi-am zis iarăși: «Precis că adevăratul Tash, pe care l-au invocat și l-au chemat fără să creadă în el, se află acum printre noi și se va răzbuna». Și, deși în piept inima mi se făcuse cît un purice, gîndindu-mă la măreția și grozăvia lui Tash, dorința a învins pînă la urmă frica; mi-am întărit genunchii să nu-mi mai tremure, mi-am încleștat dinții să nu-mi mai clănțane și, făcîndu-mi curaj, m-am hotărît să dau ochii cu Tash, chiar dacă avea să măucidă. Așa că m-am oferit să intru în grajd; iar Tarkaan, neavînd încotro și fără nici un fel de tragere de inimă, m-a lăsat să mă duc.

De cum am trecut pragul ușii, am avut parte de prima minune: eram în plin soare (cum sîntem și acum), deși de afară părea că în grajd e beznă adîncă. N-am avut însă vreme să mă mir mult, fiindcă a trebuit să dau piept cu unul dintre soldații noștri. De cum l-am văzut, am priceput că Maimuța și Tarkaan îl postaseră acolo pentru a omorî pe oricine intra în grajd și nu era de partea lor; ceea ce însemna că, acceptînd să facă așa ceva, omul acela era tot un mincinos și un păcătos, și nicidecum un slujitor leal de-al lui Tash. Voiam din tot sufletul să mă lupt cu el; după ce l-am ucis pe nemernicul acela, l-am azvîrlit prin ușă, afară.

Pe urmă, am privit în jur. Am văzut atunci cerul albastru și pajiștile nesfîrșite; am simțit mireasma din aer. Și mi-am zis: «Oh, zeilor, ce loc plăcut; pesemne că am ajuns în Țara lui Tash». Și așa am pornit prin acest ținut straniu în căutarea lui Tash.

Am străbătut pajiști cu iarbă verde și multe floricele, am trecut prin codri cu copaci falnici și frumoși, pînă cînd, ce să vezi?, într-un loc îngust, între două stînci; mi-a ieșit în cale un Leu măreț. Iute de picior ca struțul și mare ca un elefant, avea blana ca aurul pur, iar în ochi o strălucire aidoma lingourilor de aur topite în cuptor. Era mai groaznic

decît Muntele cu Flăcări din Lagour, iar ca frumusețe întrecea tot ce se află pe lume, așa cum e trandafirul înflorit pe lângă colbul deșertului. Atunci, i-am căzut la picioare, gîndindu-mă: «A venit ceasul morții, căci Leul (demn de toată venerația) știa, desigur, că i-am slujit toată viața lui Tash și nu lui». Totuși, mai bine să-l vezi pe Leu și să mori, decît să fii Tisroc pe lumea asta, fără să ai parte să-l vezi vreodată. Dar Preamăritul și-a plecat capul auriu și m-a atins pe frunte cu limba, zicînd: «Fiule, fii binevenit». Iar eu am spus: «Vai mie, Stăpîne, nu-ți sînt ție fiu, ci slujitor al lui Tash». Și el mi-a răspuns: «Copile, în tot ce i-ai slujit lui Tash socot că mi-ai slujit mie». Și atunci, folosindu-mi marea dorință de a ajunge la înțelepciune și la înțelegerea lucrurilor, mi-am înfrînt teama și l-am întrebat pe Preamăritul: «Stăpîne, e-adevărat atunci, cum zicea Maimuțoiul, că tu și Tash sînteți una și aceeași persoană?» Mîrîind de s-a cutremurat pămîntul (dar nu de furie împotriva mea), Leul a zis: «Nu-i adevărat. Nu fiindcă el și cu mine am fi una și aceeași persoană, ci tocmai fiindcă sîntem două contrarii preiau pentru mine tot ce i-ai slujit lui. Căci noi doi ne deosebim atît de mult, încît mie nu mi se poate face nici un serviciu mîrșav, iar lui nici un serviciu care să nu

fie mîrșav. Prin urmare, dacă un om crede în Tash și își respectă jurămîntul de dragul jurămîntului, înseamnă că de fapt în mine crede, deși el n-o știe, iar eu sînt cel care îl răsplătesc. Și dacă săvîrșește cineva o cruzime în numele meu, atunci, deși el rostește numele lui Aslan, Tash e cel pe care îl slujește și tot Tash e cel care îi acceptă fapta. Acum ai priceput, Copile?» Și eu i-am răspuns: «Stăpîne, știi prea bine cît pot înțelege». Dar, cum adevărul mă obliga, am mai adăugat: Totuși, toată viața mea am năzuit la Tash.

«Dragul meu, a rostit Preamăritul, faptul că năzuința și căutarea ta au durat atît de mult și au fost făcute din inimă dovedește că pe mine doreai să mă găsești. Căci fiecare găsește doar ceea ce caută cu adevărat.»

Pe urmă, suflînd peste mine, mi-a luat tremuraturul din mădulare și m-a făcut să mă ridic în picioare. Și după aceea, n-a mai spus decît că va trebui să ne mai întîlnim, datoria mea fiind să merg tot mai departe, înainte. Apoi, rotindu-se într-un vîrtej de aur involburat, s-a făcut brusc nevăzut.

Și de atunci, o, Regi și Domnițe, am tot hoinărit căutîndu-l, iar fericirea ce-o simt e-atît de mare, încît mă sleiește de puteri ca o rană. Iar minunea minunilor

e că mi-a spus: «dragul meu», mie care nu sînt decît un biet cîine...”

– Hei! Ce-i chestia asta? zise unul dintre Cîini.

– Domnule, îi rîspunse Emeth, așa se spune pe la noi, în Calormen.

– Mda, n-aș zice că sînt prea încîntat, comentă Cîinele.

– Dar n-a vrut să fie o jignire, îl potoli un Cîine mai bătrîn. Ce, parcă noi nu le zicem cățelușilor noștri „Băieți“, cînd sînt neascultători?!

– Ba da, spuse primul Cîine. Sau „Fetițe“.

– Ssst! exclamă Cîinele cel bătrîn. Nu-i frumos să folosești cuvîntul ăsta. Adu-ți aminte unde sîntem.

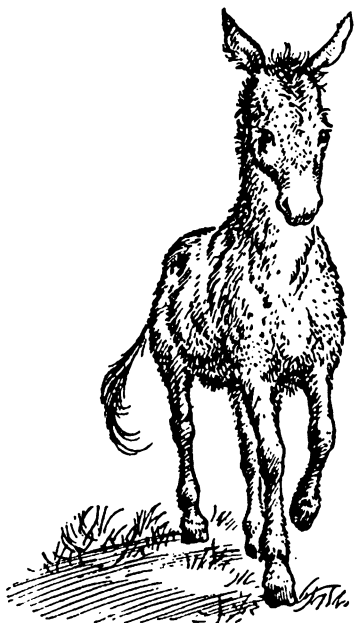
– Ia uitați-vă! strigă
Jill, dintr-odată.

Cineva venea în
întâmpinarea lor, cu
pași sfioși: o făptură
grațioasă, pe patru
picioare, de culoare
gri-argintie. Se hol-
bară cu toții la fiin-
ța aceea vreo zece
secunde, după care
cinci-șase voci excla-
mară numaidecât:

– Ei drăcie, dar asta
e Nedumirici!

Nu-l văzuseră nici-
odată la lumina zilei, fără pielea de leu: or, diferența
era extraordinară. Acum era el, cel dintotdeauna: un
măgăruș frumos cu blăniță moale și cenușie și cu un
cap atît de blajin și de cumsecade, încît dacă l-ați fi
văzut ați fi făcut și voi ca Jill și Lucy, care s-au re-
pezit să-l ia de gît și să-l sărute pe nas, mîngîindu-l
pe urechi.

Cînd l-au întrebat unde fusese, le-a zis că venise și
el la Ușă împreună cu celelalte creaturi, însă – în fine,

ca să fim sinceri—, nu voise să le stea în picioare și nici să dea nas în nas cu Aslan. Căci văzându-l pe adevăratul Aslan, îl cuprinsese o asemenea rușine pentru tîmpenia pe care o făcuse, lăsîndu-se adică împoțonat cu pielea aceea de leu, încît nu mai îndrăznea să se uite în ochii nimănui. Dar, după ce a văzut că toți prietenii lui se duceau spre vest, a înfulecat o gură de iarbă („În viața mea n-am pascut o iarbă mai bună“, zicea Nedumirici), și-a luat inima în dinți și a pornit după ei.

— Nu știi însă ce-am să mă fac, dacă mă voi întilni vreodată cu adevăratul Aslan, adăugă el.

— Ai să constați că totul e bine, zise Regina Lucy.

Pe urmă, porniră cu toții împreună, mereu spre vest, căci aceasta părea direcția la care Aslan se referise cînd strigase: „Tot mai departe, înainte!“ Multe alte făpturi și vietăți se deplasau agale în aceeași direcție, dar cum pajiștea era largă, nu se făcea înghesuială.

Părea încă devreme, iar răcoarea dimineții zăbovea în aer. Se tot opreau privind în jur și în urmă, pe de o parte fiindcă era atît de frumos, iar pe de altă parte fiindcă nu izbuteau să priceapă ceva din tot ce vedeau.

— Peter, spuse Lucy, tu unde crezi că sîntem aici?

– Nu prea știu, răspunse Marele Rege. Îmi aminteste de un loc, dar n-aș putea spune cum se numește. N-o fi ținutul unde am fost odată în vacanță, când eram foarte mici?

– Ce vacanță nemaipomenită trebuie să fi fost, zise Eustace. Nu cred să existe o regiune ca asta în lumea noastră. Uitați-vă la culori! Unde ai mai pomenit un cer atît de albastru la munte, în lumea noastră?

– Dar nu e țara lui Aslan? întrebă Tirian.

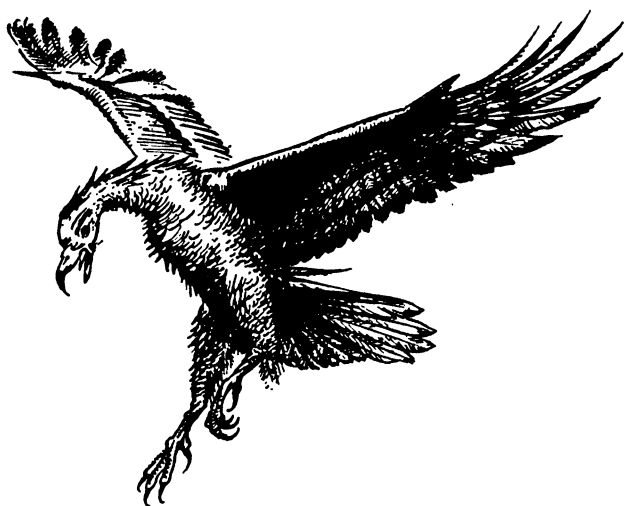
– Nu e ca țara lui Aslan din vârful muntelui aflat dincolo de capătul de răsărit al lumii, spuse Jill. Eu am fost acolo și știu.

– Dacă vrei să știți părerea mea, interveni și Edmund, seamănă cu un loc din lumea narniană. Uitați-vă la munții din față – și la uriașii munți de gheață de dincolo de ei. Nu vi se pare că seamănă cu munții aia pe care îi tot vedeam în Narnia, acolo lîngă Cascadă, spre vest?

– Ba da, seamănă, spuse Peter. Doar că ăștia sînt mai mari.

– Nu mi se pare că ăștia seamănă cu ceva din Narnia, zise Lucy. Dar uitați-vă acolo.

Și arată spre sud, în stînga lor, toată lumea oprindu-se și întorcîndu-se să privească.

– Dealurile acelea, spuse Lucy, cele împădurite și cele albastre din spate, nu seamănă leit cu granița sudică a Narniei?

– Dacă seamănă?! exclamă Edmund după câteva clipe de tăcere. Păi, sînt identice, efectiv. Priviți! Muntele Pire cu fruntea bifurcată; trecătoarea spre Archenland, totul e la fel.

– Și, totuși, nu, spuse Lucy. Nu sînt la fel, diferă. Au un colorit mai bogat și par mult mai departe decît știam eu; și mai... mai... oh, nu știu...

– Mai adevărate, spuse Lordul Digory, încetișor.

Brusc, Vulturul Ochi Ager își întinse aripile, se înalță în văzduh vreo zece metri, dădu roată în jurul lor și pe urmă ateriză pe pământ.

– Regi și Regine, strigă el. Am fost orbi cu toții. Abia acum începem să vedem unde ne aflăm. De sus, de-acolo, am văzut totul – Ettinsmuir, Beaversdam, Marele Rîu și Cair Paravel, strălucind în continuare la malul Mării de Răsărit. Narnia n-a pierit. Aici e Narnia.

– Dar cum e posibil? se miră Peter. Aslan ne-a spus nouă, celor mai vîrstnici, că n-avem voie să ne mai întoarcem niciodată în Narnia!

– Da, zise Eustace. Am văzut cum a fost totul nimicit și cum soarele s-a stins.

– Și totul e complet schimbat! spuse Lucy.

– Vulturul are dreptate, interveni Lordul Digory. Uite ce e, Peter. Cînd Aslan a spus că nu mai aveți voie să vă întoarceți niciodată în Narnia, s-a referit la Narnia la care vă gîndeți voi. Dar aceea nu era adevărata Narnia. Avea un început și un sfîrșit. Era doar o umbră sau o copie a Narniei adevărate, care a existat întotdeauna aici și va exista veșnic; la fel cum și lumea noastră, Anglia și toate celelalte, e doar o umbră sau o copie a ceva din lumea adevărată a lui Aslan. Nu trebuie să plîngi pentru

Narnia, Lucy. Tot ce conta în vechea Narnie, toate făpturile dragi, au fost absorbite în adevărata Narnie, prin Ușă. Desigur că acum e altfel; așa cum un lucru real e altfel decît o umbră, iar trezia diferă de vis. Glasul lui răscolea ca o trompetă sufletul tuturor, rostind toate aceste cuvinte; dar cînd mai adăugă în șoaptă: „Totul e în Platon, totul e în Platon; Doamne, iartă-mă, ce-i învață pe copiii ăștia la școală!“, cei mai mari pufniră în rîs. Tot la fel le vorbea și în cealaltă lume, unde barba lui era căruntă, și nu aurie. Știa și el de ce rîdeau și se puse și el pe rîs. Foarte repede redeveniră însă serioși; căci, cum bine știți, în fața unei anumite fericiri și încîntări devii grav. E prea frumos ca să te mai ții de glume.

A explica prin ce se deosebea acest tărîm însoțit de veche Narnie ar fi o încercare la fel de dificilă ca aceea de a încerca să povestești ce gust au fructele din acea țară. Străduindu-vă să vă imaginați ce spun eu, veți reuși cumva să vă faceți o idee. Vi s-a întîmplat, poate, să vă aflați într-o odaie care avea o fereastră, ce dădea spre un golfuleț maritim sau spre o vale înverzită ce se pierdea, șerpuind, printre munți. Iar pe perete, în acea odaie, vizavi de fereastră, atîrna o oglindă. Și, cînd v-ați întors cu

spatele la fereastră, ați zărit brusc imaginea mării sau a văii, din nou, în oglindă. Iar marea din oglindă sau valea din oglindă erau într-un fel aidoma celor reale; și totuși, în același timp se deosebeau de acestea – fiind mai profunde, mai minunate, mai asemănătoare cu locurile dintr-un basm; un basm pe care nu l-ai auzit niciodată, dar pe care ți-ar plăcea mult să-l cunoști. Deosebirea dintre vechea Narnie și noua Narnie era la fel. Cea nouă era o țară mai profundă; stîncile, florile, iarba dădeau de înțeles, prin înfățișarea lor, că înseamnă mult mai mult decît par. Nu știu cum să descriu mai bine de-așa; dacă ajungeți vreodată acolo, veți pricepe ce am vrut eu să spun.

Inorogul a fost cel care a rezumat ce simțea toată lumea.

Izbind în pămînt cu piciorul drept din față, necheză prelung și strigă:

– Am ajuns, în sfîrșit, acasă! Aceasta este adevărata mea țară! Locul meu e aici. Acesta e pămîntul pe care îl caut de-o viață și pe care l-am găsit abia acum. Am iubit cu toții vechea Narnie, pentru că uneori semăna un pic cu aceasta. Brie-hii-hii! Tot mai departe, înainte!

Scuturîndu-și coama, țîșni înainte în galop – așa cum fac Inorogii, un galop care, în lumea noastră, ar fi făcut ca în cîteva clipe să nu i se mai vadă nici urma. Acum însă se întîmplă ceva nespus de ciudat. Toată lumea începu să alerge, constatînd fiecare, spre marea lui uimire, că putea ține pasul cu Inorogul; nu numai Cîinii și oamenii, dar pînă și durduliul Nedumirici, și Gogoneață Piticul, care avea picioare scurte. Vîntul le biciuia obrajii, ca și cum ar fi condus cu viteză o mașină fără parbriz. Ținutul li se perinda sub ochi, de parcă l-ar fi văzut de la geamul unui vagon de tren. Goneau din ce în ce mai repede, însă nici unul nu s-a încins, n-a obosit și n-a început să gîfîie.

16

Rămas-bun, Tărîm al Umbrelor!

Dacă am putea alerga fără să obosim, nu cred că ne-am dori prea des să facem altceva. Apar însă motive speciale de a te opri, exact ceea ce s-a întâmplat și în cazul lui Eustace, care s-a trezit strigînd:

– Hei! Pe loc! Ia uitați-vă unde am ajuns!

Și bine a făcut. Căci acum vedeau în fața lor Lacul Învolburat, iar dincolo de Lac, stîncile înalte, pe care era imposibil să te cațări, și rostogolindu-se de pe stînci mii de tone de apă, în fiecare secundă, sclipind ca diamantele în unele porțiuni, și cu nuanțe verzi, profunde,

în altele – Marea Cascadă: și deja vuietul puternic îți răsuna în urechi.

– Nu vă opriți! Tot mai departe, înainte, le strigă Ochi Ager, schimbându-și zborul un pic în sus.

– Treaba lui, lăsați-l în pace, spuse Eustace.

Însă Giuvaier zbieră și el:

– Nu vă opriți! Tot mai departe, înainte! Măriți pasul.

Din cauza vuietului cascadei, glasul lui abia se auzea, însă în clipa următoare îl văzură cu toții aruncându-se în Lac. Și, talmeș-balmeș, în urma lui, stropind și împrășcând cu apă, toți ceilalți făcură la fel. Apa nu era rece ca gheața, cum se așteptaseră toți (dar, mai ales, Nedumirici), ci răcoroasă și înspumată. Constatară că înotau cu toții drept spre Cascadă.

– Asta-i nebunie curată, îi spuse Eustace lui Edmund.

– Știu. Totuși... începu Edmund.

– Nu-i așa că e minunat? făcu Lucy. Ați remarcat că ne-a pierit frica?

– Ei, pe naiba, nici vorbă, spuse Eustace, după ce se gândi bine.

Giuvaier ajunse primul la poalele Cascadei, urmat imediat de Tirian. Jill era ultima, așa că putea vedea totul mai bine decât ceilalți. Deslușea o siluetă albă mișcându-se hotărît spre Cascadă: era Inorogul. Nu-ți dădeai

seama dacă înota sau se cățara, însă se mișca întruna, din ce în ce mai sus, tot mai sus. Vîrfurile cornului spinteca apa drept deasupra capului, făcînd-o să i se reverse pe umeri în două șuvoaie de culoarea curcubeului. Exact în spatele lui, venea Tirian. Dădea din picioare și din brațe ca și cum ar fi înotat, însă urca la fel ca un om care ar înota în sus, pe zidul unei case.

Cei mai nostimi erau Cîinii. Cît alergaseră la galop, nu scoseseră deloc limba, însă acum, înghesuindu-se și zvîrcolindu-se în sus, împrășcau și strănutau de mama focului; asta fiindcă nu conteneau cu lătratul și, la fiecare lătrătură, li se umpleau gura și nasul de apă. Dar în timp ce vedea toate astea, Jill urca și ea pe Cascadă. Lucru absolut imposibil în lumea noastră. Chiar dacă nu te-ai fi înecat, teribila greutate a apei te-ar fi împins ca pe un fir de pai, zdrobindu-te de nenumăratele colțuri de stîncă. Nu însă și în această lume. Mergeai în sus, tot mai sus, prin apa cu mii de reflexe strălucitoare, iar în jurul tău, printre unde, sclipeau pietre multicolore, încît aveai senzația că urcai practic pe lumină, consistentă ca o materie – mereu mai sus, și mai sus, unde înălțimea amețitoare te-ar fi înspăimîntat, dacă ai mai fi știut ce înseamnă spaima, însă după aceea totul ți se părea minunat și palpitant. Și pe urmă ajungeai la arcul neted, verde și frumos pe care îl forma apa revărsîndu-se

peste vîrf și constatai că te afli pe rîul lin de deasupra Cascadei. Curentul venea năvalnic, mînîndu-te din spate, însă fiind un înotător desăvîrșit treceai nestîngerit mai departe. Curînd, ajunseră cu toții la mal, șiroind de apă, dar nespuse de fericiți.

În fața lor, se așternea o vale lungă; munți semeți, acoperiți de zăpadă, se înălțau alături, sus pînă la cer.

– Tot mai departe, înainte, strigă Giuvaier, după care porniră numaidecît.

Ieșiseră acum din Narnia și intraseră în Deșertul de Apus, pe care Tirian, Peter și nici măcar Vulturul nu-l văzuseră niciodată. Lordul Digory și Lady Polly mai fuseseră însă pe-acolo.

– Mai ții minte? Mai ții minte? ziceau ei – și asta limpede și răspicat, fără să gîfîie, deși tot grupul alerga mai repede decît o săgeată în zbor.

– Cum adică, Stăpîne? se miră Tirian. E-adevărat, așadar, cum spun cronicile, că voi doi ați venit aici chiar în ziua în care a fost făcută lumea?

– Da, răspuse Digory. Pentru mine, parcă a fost ieri.

– Pe un cal zburător? întrebă Tirian. Și asta e adevărat?

– Sigur că da, spuse Digory.

Însă Cîinii lătrară:

– Mai repede, mai repede!

Așa că începură să alerge din ce în ce mai repede, ajungînd aproape să zboare, căci nici măcar Vulturul de deasupra lor nu mergea mai repede decît ei. Și străbătura nenumărate văi șerpuite, urcară coasta abruptă a dealurilor mai repede decît oricine, coborînd în fugă pe cealaltă parte, urmînd cursul rîului, uneori traversîndu-l, și lunecînd peste lacurile de munte ca niște șalupe cu motor, pînă ce, în final, la marginea unui lac prelung, albastru ca turcoazele, văzură o colină verde și netedă. Pantele abrupte o făceau să semene cu o piramidă, iar de jur împrejurul vîrfului se afla un zid verde; deasupra zidului, se înălțau ramurile unor copaci cu frunze argintii și cu fructe aurii.

– Tot mai departe, înainte! zbiera Inorogul, toată lumea ascultîndu-i îndemnul. La poalele colinei își luară avînt, începînd apoi să urce coasta în fugă, aidoma valului care se sparge de o stîncă, învâluind-o în spuma lui. Deși panta era abruptă și piezișă ca acoperișul unei case, iar iarba netedă ca un gazon de bowling, nimeni nu aluneca. Nu încetiniră ritmul decît cînd ajunseră în vîrf; și asta doar fiindcă se treziră în față cu niște porți aurii. Iar cîteva clipe, nici unul nu avu îndrăzneala să vadă dacă le putea deschide. Aveau aceeași senzație ca în față fructelor. Se cuvine? E bine? Să fie oare pentru *noi*?

Însă în timp ce stăteau așa în picioare, de undeva de dincolo de zidurile grădinii se auzi sunetul dulce și melodios al unui corn, iar porțile se deschiseră larg.

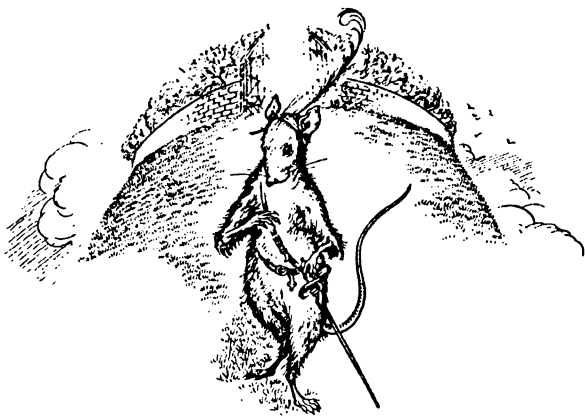
Tirian, emoționat, își ținea respirația, întrebându-se cine avea să iasă de acolo. La orice s-ar fi așteptat, dar nu la Șoricelul Vorbitor, mititel, ceremonios și cu ochișori strălucitori, care avea o pană roșie înfipțată în cununa de pe cap și laba stîngă proptită pe o sabie lungă. Făptura făcu o plecăciune nespus de frumoasă, după care rosti cu un glăscior pițigăiat:

– În numele Leului, fiți bineveniți. Haideti, tot mai departe, înainte!

Atunci, Tirian îi văzu pe Regele Peter, Regele Edmund și pe Regina Lucy repezindu-se în față să îngenuncheze și să-l salute pe Șoarece, strigînd cu toții:

– Pișpirici!

Tirian răsufă acum mai gîfîit, minunîndu-se de ceea ce vedea, căci știa că avea în față ochilor pe unul dintre cei mai măreți eroi ai Narniei, Pișpirici Șoarecele, care se luptase în marea Bătălie de la Beruna, plecînd apoi pe mare spre Capătul Lumii, împreună cu Regele Caspian Navigatorul. Pînă însă să se dumi-rească mai bine, se simți îmbrățișat de două brațe puternice; un bărbos îl sărută pe obraz, rostind cu un glas care îi era atît de cunoscut:

– Ce-i cu tine, flăcăule? De când am pus ultima oară mîna pe tine, te-ai mai împlinit și tu la trup și te-ai mai înălțat.

Era tatăl său, bunul Rege Erlian; dar nu cum îl văzuse Tirian când îl aduseseră acasă palid și rănit din lupta cu uriașul, și nici cum și-l amintea în ultimii ani de viață, când ajunsese un ostaș cu părul cărunt. Acesta era tatăl său tînăr și vesel, exact cum îl ținea minte din copilărie, când, băiețel fiind, se juca mereu cu el în grădina castelului de la Cair Paravel, în serile de vară, înainte de culcare. Îi reveni în minte pînă și mirosul de lapte cu pîine, cum obișnuia să mănînce la cină.

Giuvaier se gîndea: „Îi las să mai discute un pic, după care am să mă duc să-l salut pe bunul Rege Erlian. Cîte mere delicioase nu mi-a dat el mie, când

eram doar un mînz“. În clipa următoare însă gîndul îi zbură la altceva, căci pe poartă ieșea acum un cal atît de puternic și de nobil, încît pînă și Inorog se simțea intimidat în prezența lui: un măreț cal înaripat. Acesta privi cîteva clipe la Lordul Digory și la Lady Polly, după care necheză zgomotos:

– Salutare, verilor!

Și amîndoi strigară:

– Fledge! Fledge al nostru, cel bun și drag! repezindu-se să-l sărute.

Acum însă Șoarecele îi îndemna din nou să intre. Așa că pășiră cu toții prin porțile aurii, în aerul înmiresmat ce adia spre ei din grădină și nimeriră în acel amestec răcoros de soare și umbră, pășind pe iarba moale, înțesată de floricele albe. Inițial, îi frapă faptul că locul era cu mult mai mare decît li se păruse de afară. N-avură însă răgazul să reflecteze la asta, căci din toate părțile veneau oameni să-i întîmpine pe nou-veniți.

S-ar fi zis că toți cei de care ați auzit vreodată (dacă cunoașteți istoria acestor țări) erau acolo. Bufnița Pană-Luminoasă și Puddleglum Omul-Bălților; Regele Rilian Cel-din-Vrajă-Trezit și mama lui, fiica Stelei, precum și bunicul său, însuși Caspian. Și aproape, lîngă acesta, se aflau Lordul Drinian, Lordul Berne, Piticul Bunilă, Bursucul Vînător-de-Trufe, cu Glenstorm

Centaurul și o sută de alți eroi din marele Război de Eliberare. Și pe urmă, din altă direcție, apărură Cor, Regele Archenlandului, cu Regele Lune, tatăl său, și soția sa Regina Aravis; dîrzul prinț Corin și fratele lui; Bree Calul Vorbitor și Hwin Iapa. Iar apoi – ceea ce pentru Tirian a fost minunea minunilor –, apărură din străfundurile trecutului cei doi Castori cumsecade și Faunul Tumnus. Și ce fericire să se revadă cu toții: se îmbrățișau, își strîngeau mîna și depănau glume de odinioară (habar n-aveți ce bine sună o glumă veche cînd o spui iarăși după o pauză de vreo cinci sute de ani); întregul grup se deplasă atunci în față, spre mijlocul livezii, unde Phoenix stătea într-un copac, privind în jos, iar la picioarele copacului se aflau două tronuri, și pe tronurile acelea ședeau un Rege și o Regină, de o măreție și o frumusețe care îi făcură pe toți să li se ploconească pînă la pămînt. Așa se și cuvea, de altminteri, căci cei doi erau Regele Frank și Regina Helen, din care se trag cei mai mulți dintre vechii Regi ai Narniei și ai tărîmului Archen. Iar Tirian se simțea așa cum s-ar simți oricare dintre voi dacă s-ar trezi față în față cu Adam și Eva în toată gloria lor.

Cam la o jumătate de oră mai tîrziu – sau să fi fost poate după vreo jumătate de veac mai tîrziu, căci acolo timpul curge altfel decît aici – Lucy stătea cu dragul ei

prieten, cu cel mai vechi prieten narnian pe care îl avea, Faunul Tumnus, privind în jos peste zidul acelei grădini, de unde vedeau toată Narnia așternută la picioarele lor. Privind așa în jos, constatai că dealul acesta era mult mai înalt decît ți se păruse: cobora adînc în jos, cu stînci strălucitoare, la mii de metri dedesubt, iar copacii din acea lume nu păreau mai mari decît niște firicele de sare. Pe urmă, Lucy se întoarse spre interiorul grădinii, cu spatele la zid.

– Am înțeles, zise ea în cele din urmă, gînditoare. Acum, am înțeles. Grădina aceasta e ca și grajdul. E mult mai mare pe dinăuntru, decît părea pe dinafară.

– Sigur că da, Fiică a Evei, îi spuse Faunul. Cu cît mergi mai departe, înainte, cu atît totul se face mai mare. Interiorul este mai mare decît exteriorul.

Lucy privi atentă la grădină și observă că nu era, de fapt, o grădină, ci o lume întreagă, cu rîuri, păduri, mări și munți. Nimic nu i se părea însă necunoscut; le știa pe toate.

– Am înțeles, spuse ea. Asta e tot Narnia, mai reală și mai frumoasă decît Narnia aceea de dedesubt, exact cum *era* mai reală și mai frumoasă decît Narnia din afara grajdului! Mda, am priceput... o lume într-altă lume, Narnia în Narnia...

– Da, zise domnul Tumnus, ca o ceapă, doar că, pe măsură ce mergi tot mai înăuntru, fiecare cerc e mai larg decît precedentul.

Tot privind într-o parte și-n alta, Lucy constată curînd că i se întîmplase ceva nou și frumos. Indiferent la ce se uita și oricît de departe ar fi fost lucrul acela, de îndată ce-și pironia ochii pe el îl vedea clar și aproape, de parcă s-ar fi uitat printr-un telescop. Vedea întregul deșert sudic și dincolo de el marele oraș Tashbaan; spre est, vedea Cair Paravel pe țărmul mării, ba chiar și fereastra camerei care fusese cîndva a ei. Iar hăt, departe, pe mare, deslușea insulele, o puzderie de insule pînă la capătul lumii, și, dincolo de capăt, muntele uriaș unde ziceau ei că era țara lui Aslan. Acum însă vedea că acesta făcea parte dintr-un imens lanț de munți care înconjurau întreaga lume. Cît de aproape îi vedea acum! Pe urmă, privi în stînga și văzu ceea ce credea ea că era un enorm nor colorat și strălucitor, despărțit de ei printr-un hâu. Concentrîndu-și însă privirea, observă că nu era un nor, ci o bucată de uscat. Iar cînd își pironi ochii pe o anumită porțiune, strigă numaidecît:

– Peter! Edmund! Veniți să vedeți! Haideti repede!

Veniră cu toții și se uitară, căci și ochii lor vedeau acum altfel.

– Extraordinar! exclamă Peter. Asta e Anglia. Și uite casa – vechea casă de la țară a profesorului Kirk, unde au început toate aventurile noastre!

– Dar parcă se spunea că a fost distrusă? întrebă Edmund.

– Da. Și chiar a fost, zise Faunul. Numai că acum priviți Anglia cea din interiorul Angliei, Anglia adevărată, exact cum aceasta este Narnia adevărată. Iar în Anglia aceea interioară nu se distruge nici un lucru bun.

Brusc, ochii li se mutară în altă direcție; în clipa aceea, Peter, Edmund și Lucy rămaseră uluiți, strigând și fluturînd din mâini; căci îi vedeau acolo pe tatăl și pe mama lor, care le făceau semne cu mîna de peste valea adîncă. Întocmai ca atunci cînd, fiind pe chei, în port, îi vezi pe cei pe care ai venit să-i aștepți făcîndu-ți semne cu mîna de pe puntea vasului.

– Cum putem ajunge la ei? întrebă Lucy.

– E simplu, spuse domnul Tumnus. Țara aceea și țara aceasta – toate țările *adevărate* – nu sînt decît niște ramificații ale imensului lanț muntos al lui Aslan. Nu ne rămîne decît să mergem pe creastă, în sus și înspre interior, pînă cînd cele două țări se contopesc. Ia ascultați! E cornul Regelui Frank; trebuie să mergem cu toții sus.

Porniră, așadar, împreună – ca într-o minunată procesiune – în sus, spre niște munți mai înalți decît ai

putea vedea în lumea asta, chiar dacă ar exista. Pe munții aceia nu era însă nici pic de zăpadă, ci, dimpotrivă, păduri dese, văi verzi, livezi bogate, cascade sclipitoare, unele deasupra altora, urcînd mereu. Iar pămîntul pe care pășeau se îngusta tot timpul, avînd cîte o vîlcea adîncă de o parte și de cealaltă; iar dincolo de vîlceaua aceea, pămîntul adevăratei Anglii se apropia din ce în ce mai mult.

Lumina din față se făcea tot mai puternică. Lucy văzu un fel de scară gigantică, formată din nenumărate stînci multicolore. După care, uită de toate, căci Aslan își făcuse apariția, sărînd din stîncă în stîncă – un șuvoi viu de putere și splendoare.

Prima faptură pe care Aslan a chemat-o la el a fost Nedumirici Măgarul. N-ați văzut vreodată măgar care să arate mai prăpădit și mai tontălău decît Nedumirici cînd a pornit spre Aslan, pe lîngă care era la fel de mic pe cît pare un pisoiaș în comparație cu un Saint Bernard. Leul a plecat adînc capul și i-a șoptit ceva lui Nedumirici, la care acesta și-a pleoștit urechile lungi, după care i-a mai spus ceva, iar Nedumirici a ciulit urechile. Oamenii n-au auzit nimic din ce i-a spus Aslan. Pe urmă, Aslan s-a întors spre ei, zicîndu-le:

– Nu sînteți încă atît de fericiți pe cît mi-aș dori să vă văd.

– Ne e tare teamă că o să fim izgoniți, Aslan. De-a-tîtea ori s-a întîmplat să ne expediezi înapoi în lumea noastră! spuse Lucy.

– De data asta să nu vă fie frică, zise Aslan. N-ați ghicit încă?

Inima le săltă în piept de bucurie și o speranță frenetică puse stăpînire pe ei.

– A avut loc cu-adevărat un accident feroviar, le spuse Aslan cu blîndețe. Tatăl și mama voastră, la fel ca voi toți – cum se spune pe Tărîmul Umbrelor –, nu mai sînteți: ați murit. Școala s-a terminat; a început vacanța. Visul s-a isprăvit; s-a făcut dimineată.

Și, în timp ce le vorbea, nu li se mai părea că arăta ca un leu; însă lucrurile care au început să se petreacă după aceea au fost atît de minunate și de frumoase, încît mi-e imposibil să le descriu. Iar pentru noi acesta este sfîrșitul tuturor poveștilor, nemairămînîndu-ne decît să spunem că au trăit cu toții fericiți pînă la capătul veacurilor. Pentru ei însă n-a fost decît începutul poveștii adevărate. Toată existența lor în această lume și toate aventurile lor în Narnia n-au fost decît coperta și pagina de gardă; acum, în sfîrșit, începeau Capitolul Unu al Măreței Povești, pe care nimeni pe pămînt n-a citit-o; povestea care nu se sfîrșește niciodată; povestea în care fiecare capitol e mai bun decît cel dinaintea lui.

NARNIA®

ULTIMA BĂTĂLIE ȘI CEA MAI MARE DINTRE TOATE

Narnia... tărîmul unde minciunile sporesc teroarea și loialitatea e pusă la grea încercare...

Chemați iarăși din lumea lor, Jill și Eustace, eroii *Jilțului de argint*, sosesc și de astă-dată pe tărîmurile Narniei. Căci Tirian, tînărul Rege al Narniei, are mare nevoie de ajutorul lor. În țară s-au înstăpînit haosul și confuzia, de cînd un impostor, vicleanul Maimuțoi Marajet, profitînd de neajutoratul Măgăruș Nedumerici, l-a prefăcut pe acesta în... Leul Aslan, cosîndu-i pe spinare o piele de leu mort. Înfruntarea dintre cele două tabere va fi crîncenă. Dar și răsplata lui Aslan va fi pe potrivă.

www.narnia.com

rao
international
publishing
company

ISBN 973-576-880-1

9 789735 768805

www.rao.ro
www.raobooks.com